

Biblioteca Filială Fiumed. Deva
C. LA DE LA T. A

revista 24^{13 VI} 1975 economică

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE
Institutul Central de Cercetări Economice

**PRODUCTIVITATEA -
accelerator
al
progresului economic**

Dialog rodnic, valențe și dimensiuni noi în relațiile externe ale României

ÎNSCRIINDU-SE în coordonatele constante ale dinamismului politicii externe a României socialiste, vizitele oficiale ale președintelui Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu în Brazilia și Mexic — cele mai mari țări ale Americii Latine, marchează o etapă nouă, ascendentă în cronică, bogată în împliniri, a relațiilor țării noastre cu statele continentului latino-american. Dialogul fructuos purtat cu președinții Ernesto Geisel, Luis Echeverria Alvarez, amplele contacte avute cu reprezentanți ai opiniei publice, ai cercurilor economice, cu muncitori și intelectuali, acordurile, înțelegerile și celelalte documente semnate cu acest prilej au deschis căi noi amplificării și diversificării relațiilor bilaterale, au contribuit la o mai bună cunoaștere și prețuire reciprocă, la aprofundarea și cimentarea sentimentelor de prietenie care leagă poporul român de popoarele latino-americane.

Totodată, vizita a prilejuit fructuoase convorbiri cu președintele Senegalului Leopold Sedar Senghor, cu președintele Venezuelei, Carlos Andres Perez, un rodnic dialog la Washington între președintele Nicolae Ceaușescu și președintele S.U.A., Gerald R. Ford, precum și o reinnoire a contactelor la nivel înalt româno-britanice prin cordiala întrevvedere a președintelui țării noastre cu primul ministru Harold Wilson.

Sintetizând bilanțul acestei bogate în împliniri călătorii se poate afirma pe drept cuvânt că ea a adus o nouă contribuție remarcabilă la cauza păcii și securității în lume, a îmbunătățirii climatului internațional, a consolidării tendințelor favorabile statornicirii unei noi ordini politice și economice internaționale, a triumfului principiilor de justiție, cooperare și echitate în relațiile dintre statele lumii.

Aspect din timpul vizitei în Brazilia

La sosirea pe aeroportul din Ciudad de Mexico

O NOUĂ MISIUNE DE PACE, PRIETENIE, ÎNȚELEGERE ȘI COLABORARE INTERNAȚIONALĂ

CU LEGITIMĂ mândrie și deplină satisfacție salutăm în regul nostru popor rodnicul bilanț al vizitelor președintelui Nicolae Ceaușescu și tovarăsei Elena Ceaușescu în Brazilia și în Mexic. După călătoriile întreprinse de solii poporului român în Cuba, Costa Rica, Venezuela, Columbia, Ecuador, Peru (august—septembrie 1973), și în Argentina (martie 1974), actualul itinerar se înscrie ca un nou eveniment de importanță deosebită în dezvoltarea și consolidarea relațiilor României socialiste cu țările și popoarele latino-americeane, de care ne leagă vechi tradiții, aspirații comune de pace și progres.

Acționând în spiritul documentelor programatice elaborate și adoptate de Congresul al XI-lea al partidului privind amplificarea raporturilor de prietenie și colaborare cu toate popoarele, România socialistă se manifestă ca o prezență activă, dinamică și constructivă pe scena politică a lumii, sporindu-și necontenit prestigiul internațional de militantă neobosită, principială și consecventă pentru democratizarea relațiilor internaționale, instaurarea unei noi ordini economice și politice mondiale, edificarea unei lumi mai bune și mai drepte, în care toate statele, indiferent de orinduirea lor politică și socială, de mărime sau nivel de dezvoltare să conlucreze în direcția asigurării păcii, progresului și prosperității întregii omeniri.

Marcind prezența pentru întâia oară pe pământul Braziliei a unui șef de stat român, vizita președintelui Nicolae Ceaușescu în această țară a prilejuit reafirmarea entuziasmului și sentimentelor de stimă și prețuire pe care le nutresc reciproc cele două popoare. Înminind șefului statului român cea mai înaltă distincție braziliană, marele colon al Ordinului Național „Cruzeiro do Sul”, președintele Ernesto Geisel afirma: „Făcînd această mărturisim înalta stimă pentru eforturile dumneavoastră în scopul dezvoltării țării dumneavoastră și pentru afirmarea României în viața internațională. Doresc să subliniez neobosită activitate personală a Excelenței Voastre în stabilirea legăturilor de prietenie cu alți conducători de state și în promovarea cu intransigență a respectului față de principiile fundamentale ale conviețuirii între națiuni”.

Relațiile româno—braziliene sînt clădite pe vechi și favorabile tradiții, pe puternice afinități de origine, limbă și cultură. Încă din a doua jumătate a secolului trecut între cele două țări s-au statornicit contacte și relații ce exprimau sentimentele de simpatie reciprocă de care erau animate popoarele lor. Brazilia a fost printre primele țări care, acum aproape 100 de ani, a recunoscut independența României. După primul război mondial, relațiile româno—braziliene s-au concretizat în înființarea de consulate și apoi în crearea primei reprezentanțe oficiale a României pe continentul latino-american. Astăzi în urma rodnicului bilanț al vizitei în Brazilia a președintelui Nicolae Ceaușescu, aceste relații au căpătat noi dimensiuni și perspective, fără precedent.

Aceste perspective depășesc limitele bunelor intenții, găsindu-și o fermă precizare și concretizare în acordurile încheiate, precum și, mai ales, în Declarația solemnă comună care definește puncte de vedere similare pe plan politic, economic și juridic, precum și obiectivele raporturilor bilaterale. Documentul reafirmă solemn atașamentul față de principiile fundamentale ale dreptului internațional pe care România și Brazilia sînt hotărîte să le așeze la baza relațiilor dintre ele, precum și a relațiilor lor cu celelalte state și proclamă voința comună de a dezvolta relațiile dintre cele două țări, de a promova adoptarea de măsuri corespunzătoare pentru stimularea intensificării schimburilor economice și cooperării în domeniile industrial, științific și tehnic.

„Putem spune cu profundă satisfacție — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — că vizita în frumoasa dumneavoastră țară, convorbirile pe care le-am avut în aceste zile deschid minunate perspective pentru relațiile dintre popoarele noastre. Iată de ce aș aprecia rezultatele acestei vizite (...) ca un moment de importanță istorică, ce ridică, în noile condiții internaționale, relațiile tradiționale dintre popoarele noastre pe o treaptă superioară”.

Convorbirile purtate cu președintele Braziliei, înaltul omagiu pe care Congresul Național, ca și Tribunalul Suprem federal, au ținut să-l aducă șefului statului român prin organizarea unor sesiuni extraordinare care au depășit cu mult cadrul strict al ceremoniilor protocolare, întîlnirile cu reprezentanți ai vieții publice și cercurilor economice, cu populația din orașele cuprinse în itinerariu, cu muncitorii din întreprinderi — au reliefat pregnant stima și prestigiul de care se bucură președintele României socialiste, interesul profund pentru apropierea și mai buna cunoaștere între cele două popoare.

IN ACEEAȘI atmosferă de sărbătoare și de entuziasm popular s-a desfășurat vizita președintelui Nicolae Ceaușescu și a tovarăsei Elena Ceaușescu în Mexic, unde solii poporului român au fost aclamați pretutindeni cu căldură de zeci de mii de persoane care au ovaționat pentru prietenia româno—mexicană, scandînd „Viva Rumania, Viva Mexico”. După cum transmiteau trimișii presei române, această atmosferă de entuziasm și satisfacție și caldă prietenie a caracterizat viața politică a Mexicului încă înainte de sosirea înălților oaspeți români. „Poporul Mexicului îl salută pe președintele României”, scria în ajunul vizitei ziarul „El Nacional”, iar ziarul „El Dia”, sub titlul „Ceaușescu — luptător neobosit pentru cauza poporului său și a păcii mondiale. Elena Ceaușescu — înalt reprezentant al științei și politicii”, a publicat ample date biografice ilustrînd personalitatea înălților oaspeți.

Convorbirile între președintele României și președintele Mexicului, Luis Echeverria Alvarez s-au desfășurat, de asemenea, într-o atmosferă de caldă cordialitate și înțelegere reciprocă. Cei doi șefi de stat s-au informat reciproc asupra diferitelor aspecte ale dezvoltării actuale economice și sociale din țările lor, avînd un schimb larg de păreri privind posibilitățile pentru o rapidă și intensă dezvoltare a schimburilor comerciale și a cooperării în domeniile producției, științei și tehnologiei, precum și în alte sectoare de activitate economică și socială, în scopul realizării aspirațiilor de progres și bunăstare ale popoarelor român și mexican, în interesul cauzei generale a păcii, colaborării și destinderii internaționale.

„Adresîndu-vă tradiționala și sincera urare: Bine ați venit!, aducem totodată un profund omagiu trecutului eroic al poporului român, ca și contribuției strălucite pe care ați avut-o în procesul dinamic al dezvoltării sale contemporane — sublinia președintele Luis Echeverria în toastul la dîneul oficial oferit în onoarea înălților oaspeți români. Relevăm în mod deosebit semnificația acestei vizite, care constituie prin ea însăși o dovadă a prieteniei dintre țările noastre și care a servit la inaugurarea unei noi etape, mai fructuoase în relațiile noastre”.

Exprimînd mulțumiri cordiale pentru sentimentele de prietenie și manifestările de simpatie cu care au fost întîmpinați solii poporului român în Mexic, președintele Nicolae Ceaușescu a relevat: „În cadrul convorbirilor pe care le-am avut cu dumneavoastră, domnule președinte, al întîlnirilor și discuțiilor dintre membrii guvernelor noastre, am ajuns la concluzia comună de a intensifica și extinde raporturile bilaterale pe multiple planuri”. În acest sens, se poate afirma cu deplină certitudine și satisfacție că acordurile încheiate cu prilejul acestei vizite deschid perspective minunate pentru o colaborare largă și rodnică între România și Mexic, în interesul ambelor popoare, al cauzei destinderii și păcii mondiale.

Ne este tuturor bine cunoscut prestigiul de care se bucură în lume președintele României Socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu, strălucită personalitate a vieții politice internaționale, militant neobosit pentru cauza păcii, înțelegerii și colaborării între popoare. A fost pentru noi un prilej de îndreptățită mîndrie să constatăm, și cu acest prilej, că numeroși șefi de state și guverne și-au exprimat dorința ca pe itinerariul vizitei sale în America Latină, șeful statului nostru să facă escale în țările lor, pentru a reinnoi contactele personale, pentru a purta convorbiri care să deschidă noi perspective consolidării și largirii relațiilor politice și economice reciproce, pentru a face un schimb de vederi privind evoluția situației politice și economice mondiale.

Astfel, tovarășul Nicolae Ceaușescu a avut fructuoase convorbiri cu președintele Senegalului Leopold Sedar Senghor, cu președintele Venezuelei, Carlos Andres Perez a purtat rodnice dialoguri cu președintele Statelor Unite Gerald R. Ford și cu primul ministru al Marii Britanii Harold Wilson.

NOUA SOLIE de pace și prietenie a președintelui Nicolae Ceaușescu, convorbirile purtate cu șefii statelor vizitate — acordurile, înțelegerile și toate documentele semnate, amplele contacte cu reprezentanți ai vieții politice, ai cercurilor economice, ai opiniei publice, au constituit contribuții de seamă nu numai la o amplificare a colaborării și cooperării reciproce, la o mai bună cunoaștere și prețuire între respectivele popoare, ci în același timp la cauza îmbunătățirii climatului internațional, a consolidării tendințelor favorabile creării unei noi ordini politice și economice mondiale, a unei ordini a păcii. Și după această fructuoasă vizită putem spune, ca în altele alte rînduri, că România și-a cîștigat noi prieteni în lume.

Nicolae IONESCU

CREȘTEREA APORTULUI ȘTIINȚELOR AGRICOLE LA INTENSIFICAREA ȘI MODERNIZAREA AGRICULTURII

Prof. univ. Nicolae GIOSAN

Președintele Academiei de științe agricole și silvice

ISTORICELE HOTĂRÎRI adoptate de Congresul al XI-lea al Partidului Comunist Român, trasează direcțiile fundamentale ale înfloririi multilaterale a societății românești, ridicarea patriei pe noi culmi de creștere a bunăstării materiale și spirituale ale întregului nostru popor. Prevederile documentelor adoptate se întemeiază pe realizările de până acum, pe cerințele celei mai avansate societăți din lume, care trebuie să aibă la bază tot ce a creat omenirea mai valoros în domeniul științei și tehnicii.

În această concepție generală de promovare a științei în toate sferile de activitate un rol deosebit de însemnat și sarcini de mare răspundere revin științelor agricole. Așa cum este cunoscut, partidul nostru, pornind de la realitatea că agricultura constituie o ramură de bază a economiei naționale, pune în centrul politicii sale agrare realizarea unei agriculturi moderne, intensive, de înaltă productivitate, care să folosească cele mai noi cuceriri ale științei. Realizarea obiectivelor de dezvoltare a acestei ramuri, care are un rol determinant pentru întreaga dezvoltare economico-socială, pentru creșterea venitului național și a bunăstării întregii societăți, necesită intensificarea pe multiple planuri a cercetării științifice și accelerarea introducerii în activitatea productivă a celor mai valoroase cuceriri ale științei, dobândite atât în țară cât și peste hotare. „Agricultura pe care dorim s-o realizăm în România — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — trebuie să se bazeze pe tot ce e mai nou în știință. Academia agricolă trebuie să joace un rol de stimulent activ al întregii activități de dezvoltare și modernizare a agriculturii”. Această indicație a secretarului general al partidului are o valoare principială în întreaga orientare și organizare a activității de cercetare, în așa fel încât rezultatele obținute să satisfacă nevoile mereu crescânde de modernizare a agriculturii noastre, de a o situa la nivelul realizat de țările cu agricultura cea mai avansată. Pentru realizarea acestor exigențe cercetarea nu trebuie să se încheie odată cu obținerea rezultatelor în laborator sau în câmpul experimental, ci în aplicarea în activitatea practică pe scara întregii agriculturi. Ținem și cu acest prilej să ne exprimăm profunda noastră recunoștință față de conducerea partidului, față de tovarășul Nicolae Ceaușescu, care personal, cu prilejul analizelor și vizitelor de lucru făcute la Institutul de la Fundulea, stațiunile de cercetări Lovrin, Caracal, Pietroasa, Palas, Valul lui Traian ș.a. ne-a dat un sprijin permanent și neprecupețit pentru așezarea activității de cercetare pe o concepție nouă, strâns legată de cerințele imediate și de perspectivă ale agriculturii. Ca urmare a acestui sprijin activitatea de cercetare și de introducere a rezultatelor în producție a cunoscut o continuă îmbunătățire, caracterizată printr-o serie de procese de însemnătate deosebită.

Potențialul sporit al cercetării agrozootehnice românești

PRIMUL dintre acestea îl constituie crearea în cadrul Academiei de științe agricole și silvice a unei rețele de institute și stațiuni amplasate pe întreg teritoriul, cu activitate mixtă de cercetare și producție. În prezent academia are în subordine 13 institute de cercetări, 6 stațiuni centrale și 41 stațiuni de cercetare și coordonează activitatea științifică a încă 6 institute și 2 stațiuni centrale din domeniile industriei alimentare, gospodăririi apelor, prelucrării și conservării legumelor și fructelor, meteorologiei etc. De asemenea, cele 5 institute de învățământ agronomic superior își desfășoară activitatea de cercetare în cadrul și pe baza planului unitar de cercetare al academiei. Pentru realizarea sarcinilor ce i-au fost încredințate, academia dispune de o suprafață totală de 93 mii hectare, din care 66 mii hectare teren arabil, 5,9 mii hectare plantații viticole, 5,3 mii hectare plantații pomicele, 9 mii hectare pășuni și fânețe și de un efectiv de 21,4 mii taurine, 55 mii porcine, 30 mii ovine și 140 mii păsări ouătoare. Concepția de organizare ca activitate mixtă de cercetare și pro-

ducție are o deosebită însemnătate atât pentru efectuarea și verificarea cercetărilor în activitatea practică, cât și pentru introducerea progresului tehnic în marea producție prin livrarea de material biologic, stabilirea de tehnologii etc. cerute de dezvoltarea agriculturii. Unitățile ASAS asigură an de an semințe și material săditor din cele mai valoroase soiuri și cu animale de prăsilă cu un potențial de producție din cel mai ridicat. Se stabilesc totodată, tehnologii de cultivare a plantelor și de creștere a animalelor, diferențiate pe zone și adaptate celor mai variate condiții pedoclimatice.

Al doilea proces desfășurat în domeniul cercetărilor din agricultură constă în creșterea numărului, diversificarea profesională și ridicarea calificării cadrelor de specialiști. În unitățile subordonate și în cele coordonate de academie lucrează 14 000 cadre, iar numărul cercetătorilor este de 2 140. Un rol deosebit îl au cele 1 500 cadre didactice din institutele agronomice care participă la efectuarea cercetărilor în cadrul programelor prioritare ale academiei. Folosirea judicioasă a acestui potențial de creație este de natură să permită nu numai o cuprindere a problemelor majore, ci și abordarea pluridisciplinară și accelerarea procesului de cercetare.

Organizarea întregii cercetări pe programe, concentrarea, diversificarea activității de cercetare și de introducere în producție a rezultatelor alcătuiesc un al treilea proces semnificativ al muncii care se desfășoară în cadrul academiei noastre. Împreună cu conducerea Ministerului Agriculturii, Industriei Alimentare și Apelor, odată cu înscrierea programelor prioritare și a celor departamentale, se stabilesc parametri tehnici și economici, cantitativi și calitativi, precum și planul tehnic de promovare în activitatea practică a rezultatelor cercetării. Sistemul de contractare și finanțare al cercetării s-a dovedit

un instrument eficient de întărire a răspunderii atât al cercetătorilor cât și al beneficiarului. Pentru perfecționarea acestui sistem ne preocupăm de asigurarea fondurilor din venituri proprii și fondul de tehnică nouă, renunțând treptat la finanțarea de la bugetul statului.

În actualul plan cincinal în cercetarea științifică s-au obținut o serie de rezultate importante: au fost create și omologate noi soiuri și hibrizi de plante și material săditor cu însușiri biologice superioare; s-au elaborat noi tehnologii pentru creșterea producției și reducerea cheltuielilor la principalele culturi, în regim irigat și neirigat, precum și a celor viticole și pomicele; au fost omologate și introduse în fabricație unele mașini și utilaje pentru mecanizarea completă a cerealelor și a altor culturi; s-a efectuat raionarea pedoclimatică a țării și s-a stabilit metodologia de bonitare a solurilor; au fost elaborate metode eficiente pentru prevenirea și combaterea bolilor și dăunătorilor; în zootehnie au fost create noi linii și hibrizi de animale și păsări și a fost elaborat programul de ameliorare a raselor de animale. Rezultate importante au fost obținute, de asemenea, în cercetările din domeniile valorificării fructelor și legumelor, industriei alimentare, economiei agrare, silviculturii ș.a. În cei patru ani ai acestui cincinal, în ansamblu, sarcinile de producere de sămânță, material săditor și animale de prăsilă au fost realizate și depășite. Astfel, la semințele din categoriile superelită și elită s-au produs 128.000 tone, prevederile de plan realizându-se în proporție de 122%, la materialul săditor pomicele s-au produs 15 milioane puieti, depășindu-se planul cu 17%. La cartofi și legume, culturi la care importam material săditor și sămânță, se asigură în prezent, din producția internă, întregul necesar. Unitățile Academiei livrează anual peste 40% din necesarul pe țară de taurasi, precum și un însemnat număr de tineret de prăsilă la ovine, porcine și păsări. Ca urmare a îndeplinirii sarcinilor de cercetare și producție, a gospodăririi mai bune a bazei materiale și reducerii cheltuielilor, a fost posibil ca beneficiile să fie în continuă creștere, ajungând în 1974 la peste 200 milioane lei.

Cu toate realizările de seamă obținute, în activitatea Academiei de științe agricole și silvice mai sînt încă unele neajunsuri, care au făcut ca cercetarea agricolă să nu-și îndeplinească pe deplin rolul de stimulent activ al întregii acti-

Documentele Congresului

al XI-lea —

ghid în acțiune

vități de dezvoltare și modernizare a agriculturii. Principalele lipsuri s-au manifestat mai ales în conținutul tematic al unor programe de cercetare și necuprinderea unor domenii majore de cercetare, în folosirea metodelor de investigare și de valorificare a rezultatelor, în utilizarea cadrelor și a bazei materiale, în gospodărirea fondurilor financiare precum și în organizarea, planificarea și conducerea activității de cercetare și producție.

1976-1980: cincinalul revoluției tehnico-științifice

PE BAZA ANALIZEI realizărilor și neajunsurilor existente, a sarcinilor care revin cercetării științifice pentru asigurarea progresului agriculturii, din însărcinarea conducerii superioare de partid, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, a fost elaborat un amplu program în care sînt stabilite direcțiile fundamentale, obiectivele planului de cercetare pe anul 1975, pe perioada 1976-1980 și în perspectivă, formele și metodele de aplicare în producție a rezultatelor cercetării, colaborarea și cooperarea științifică internațională, dezvoltarea bazei tehnico-materiale a cercetării și producției, măsurile de perfecționare a activității cercetărilor, precum și sistemul de finanțare.

În stabilirea direcțiilor de cercetare științifică s-a pornit de la cerințele amplificării contribuției cercetării la realizarea obiectivelor agriculturii noastre, de satisfacere la nivel optim a cerințelor de consum ale populației cu produse agro-alimentare, asigurarea cu materii prime necesare industriei alimentare și ușoare, crearea unor disponibilități pentru export și participarea sporită a acestei ramuri la fondul național de dezvoltare economică și socială.

Strîns legată de necesitatea soluționării problemelor dezvoltării agriculturii, de ridicare a eficienței economice a întregii activități, direcțiile de cercetare se înscriu, totodată, în orientările existente în cercetarea științifică pe plan mondial, asigurîndu-se o îmbinare corespunzătoare a cercetării aplicative cu cea fundamentală de perspectivă.

În lumina sarcinilor care stau în fața agriculturii Academia a orientat cercetările spre îndeplinirea principalelor direcții ale progresului tehnico-științific contemporan: aplicarea cuceririlor științifice biologice, în special ale geneticii și fiziologiei, pentru crearea de noi soiuri de plante și rase de animale, ridicarea capacității productive a pămîntului, folosirea aportului multilateral al chimiei, generalizarea mecanizării și extinderea electrificării și automatizării, perfecționarea conducerii și organizării activității economice, prin folosirea metodelor moderne de planificare, analiză și calcul economic.

În domeniul producției vegetale cercetările sînt orientate spre elaborarea metodelor, mijloacelor și măsurilor pentru obținerea unor producții mari și constante pe unitate de suprafață, cu un conținut ridicat de substanță utilă și cheltuieli reduse pe unitate de produs.

În vederea valorificării eficiente a resurselor de sol și a creșterii capacității productive a pămîntului — această avuție națională permanentă și inestimabilă — cercetările vor contribui la elaborarea de metodologii moderne care să permită inventarierea la zi și în dinamică a resurselor de sol și a fertilității acestora, amplasarea rațională a culturilor în concordanță cu condițiile pedoclimatice, precum și elaborarea unor tehnologii adaptate fiecărei unități de sol, corespunzător recoltelor stabile și efectuate; efectuarea de cercetări în vederea perfecționării tehnologiilor de ameliorare și cultivare a terenurilor neproductive și degradate, de punere în valoare a Deltei Dunării, precum și pentru protecția solului împotriva poluării.

În domeniul chimizării se vor dezvolta cercetările privind utilizarea mai eficientă a îngrășămintelor, erbicidelor și insectofungicidelor. În acest scop se vor elabora studii privind optimizarea repartizării îngrășămintelor pe teritoriu, pe zone ecologice și unități de producție, asigurîndu-se folosirea lor cu maximum de eficiență. În colaborare cu Institutul de cercetări chimice se vor dezvolta cercetările privind crearea de noi tipuri de îngrășăminte, insecticide și erbicide, care să răspundă nevoilor de nutriție și protecție a soiurilor și hibrizilor creați precum și sistemelor de agricultură și tehnologii elaborate.

În domeniul irigației vor fi dezvoltate cercetările pentru perfecționarea metodelor de udare și a echipamentului de irigații. Se vor amplifica cercetările privind aplicarea pe scară largă a mecanizării și automatizării funcționării sistemelor de irigație, în vederea reducerii consumului de apă, de energie și forță de muncă. Se vor efectua, de asemenea, cercetări privind perfecționarea construcțiilor și instalațiilor, reducerea consumului de materiale deficitare și folosirea pe scară largă a înlocuitorilor și materialelor locale, optimizarea tehnologiilor de execuție.

Pentru creșterea producției agricole și a ridicării eficienței acesteia un rol hotărîtor îl are aplicarea rezultatelor cercetărilor biologice. Pornind de la această cerință se vor intensifica cercetările biologice, în special de genetică și fiziologie, pentru crearea de noi soiuri și hibrizi cu înalt potențial de producție,

cu un conținut nutritiv superior, rezistenți la boli și la condițiile nefavorabile de mediu, elaborarea de tehnologii și asigurarea cu semințe și material săditor cu valoare biologică ridicată, la nivelul necesarului pe țară. Întrucît obținerea producției nu depinde numai de valoarea biologică a soiurilor și hibrizilor, ci și de tehnologiile aplicate, concomitent se vor elabora tehnologii pe culturi și zone pedoclimatice care să asigure utilizarea în unitățile de producție a parametrilor cantitativi, calitativi și economici obținuți de cercetarea proprie și pe plan mondial. În acest scop cercetările au ca obiectiv optimizarea economică a proceselor tehnologice prin creșterea economicității raportului dintre consumuri (apă, îngrășăminte, pesticide etc.) și producția utilă, organizarea și conducerea acestor procese în condițiile specializării și concentrării producției vegetale.

Pentru a ilustra și concretiza obiectivele pe care ni le propunem voi da cîteva exemple referitoare la principalele culturi. La cultura grîului, în scurt timp, se vor crea soiuri cu un potențial de producție de 6 000—7 000 kg/ha în cultură neirigată și de 7 000—8 000 kg/ha în condiții de irigare a unui conținut de proteină de 15—16%, intensificîndu-se în același timp cercetările privind îmbunătățirea calităților de panificație. Totodată, se vor dezvolta cercetările pentru crearea unor soiuri de grîu furajer cu 16—18% proteină, precum și a unor soiuri de orz furajer cu 14—16% proteină.

În cercetare se urmărește crearea de soiuri de producție cu înalt potențial productiv și cu indici calitativi superiori, în condițiile sporirii eficienței economice. Astfel, la grîul de toamnă, se vor obține producțiile arătate cu un consum de forță de muncă de 3—4 ore-om tonă la un preț de 350—650 lei/tonă.

La cultura porumbului cercetările sînt îndreptate spre crearea unor hibrizi cu o capacitate de producție de 10 000—12 000 kg/ha în cultură neirigată și 15 000—20 000 kg/ha în cultură irigată, rezistenți la atacul de boli, secetă și cădere, mai timpurii, cu plasticitate ecologică mai mare, urmărindu-se îmbunătățirea valorii nutritive a proteinelor prin îmbogățirea acestora cu acizi aminici esențiali. Consumul de forță de muncă va fi de 7—8 ore-om/tonă, iar prețul de cost de 400—650 lei/tonă, în funcție de soiuri și hibrizi și de zonele pedoclimatice. La floarea-soarelui se va urmări crearea unor hibrizi care să asigure o producție de 3 500—4 500 kg/ha și cu un conținut de ulei de 52—54%. La sfeclă de zahăr, se prevede extinderea pînă în anul 1980 pe 120 mii hectare a soiurilor monogerm, create recent, cu ajutorul cărora se va putea mecaniza complet această cultură. Pentru a face față exigențelor producției, este necesar a se crea hibrizii monogermi, capabili să realizeze 60—65 t/ha în cultură neirigată și 60—100 t/ha la irigație, cu un conținut de cel puțin 20% zahăr, rezistenți la boli, secetă și temperaturi nefavorabile.

Spațiul rezervat nu-mi permite să continui exemplificarea pentru toate culturile. Fie că este vorba de legume, fructe, struguri, cartofi, plante medicinale, textile sau culturi furajere, institutele și stațiunile de cercetări, Academia împreună cu ministerul, au stabilit pentru fiecare cultură obiectivele cercetărilor, termenelor de realizat și de introducere în producție, parametrii tehnici cantitativi și calitativi și cei economici concretizați în nivelele de productivitate a muncii vii și în cheltuielile pe unitate de produs.

În domeniul producției animale cercetările sînt orientate spre elaborarea metodelor de ameliorare a raselor de animale și păsări și a tehnologiilor de creștere în vederea obținerii unor producții mari, îmbunătățirii calității produselor și a randamentelor în procesul de prelucrare industrială, reducerii consumului specific de hrană și a cheltuielilor pe unitate de produs.

La taurine prin parametrii programelor de cercetare pentru perioada 1976-1980, ca și prin prognozele pe 1990, se prevede crearea unor linii specializate pentru producția de lapte cu un potențial de 7 000 litri la rasa Friză, 4 600 litri la rasa Bălțată românească și circa 4 200 litri la rasa Brună. Folosind selecția și metodologiile de hibridare se urmărește obținerea unor tipuri de hibrizi noi, cu aptitudini pronunțate pentru producția de carne reflectată în sporuri medii zilnice de circa 1 200—1 300 grame și un consum specific redus pe kg spor de creștere în greutate. Acești parametri tehnici se urmărește să fie realizați la lapte cu o productivitate de 1 500—1 800 hl/muncitor-an și cu un preț de cost de 150—160 lei/hl, iar la carne cu 850—1 000 mii lei/muncitor-an și cu un preț de cost de lei 9,50—10,50/kg spor.

La ovine se urmărește crearea de linii cu producții ridicate de lînă precum și îmbunătățirea aptitudinilor pentru producția de carne la rasele crescute în țara noastră. În acest scop se prevede crearea în cadrul rasei Merinos a unui tip intensiv de oaie, cu greutate corporală mare, aptitudini pronunțate pentru îngrășarea intensivă și cu un potențial productiv de 13—14 kg lînă. Se urmărește, de asemenea, selecția și consolidarea unui tip de oaie turcană, cu un potențial de 4—5 kg lînă, rezistentă la condițiile din zona de munte și cu o capacitate ridicată de folosire a tuturor resurselor de hrană din acest areal de creștere.

Productivitatea muncii se prevede să ajungă în funcție de rasă, la 100—120 mii lei pe muncitor/an, iar prețul de cost între 40—50 lei/kg.

Cercetări similare se efectuează și la porcine, păsări, precum și în sericultură și apicultură.

Față de ritmul rapid de dezvoltare a producției animale se vor intensifica în continuare cercetările de nutriție animală, de proiectare tehnologică pe profil de specii de animale și direcții de exploatare. Aceasta își găsește reflectarea într-un program integrat, bazat pe cercetarea interdisciplinară și colaborarea dintre institute, care cuprinde toate aspectele privind rezolvarea problemei acute a asigurării bazei furajere sub raport calitativ, cantitativ și al eficienței economice. Cea mai importantă pondere o ocupă cercetările orientate în direcția sporirii resurselor de proteine și utilizării eficiente a acestora în hrana diferitelor specii de animale. Aceste cercetări urmăresc sporirea sortimentului și producției de furaje proteice, perfecționarea procedurilor tehnologice de recoltare, conservare și preparare a nutrețurilor pentru păstrarea la maximum a valorii nutritive și mai ales a proteinei.

Pentru asigurarea creșterii producției, în cadrul academiei un loc important îl ocupă cercetările de protecție a plantelor și de medicină veterinară, promovându-se metodele moderne de combatere integrală a bolilor și dăunătorilor, precum și producerea de biopreparate de mare eficacitate.

Ținând seama de rolul mașinismului în creșterea producției și a productivității muncii, de reducerea forței de muncă la circa 10—15% în 1990, o atenție deosebită se acordă cercetărilor din domeniul mecanizării agriculturii. În acest domeniu cercetările sînt îndreptate spre stabilirea a noi tipuri de tractoare și mașini agricole, mai eficiente, care să asigure mecanizarea completă a proceselor de muncă din toate ramurile agriculturii și extinderea electrificării și automatizării. Se vor efectua cercetări în scopul perfecționării surselor energetice și mării puterii unitare a acestora avînd ca efect reducerea consumurilor specifice de combustibil cu cel puțin 15% și creșterea de circa trei ori a mașinilor care lucrează în agregat. Totodată, se vor intensifica cercetările privind elaborarea unor noi sisteme de mașini pentru terenurile în pantă, cele nisipoase și grele, folosindu-se tractoare mai puternice, cu o eficiență economică sporită, cel puțin cu 40% față de actuala gamă de mașini utilizată.

Un loc important îl ocupă cercetările pentru realizarea unei concepții unitare de introducere a sistemului industrial de lucru în agricultură, în special în zootehnie, prin folosirea unor mașini și instalații care, adaptat diferitelor tipuri și dimensiuni de unități, să aibă majoritatea comenzilor automatizate.

În stadiul actual de dezvoltare în care a intrat țara noastră se va intensifica procesul de prelucrare industrială a produselor agricole. Cercetarea este chemată să elaboreze soluții pentru valorificarea superioară a materiilor prime agricole, conservarea, diversificarea, ridicarea calității și reducerea prețului de cost al produselor agroalimentare. În acest domeniu se urmărește perfecționarea tehnologiilor actuale și stabilirea de noi tehnologii și utilaje pentru valorificarea integrală, cu maximă eficiență, a tuturor componentelor materiilor prime, reducerea ponderii subproduselor și deșeurilor, asigurarea producerii de alimente cu valoare nutritivă ridicată.

Soluționarea problemelor complexe pe care le pune dezvoltarea agriculturii necesită promovarea pe scară largă a metodelor moderne ale științei conducerii activității economice și sociale. În acest scop, cercetările din domeniul economiei agrare sînt îndreptate spre perfecționarea și aplicarea metodelor moderne de planificare, organizare și conducere a unităților agricole, de optimizare economică a proceselor tehnologice, de zonare a producției agricole. Academia de științe agricole și silvice împreună cu Ministerul Agriculturii, Industriei Alimentare și Apelor, cu organele agricole județene, cu alte instituții de specialitate și cu participarea cadrelor didactice din institutele agronomice, va finaliza, în conformitate cu sarcina trasată de Directivele Congresului al XI-lea, pînă la sfîrșitul anului 1976, zonarea producției agricole. Rezultatele acestor cercetări complexe, vor sta la baza elaborării planurilor concrete de dezvoltare a agriculturii în cadrul fiecărui județ, comună și al fiecărei unități. Se vor efectua în același timp, cercetări privind perfecționarea acordului global, stabilirea mărimii unităților agricole, eficiența economică a cheltuielilor de producție.

Legătura indisolubilă între cercetare și producția agricolă

DEȘI CU TOTUL INCOMPLETĂ această prezentare a preocupărilor noastre, poate sugera o imagine a sarcinilor complexe și răspunderilor deosebite pe care le avem.

Înfăptuirea sarcinilor de dezvoltare a agriculturii necesită, pe lângă intensificarea cercetării științifice, îmbunătățirea radicală a activității de introducere în producție a rezultatelor ob-

ținute. În vederea realizării acestui obiectiv conducerea ministerului și a academiei au întreprins o serie de măsuri pentru creșterea răspunderii organelor agricole, unităților de cercetare și a specialiștilor din producție, precum și pentru îmbunătățirea conținutului și a formelor de valorificare.

În cadrul acestor măsuri pe un prim plan se înscriu prevederile din cadrul programelor de cercetare privind parametrii de sporirea producției și a calității acesteia, creșterea producției și reducerea cheltuielilor pe unitatea de produs, care trebuie obținute atît în unitățile de cercetare, cît și în rețeaua de unități de producție etalon — ferme pilot. De o deosebită însemnătate este măsura luată privind cuprinderea de către unitățile de cercetare a întregului teritoriu al țării prin stabilirea domeniilor și delimitarea zonelor de activitate. Institutele și stațiunile centrale răspund de rezolvarea problemelor specifice activității lor pe întreaga țară prin rețeaua de stațiuni, puncte de cercetare, unități etalon.

Pentru fiecare stațiune s-au delimitat zonele de activitate pentru generalizarea rezultatelor în unitățile de producție. Fiecare unitate își stabilește în cadrul zonei ecologice pe care o servește, subzone și microzone, caracteristice din punct de vedere climatic și organizează în cadrul acestora ferme demonstrative. Activitatea de generalizare se va realiza de unitățile de cercetare din zonă împreună cu direcțiile agricole și specialiștii din unitățile de producție. Fermele demonstrative vor fi conduse de cei mai buni specialiști din unitățile de producție și își vor desfășura activitatea sub directă și permanentă îndrumare a cercetătorilor din cadrul stațiunilor din zona respectivă. Pe baza rezultatelor obținute și a experienței dobîndite specialiștii din aceste unități vor asigura extinderea aplicării noilor tehnologii, în propriile unități și în cele limitrofe. Întreaga rețea de ferme demonstrative, precum și organizarea obținerii de producții ridicate pe suprafețe mari va fi însoțită de o rețea corespunzătoare de cîmpuri experimentale amplasate în cele mai caracteristice condiții pedoclimatice, care să permită elaborarea de tehnologii specifice acestor condiții. Această acțiune va fi organizată într-un sistem care să permită ca în 2—3 ani să se introducă și generalizeze în toate unitățile de producție noile soiuri și tehnologii.

O sarcină de mare răspundere, și care constituie una din principalele căi de valorificare în producție a rezultatelor, o reprezintă elaborarea și realizarea programului de producere a semințelor, materialului săditor și a animalelor de prăsilă.

Unitățile de cercetare vor asigura întregul necesar de semințe și material săditor din verigile biologice superioare, precum și un număr sporit de animale de prăsilă cu un potențial de producție ridicat. O dată cu furnizarea materialului biologic unitățile de cercetare vor transmite și tehnologiile de cultură, răspunzînd împreună cu direcțiile de profil din minister de aplicarea acestora în unitățile de producție.

Avînd în vedere că rezultatele cercetărilor constituie o parte componentă a programului de dezvoltare și modernizare a agriculturii, academia prin institutele și stațiunile sale, participă la fundamentarea măsurilor necesare realizării sarcinilor prevăzute în planul anual, cincinal și de perspectivă, atît pe ansamblul ramurii și sectoarelor, cît și în profil teritorial.

În vederea accelerării progresului științelor agricole românești, creșterii contribuției acestor activități la realizarea obiectivelor majore ale dezvoltării agriculturii noastre și la schimbul de valori materiale și științifice cu țările socialiste, cu țările cu o agricultură avansată, precum și cu țările în curs de dezvoltare, academia își va intensifica colaborarea și cooperarea științifică internațională, pe lingă schimburile de informații, documentare, specializări etc. încheierea de acorduri de cooperare științifică pentru crearea de noi soiuri și hibrizi, încercări internaționale de soiuri și hibrizi și alte creații ale cercetărilor agricole românești, asistență tehnico-științifică etc.

Academia dispune de condițiile necesare realizării sarcinilor pe care le are de îndeplinit. Dispune de o bază materială puternică și de fondurile necesare pentru continua ei modernizare, precum și un puternic potențial de creație. Pornind de la condițiile create, de la rezultatele obținute, de la sarcinile trasate agriculturii de Congresul al XI-lea al P.C.R., conducerea academiei, cercetătorii, inginerii, tehnicienii, muncitorii își concentrează toate eforturile pentru ca cincinalul viitor să devină și pentru agricultură cincinalul afirmării cu putere a revoluției tehnico-științifice, pentru sporirea contribuției acestei ramuri de bază a producției materiale la dezvoltarea socialistă multilaterală a patriei noastre.

PRODUCTIVITATEA MUNCII

ÎN PROCESUL CREȘTERII ECONOMICE (III)

INDICATOR sintetic cu o deosebită forță de exprimare a nivelului eficienței economice, a calității activității desfășurate în întreprinderi, productivitatea muncii este influențată la rindul ei de un complex de factori, a căror sferă de acțiune este de fapt mult mai largă, determinând și îmbunătățirea altor indicatori. Obiectul anchetei noastre pînă în prezent l-a constituit evidențierea și comensurarea contribuției unora dintre acești factori la sporirea productivității muncii în anii actualului plan cincinal (Revista economică nr. 20 și 22). În această ultimă parte a anchetei continuăm analiza efectuată în 30 DE ÎNTREPRINDERI, insistînd asupra calității programelor de creștere a productivității

muncii și a modului cum este concepută creșterea productivității în cincinalul viitor, pentru a încheia cu creionarea citorra obiective a căror realizare necesită o acțiune concentrată a factorilor de răspundere.

Așadar, în acest număr :

- ESTE ACOPERITĂ INTEGRAL PRIN PROGRAME SARCINA DE CREȘTERE A PRODUCTIVITĂȚII ?
- O RADIOGRAFIE A INFLUENȚELOR PREPONDERENTE
- CUM ESTE PROIECTATĂ CREȘTEREA PRODUCTIVITĂȚII ÎN ANII 1976—1980
- COMPLEXITATEA UNOR FACTORI NECESITĂ O ACȚIUNE... COMPLEXĂ

Eficiența unui instrument de conducere : programul productivității muncii

INCĂ de la începutul acestui cincinal, odată cu accentuarea puternică a laturilor calitative ale proceselor de producție, în întreprinderi s-a simțit nevoia ca răspunsul la întrebarea „CUM producem?” să capete premise certe, prin măsuri concrete, grupate pe domenii de acțiune prioritare.

Au luat naștere și au prins viață astfel în realitatea producției programele speciale de sporire a productivității, adoptate încă înainte de începerea anului de plan și apoi continuu perfecționate pentru acoperirea sarcinii planificate de creștere a acestui indicator. Cînd și cum au acționat aceste programe în întreprinderile analizate ?

● O primă remarcă este aceea că în toate unitățile economice care au constituit eșantionul anchetei au fost introduse în acest cincinal (mai devreme sau mai târziu) programe de sporire a productivității muncii. Încă din anul 1971 în 23% din totalul întreprinderilor analizate erau întocmite programe speciale de creștere a productivității muncii (tabelul nr. 9). Ritmul introducerii lor a continuat destul de alert, în așa fel încît în ultimul an al actualului cincinal, în toate aceste unități exista o experiență de cel puțin un an în realizarea și folosirea acestor instrumente eficiente de obținere a sporurilor de productivitate planificate.

● Prin programul productivității muncii s-au stabilit măsuri concrete, cu responsabilități bine determinate, care să creeze din timp premise certe de realizare a sarcinilor privind productivitatea. Încă din faza de concepere, întreprinderile au avut posibilitatea să acopere integral, prin efectul acțiunilor preconizate, sarcina stabilită prin plan. Analiza în dinamică (tabelul nr. 9) relevă cu pregnanță faptul că, odată cu acumularea experienței, evaluarea măsurilor prevăzute în programe s-a apropiat sensibil de prevederi. Astfel, în 1974 — în medie la nivelul eșantionului anchetei — sarcina anuală de sporire a productivității era acoperită în proporție de circa 90%.

În multe întreprinderi însă gradul „de acoperire” corespundea sau depășea prevederile de plan (Întreprinderea „Viscofil” Popești-Leordeni, Întreprinderea de ciorapi și tricotaje „Apolo”, Întreprinderea de postav Azuga ș.a.).

● Nu se poate spune însă că numai prin elaborarea măsurilor incluse în pro-

grame — chiar și peste nivelul sarcinilor de plan — nivelul prevăzut al productivității muncii va fi atins. Pentru aceasta este necesară exercitarea în continuare a unui control eficient. Numai în acest mod vor putea fi evitate situații de genul celor înregistrate în 1974, cînd în întreprinderea „Balanșa” Sibiu, „Autobuzul” București, cea de cinescoape București etc., simpla acoperire a sarcinilor prevăzute în proporții de 100% prin măsurile din programe nu a putut totuși împiedica neîndeplinirea planului anual la indicatorul productivitatea muncii. Desigur, o asemenea stare de lucruri trebuie să determine o creștere a preocupărilor conducerilor din unitățile economice respective pentru a crea condițiile necesare ca programele de sporire a productivității muncii să-și poată juca efectiv rolul important ce le revine.

Argumente pro...

INVESTIGAȚIILE noastre au relevat în mod concret că pasul făcut de la planul M.T.O. la programe nu a reprezentat în practica întreprinderilor doar o simplă schimbare de formulistică. Solicitații fiind în cadrul anchetei, 63% din specialiștii unităților economice analizate au apreciat că cuprinderea unitară a măsurilor care vizează sporirea productivității muncii în cadrul programelor este o acțiune mai eficientă decît integrarea lor în cadrul planurilor M.T.O. (tabelul nr. 9).

De ce ? Specialiștii oferă o gamă largă de motivații :

1. Previțiunea — prognoza pe termen scurt regăsește un instrument indispensabil într-un program de productivitate bine fundamentat, ancorat în realitatea întreprinderii. Se apreciază că utilitatea sa provine, în primul rînd, din faptul că prezintă anticipat conducerii informații sintetice grupate pe factori, pentru decizii strategice (Întreprinderea „Viscofil” Popești-Leordeni, Întreprinderea „Sintofarm”, Întreprinderea textilă „Suveica” București ș.a.).

2. În coordonarea acțiunilor viitoare, programul oferă conducerii posibilitatea de acordare a unor anumite priorități în alegerea și folosirea factorilor de creștere a productivității în funcție de specificul activității desfășurate. Astfel, conducerile de întreprinderi au avut posibilitatea și au acordat prioritate în acoperirea sarcinii planificate de sporire a productivității muncii — încă din faza de pregătire a producției — măsurilor grupate în cadrul factorului „perfecționarea organizării și conducerii producției și a muncii”.

3. Organizarea acțiunilor viitoare se desfășoară, în întreprinderile analizate, în condiții de eficiență sporită, deoarece prin programele de sporire a productivității muncii sînt mai bine stabilite atribuțiile și precis delimitate responsabilitățile fiecărui compartiment din structura organizatorică, ale fiecărui participant la procesul producției materiale. Dacă la aceasta se adaugă elaborarea minuțioasă a programelor, calculul eficienței economice a fiecărei acțiuni și determinarea mijloacelor pentru realizarea lor, rezultă în mod evident faptul că, prin mai buna organizare a activității, elaborarea programelor creează de la început, în fiecare întreprindere, premise favorabile încadrării în prevederile planului de creștere a productivității și chiar de depășire a acestora.

4. Exercițarea unui control eficient este, de asemenea, net favorizată de introducerea acestor programe. Marea majoritate a specialiștilor din întreprinderi (Întreprinderea de mecanică fină Sinaia, Întreprinderea mecanică Sibiu, cea de confecții Focșani, Întreprinderea de postav Azuga ș.a.) precizează că gruparea tuturor măsurilor avînd ca obiectiv sporul de productivitate, facilitează dobîndirea de rezultate superioare prin locul distinct pe care-l ocupă în acest fel în atenția conducerii problemele de eficiență, a căror îndeplinire este în acest fel mai ușor de urmărit și de controlat. În concluzie, se poate aprecia că, în optica marii majorități a specialiștilor din întreprinderile analizate, utilizarea programelor de sporire a productivității muncii, prin facilitățile create și aportul prețios pe care îl aduc atît în previziune, organizare, decizie, cît și coordonare și con-

Tabelul nr.9

Programele de sporire a productivității muncii

Anul introducerii	% din total intre- prinderi	Evaluarea mă- surilor din aceste pro- grame față de sarcina de sporire a pro- ductivității muncii	Cum sînt față de plenumile M.T.O. % din total în- treprinderi ana- lizate.	Reprezintă struc-tura conducere % din tota- lul întreprinderi analizate.
1971	23	70		
1972	23	75		
1973	43	84		
1974	11	88		
			63	30
			7	86
			7	7

trol reprezintă — în această perioadă o metodă de conducere efectiv necesară în fiecare întreprindere în atingerea direcțiilor de eficiență.

„și „contra”

AM SUBLINIAT intenționat optica majorității interlocutorilor noștri, deoarece în cadrul anchetei se desprind și alte opinii. Este vorba, în primul rând, de faptul că în circa 30% din întreprinderile analizate, s-a considerat (tabelul nr. 9) că programele sînt la fel de eficiente. (Întreprinderea de cinescoape București, Întreprinderea mecanică Cimpina, „Electrobanat” Timișoara. Întreprinderea „13 Decembrie” București s.a.) sau chiar mai puțin decît planurile M.T.O. (Întreprinderea „Balanța” Sibiu). Interlocutorii noștri apreciază că aceasta se explică prin aceea că în întreprinderea lor „atît unele cit și altele cuprind de fapt aceeași problemă” (Întreprinderea de cinescoape), sau prin faptul că „ambele sînt urmărite îndeaproape în scopul realizării integrale a măsurilor stabilite” (Întreprinderea mecanică Cimpina). Aria de argumente se lărgeste incluzînd și faptul că ambele „sînt mobilizatoare și antrenează o masă mare de personal pentru aducerea la îndeplinire a sarcinilor de plan” („Electrobanat” Timișoara), că „la fundamentarea lor trebuie să se țină seama de aceleași elemente” (Întreprinderea de confecții Vaslui) sau că „pentru întreprinderea noastră (programul) a reprezentat doar o modificare a metodologiei de calcul” (Întreprinderea „Apollo” București). Mai categoric, în cadrul întreprinderii „Balanța” Sibiu se consideră că „un plan de măsuri unic (M.T.O.) asigură mai bine realizarea indicatorilor decît mai multe planuri de structură... iar programul de sporire a productivității muncii reprezintă un paralelism cu planul M.T.O.”.

Avantajele programelor — de la recunoaștere la valorificare

AM AVUT OCAZIA să verificăm din nou, pe parcursul anchetei noastre, faptul că simpla cunoaștere sau recunoaștere a avantajelor pe care le oferă programele de productivitate nu reprezintă singurul

factor care conduce la realizarea sporurilor de productivitate prevăzute. Care sînt cauzele ?

● În faza de **ELABORARE** a programelor de sporire a productivității muncii nu s-a efectuat în toate cazurile o analiză aprofundată a modului în care acestea au fost concepute, astfel încît au existat în cadrul eșantionului întreprinderi care nu au reușit să acopere sarcina de creștere a productivității muncii. Astfel de cazuri s-au înregistrat în 1974, de pildă, la Întreprinderea „1 Mai” Ploiești, întreprinderea „Înfrățirea” Oradea. Întreprinderea de autoturisme Pitești ș.a. O asemenea situație s-a menținut și în 1975.

Și un alt aspect. În unele întreprinderi programele au fost întocmite fără evaluarea măsurilor (în 1973 de exemplu la Întreprinderea „13 Decembrie” ș.a.) și fără termene sau responsabilități concrete. Astfel, uneori, în cadrul măsurilor vizînd dezvoltarea bazei tehnice a producției nu s-au putut urmări precis influențele detaliate complete și concrete ale intrării în funcțiune a unor noi obiective sau ale scurtării duratei de realizare a parametrilor proiectați asupra sporului productivității muncii. „Programele” întocmite în acest fel, fără a stabili responsabilități concrete ale compartimentelor din structura organizatorică, ale fiecărui lucrător, nu au permis o evaluare precisă a aportului diferitelor formații de lucru și exercitarea unui control eficient asupra modului cum sînt îndeplinite măsurile stabilite.

● În faza de **APLICARE** trebuie continuat eforturile pentru crearea condițiilor de materializare în practică a prevederilor din aceste programe. În anumite întreprinderi însă, măsurile prevăzute în programe nu au putut fi materializate la termenele fixate deoarece la baza lor au stat unele studii insuficient fundamentate. Vom sublinia cu acest prilej, faptul că evaluările efectuate în cadrul calculului de eficiență ale unor studii sînt deteriorate pe parcursul aplicării programelor fie de apariția unor „locuri înguste”, în utilizarea capacităților de producție, fie de lipsa de forță de muncă și adeseori de nerealizarea la termen a unor obiective de investiții.

Date fiind aceste observații, rezultă că necesară o reconsiderare sau mai bine zis o sporire a eforturilor în aceste întreprinderi pentru crearea condițiilor necesare

ca programele lor să se poată manifesta din plin și la nivelul posibilităților cert superioare pe care le posedă în acțiunea de sporire a productivității.

Nerealizările — pe seama căror factori?

ÎNCHEIEM această parte de analiză propriu-zisă a problemicii productivității muncii, nu înainte însă de a completa investigația noastră cu câteva elemente care ne vor ajuta în formularea direcțiilor de acțiune în viitor : este vorba de abordarea problemei și dintr-un alt unghi de vedere, și anume al analizării — pe o perioadă mai îndelungată — a cauzelor care au determinat nerealizarea sarcinilor de productivitate a muncii la o serie de întreprinderi. În acest scop în graficul nr. 1 am pus față în față rezultatele unei analize efectuate în anul 1969 la un număr de 45 de întreprinderi care nu și realizaseră indicatorul de productivitate a muncii planificat și rezultatele reieșite din analiza aceleiași probleme la nivelul anului 1974.

Tabelul nr. 10

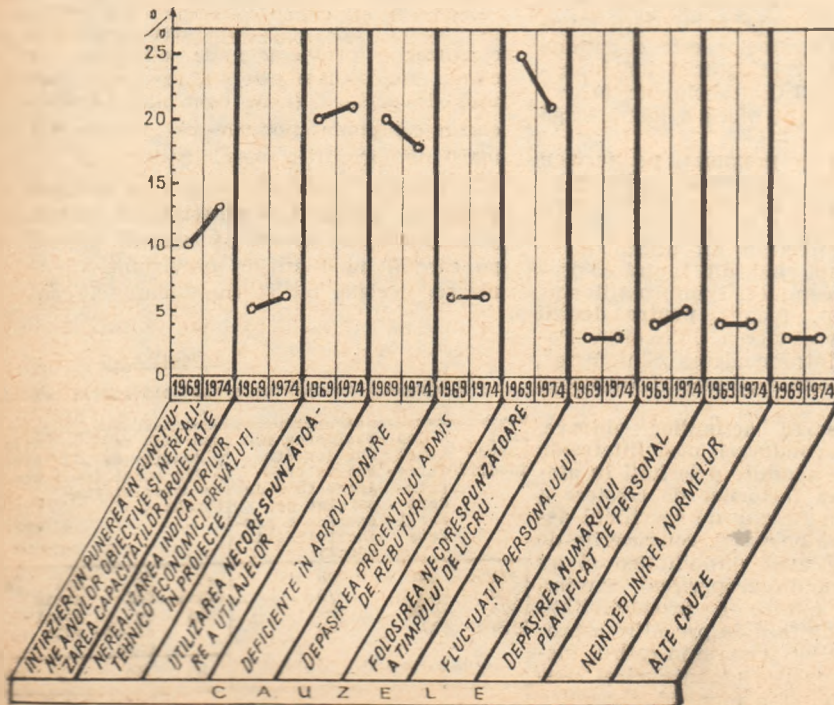
Programele de productivitate - instrumente de conducere	
Argumente	Priorități
1. Permite individualizarea atribuțiilor și responsabilităților pe secții, ateliere și locuri de muncă	0,21
2. În cadrul măsurilor concrete de sporirea a productivității permite scordarea de priorități	0,19
3. Nu se urmărește exclusiv producția ci și productivitate cel puțin la nivelul planificat	0,16
4. Productivitatea devine o problemă distinctă în atenția conducerii, mai ușor de controlat	0,16
5. Prezintă pentru conducere informații sintetice, pe factori, pentru decizii de perspectivă	0,14
6. Cuprind unitar toate măsurile ce pot fi evaluate în economie relativă de personal	0,14

Ce constatări se impun a fi menționate cu prioritate ?

Referindu-ne la anul 1969 observăm ponderea deosebit de mare — 75 % — pe care o dețin (în nerealizarea productivității muncii) patru elemente : folosirea necorespunzătoare a timpului de lucru ; deficiențe în aprovizionarea ritmică a întreprinderilor ; utilizarea necorespunzătoare a utilajelor ; întârzieri în punerea în funcțiune a noilor obiective și nerealizarea capacităților proiectate. Urmează, cu ponderi mai mici, depășirea procentului admis de rebuturi, nerealizarea indicatorilor tehnico-economici proiectați etc. După cinci ani, respectiv în 1974, ponderea primilor patru factori este într-o ușoară scădere, însumînd 73 %. Dintre aceștia o ameliorare mai sensibilă se constată la folosirea timpului de lucru și în aprovizionare. În schimb au crescut — ca pondere — nerealizările datorate întârzierilor în punerea în funcțiune și nerealizării indicatorilor prevăzuți în proiecte — aceasta și ca urmare a creșterii volumului investițiilor, contribuția celorlalte cauze rămînd, practic neschimbată. Concluzia se impune de la sine : atenția factorilor de răspundere trebuie îndreptată înainte de toate spre cauzele cu acțiune preponderentă, a căror eliminare este în măsură să ducă la creșterea importanței a productivității.

Graficul nr. 1

Ponderea cauzelor care au determinat nerealizarea sarcinilor de creștere a productivității muncii

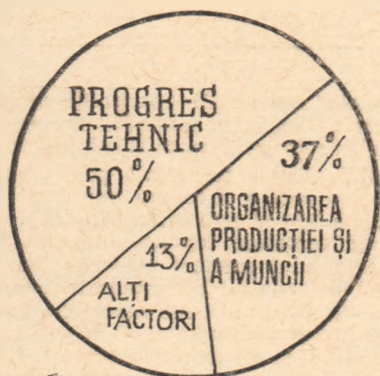

Investiție de inteligență — creșterea productivității

O APRECIERE, în final, asupra modalităților în care este concepută creșterea productivității muncii în anii viitorului plan cincinal confirmă faptul că aceasta

se va realiza, în continuare, nu prin intensificarea muncii, prin mărirea eforturilor fizice, ci prin perfecționarea tehnicii și a tehnologiilor de fabricație, stimularea gândirii creatoare a oamenilor muncii, accentuarea muncii de concepție tehnică, prin valorificarea inițiativei, inteligenței și spiritului novator ale celor ce muncesc.

Potrivit studiilor întocmite de organele de specialitate și a proiectelor programelor de productivitate, care mai pot suferi unele modificări, **partea covârșitoare a creșterii productivității — peste 85 % — se va realiza pe scama progresului tehnic și a organizării producției și a muncii.** Contribuția factorilor respectivi va suferi însă din nou anumite modificări față de ultimii ani ai perioadei care a format obiectul investigației noastre. După cum am văzut în partea a doua a materialului publicat (Revista economică nr. 22/1975), până în 1973 ponderea cea mai mare în creșterea productivității a deținut-o progresul tehnic (10 % în 1972), după care, treptat, locul întâi a fost ocupat de organizarea producției și a muncii (41 % în 1974).

Graficul nr. 2
Contribuția diferiților factori la creșterea productivității muncii în anii 1976—1980

Acum, respectiv, în perioada 1976—1980 progresul tehnic apare din nou pe primul plan (graficul nr. 2) cu o contribuție de circa 50% la realizarea creșterii productivității muncii, urmat de organizarea producției și a muncii cu circa 37% (restul de 13 % revine altor factori — schimbarea structurii producției, creșterea calificării cadrelor etc.).

Disponem de unele elemente care ar putea să explice, cel puțin în parte, o astfel de evoluție. Se știe că documentele Congresului al XI-lea al partidului au stabilit, în scopul accelerării dezvoltării noastre economice, al intensificării procesului de creștere, înfăptuirea unui amplu program de investiții. Industriei îi vor reveni aproximativ două treimi din volumul lor total, în timp ce patru ramuri hotărâtoare pentru progresul economiei — energetica, metalurgia, construcțiile de mașini și chimia — vor deține circa 70 % din investițiile alocate industriei. Cincinalul viitor va fi **cincinalul revoluției tehnico-științifice**, al afirmării largi a cuceririlor celor mai avansate ale cunoașterii în toate ramurile și sectoarele industriei românești. Vor fi construite numeroase și importante întreprinderi dotate cu mașini și instalații de înalt randament, care trebuie să aducă o contribuție deosebită la sporirea productivității muncii.

În ramurile industriei grele, care beneficiază, cum am văzut, de mari investiții, **factorul hotărâtor al sporirii productivității muncii va fi progresul tehnic, situație**

pe care o regăsim — tocmai datorită acestui fapt — și la nivelul întregii industrie. În industria chimică, în siderurgie etc. progresul tehnic va contribui cu mult peste 50 % la creșterea productivității muncii, contribuția respectivă mărindu-se spre sfârșitul cincinalului viitor. În schimb, în unele ramuri, în care investițiile sînt, relativ, mai mici, contribuția organizării este simțitor mai mare. Este cazul, de pildă, al industriei alimentare, unde pe seama organizării urmează să se realizeze 55 % din creșterea productivității muncii.

Coordonatele activității viitoare

ÎNTREAGA noastră anchetă a evidențiat faptul că creșterea productivității muncii este rezultatul acțiunii concomitente a unei multitudini de factori, care la rîndul lor au un caracter deosebit de complex. Pornind de la importanța acestora, de la intensitatea cu care acționează, de la ideile exprimate de specialiștii consultați, ne propunem în continuare, în concluziile anchetei, să punem în câteva din direcțiile principale spre care trebuie orientate eforturile viitoare în scopul mobilizării rezervelor existente în unitățile productive pentru accelerarea procesului de creștere a productivității muncii.

1. Promovarea pe scară largă a progresului tehnic și aplicarea în producție a cuceririlor științei moderne. Ținînd seama de contribuția tot mai importantă care revine progresului tehnic în sporirea productivității muncii o atenție deosebită trebuie acordată asimilării și introducerii în producție a mașinilor și utilajelor moderne, extinderii mecanizării și automatizării complexe a proceselor de producție, utilizării unor noi procedee tehnologice, mai perfecționate, folosirii mijloacelor electronice de comandă. Experiența dovedește că în practică o serie de sarcini legate mai ales de asimilarea produselor și tehnologiilor noi se realizează cu încetinire și nu întotdeauna la nivelul calitativ scontat. În această direcție este necesar să se învingă inerția, pasivitatea și rutina ce se mai manifestă la unele cadre tehnice din întreprinderi, promovîndu-se cu curaj, operativitate și perseverență toate elementele componente ale progresului tehnic.

2. Intensificarea preocupărilor tuturor factorilor de răspundere pentru respectarea termenelor de intrare în funcțiune a noilor capacități de producție și de atingere a parametrilor proiectați. Din acest punct de vedere sînt necesare măsuri hotărîte pentru elaborarea din timp a studiilor tehnico-economice și a proiectelor de execuție, a documentațiilor pentru utilaje, pentru mai buna corelare a producerii și livrării utilajelor cu graficele de montaj și termenele de punere în funcțiune, pentru pregătirea cadrelor necesare. Atenția sporită care trebuie acordată rezolvării în bune condiții a acestor probleme este cu atît mai justificată cu cît la unele ministere scurtarea duratelor de intrare în funcțiune și de atingere a parametrilor proiectați rămîne doar un deziderat, iar unele întreprinderi invocă, cei mai adesea, drept principală cauză a ne-realizării sarcinilor de productivitate tocmai acest element.

3. Folosirea eficientă a capacităților de producție existente. Industria noastră dispune în prezent de un însemnat volum de fonduri fixe, care se află în continuă creștere și modernizare. Valorificarea tuturor posibilităților pe care le oferă acest potențial este de natură să asigure realizarea unui spor însemnat de productivitate. Este suficient din acest punct de vedere să subliniem că mărirea cu numai

un procent a gradului de folosire a capacităților de producție, față de nivelul planificat, echivalează — la nivelul anului 1975 — cu o producție suplimentară de circa 5,5 miliarde lei, iar în 1980 de aproape 8 miliarde lei. Cum o asemenea creștere se realizează, de obicei, fără mărirea numărului de personal, apare cu toată claritatea influența pe care o va exercita această creștere asupra nivelului productivității muncii. Investigația noastră a arătat că problemele pe care le ridică mai buna folosire a capacităților de producție pot și trebuie să fie rezolvate la nivelul întreprinderilor și centralelor industriale.

4. Adîncirea preocupărilor pentru îmbunătățirea organizării producției. Constituind unul din cei mai importanți factori de sporire a productivității muncii, perfecționarea organizării producției în întreprinderi solicită în continuare o importanță investiție conceptuală și operațională; aceasta cu atît mai mult cu cît, în ciuda unor realizări remarcabile obținute în ultimii ani, „terenul” organizării este departe de a fi pe deplin investigat, iar resursele pe care organizarea le oferă pentru creșterea productivității muncii departe de a se fi epuizat. Punerea lor în valoare impune preocupări susținute pentru pregătirea temeinică a fabricației, organizarea rațională a fluxurilor tehnologice, introducerea pe scară largă a metodelor și formelor înaintate, eficiente de organizare.

5. Utilizarea rațională a forței de muncă și a timpului de lucru, asigurarea numărului de muncitori calificați și în structurile necesare. Sînt evidente, și ancheta noastră a confirmat pe deplin acest lucru, marile posibilități pe care le oferă — pentru creșterea productivității muncii — folosirea eficientă a forței de muncă în fiecare întreprindere, raționalizarea consumului de muncă. În acest context o deosebită importanță prezintă determinarea riguroasă, potrivit unor criterii științifice, a numărului de personal. Se știe că, odată cu folosirea unor tehnici și metode moderne pentru realizarea acestei operațiuni, un pas important în raționalizarea consumului de muncă s-a făcut prin aplicarea normelor unitare de structură, în cadrul preocupărilor generale ale partidului și statului pentru perfecționarea conducerii și organizării activității economice. În cadrul acestor preocupări a fost adeseori subliniată necesitatea ca, indiferent de specializarea sau locul de muncă pe care îl ocupă în producție, **prezența fiecărui lucrător în întreprindere trebuie să fie justificată de necesitățile reale ale acesteia**, pentru că altfel nivelul productivității muncii este influențat în mod negativ. Orice suplimentare a numărului de personal, determinată de cerințe foarte bine precizate ale economiei naționale, cum ar fi, de pildă, o mărire a sarcinilor de plan, trebuie să se oglindescă în mod corespunzător în nivelul producției, fără ca productivitatea muncii să fie afectată negativ.

Ni ne-am propus, în cele de mai sus, să abordăm totalitatea factorilor care acționează asupra productivității muncii; ne-am oprit asupra citorva cu influență mai mare și, evident, atenția specialiștilor va trebui să fie concentrată cu prioritate asupra acestora. Trebuie să avem în vedere că sarcinile privitoare la productivitatea muncii sînt importante atît în acest an, cît și în cincinalul viitor și că realizarea lor integrală este hotărîtoare pentru înfăptuirea obiectivelor economice și social-culturale stabilite de partid.

Stere GIOGA
Bogdan PĂDURE

CONSTRUCȚIILE DE MAȘINI PROMOTOARE ALE PROGRESULUI TEHNIC

PROMOVAREA consecventă a progresului tehnic, folosirea avantajelor pe care le oferă revoluția tehnico-științifică contemporană reprezintă condiția esențială a dezvoltării bazei tehnico-materiale a socialismului în țara noastră.

De aceea, ea constituie o preocupare centrală a politicii economice a partidului și statului. Nu o dată în documentele de partid a fost subliniat faptul că este de neconceput construcția societății socialiste fără un puternic avânt al tehnicii și științei, că pentru România introducerea progresului tehnic în toate domeniile economiei naționale este o necesitate vitală. „Realizarea importantelor obiective ale dezvoltării economico-sociale a țării în viitorul cincinal — se subliniază în Directivele Congresului al XI-lea al P.C.R. cu privire la planul cincinal pe 1976—1980 — este condiționată, în mod hotărâtor, de creșterea aportului științei și tehnologiei, care se manifestă tot mai mult ca o forță nemijlocită a producției. Este necesar ca cincinalul viitor să devină cincinalul revoluției tehnico-științifice, al afirmării largi a cuceririlor celor mai avansate ale cunoașterii în toate ramurile și sectoarele industriei românești”.

Rolul primordial în înfăptuirea progresului tehnic revine industriei construcțiilor de mașini, care furnizează mijloacele de muncă necesare înzestrării tuturor ramurilor economiei naționale. Asigurând „schișletul și sistemul muscular” al producției — cum spunea Marx — totalitatea mijloacelor de muncă mecanice, industria construcțiilor

de mașini creează condițiile materiale pentru accelerarea multilaterală a progresului tehnic. Creșterea și perfecționarea producției în această ramură, îmbogățirea gamei sortimentale de mașini, utilaje și instalații noi, ridicarea continuă a performanțelor lor tehnice și economice, reprezintă condiții de prim ordin pentru sporirea productivității muncii sociale. Așadar, necesitatea modernizării, reutilării, a înzestrării ramurilor economiei cu mijloace de muncă la nivelul tehnicii actuale duce la creșterea rolului și locului pe care construcțiile de mașini îl dețin în cadrul industriei, cunoscând un ritm mai înalt de dezvoltare în comparație cu întreaga industrie.

Pentru a produce mașini și utilaje de mare randament, în scopul înzestrării economiei naționale, industria construcțiilor de mașini trebuie să-și asigure propria dotare cu mijloace de muncă din cele mai perfectionate. De dezvoltarea, de structura internă și proporțiile subramurilor acestea depind în mod hotărâtor atât nivelul cit și ritmul progresului tehnic, deinde realizarea într-o gamă larg diversificată a produselor, competitivitatea acestora pe piața externă. Iată, de ce, în cele ce urmează, ne propunem să facem o incursiune „acasă” la întreprinderile profilate și specializate în acest domeniu, pentru a desprinde progresele înregistrate în dotarea lor, cit și a celorlalte ramuri din economie, experiența acumulată, neajunsurile ce mai persistă, strategia lor de dezvoltare și preocupările de viitor, pentru a ține pasul cu cele mai noi și eficiente realizări pe plan tehnic și științific.

Programe speciale pentru impulsivizarea introducerii tehnicii moderne

PORNIND de la direcțiile principale de ridicare a nivelului tehnic al producției planurile tehnice ale celor două ministere constructoare de mașini (MICMG și MICMUE) au cuprins în acest cincinal obiective de asimilat și modernizat la nivelul cerințelor dotării întregii economii naționale. Multe din mașinile, utilajele și instalațiile noi însușite și puse în fabricația de serie constituie în același timp și sursa de bază pentru propria dotare și modernizare a mijloacelor de muncă. Astfel, dacă în planurile pe perioada 1971—1975 s-a pus un accent deosebit pe dezvoltarea prioritară a producției de mașini-unelte, mecanică fină, electrotehnică, electronică etc. pentru nevoile dotării tehnice a economiei toate aceste mijloace, programate a fi realizate la nivelul tehnicii contemporane, constituie și obiective necesare înzestrării cu fonduri fixe a întreprinderilor de profil.

După cum se știe, la încheierea acestui cincinal, producția industriei constructoare de mașini trebuie să fie reprezentată de 65—70% produse noi și modernizate. Eforturile susținute depuse, acțiunile complexe desfășurate, crearea unei puternice baze tehnico-materiale au constituit puncte forte de devansare a sarcinilor: la ora actuală prevederile planurilor tehnice ale ambelor ministere (MICMG și MICMUE) au fost îndeplinite, unele fiind chiar depășite. Pentru propria lor dotare cu mijloace de muncă specifice, centralele industriale și întreprinderile aparținând ministerelor industriei construcțiilor de mașini și electrotehnicii au realizat, prin asimilări sau modernizări, o serie de mașini-unelte și utilaje care, în trecut nu prea îndepărtat, se aduceau din import. Marele merit îl constituie faptul că, multe din acestea, reprezintă utilaje complexe, agregate, linii tehnologice, mașini specializate — toate realizate la un înalt nivel calitativ și tehnic.

De fapt, ce s-a întâmplat practic în evoluția acestei ramuri, cum s-a acționat pentru a se atinge asemenea performanțe?

Din capul locului trebuie subliniat că, în urma măsurilor stabilite de partid, un loc prioritar al preocupărilor l-a constituit crearea unei puternice baze materiale, capabilă să satisfacă cerințele accelerării proceselor de asimilare a produselor noi, diversificarea producției, în așa fel încât să se asigure de către industria construcțiilor de mașini românească marea majoritate a mașinilor și utilajelor necesare introducerii și extinderii progresului tehnic

● în acest cincinal peste 65% din produsele realizate sint nou asimilate și modernizate ● Creația tehnică autohtonă — o contribuție la lărgirea și diversificarea nomenclaturii de produse ● Se dezvoltă producția de mașini și utilaje agregate precum și de linii tehnologice ● Direcții și acțiuni în perspectiva anilor 1976—1980.

în întreaga economie. În cursul actualului cincinal au fost investite fonduri însemnate pentru dezvoltarea capacităților din sculării, dotarea întreprinderilor cu standuri de încercări și probe. A.M.C.-uri, organizarea în marile unități a unor sectoare sau secții specializate de prototipuri. Au fost înființate capacități și unități noi specializate cu asemenea profil la Focșani, Blaj, București, Timișoara, Brașov etc. Numai în 1974 întreprinderile aparținând MICMUE au fost dotate cu 97 standuri de probă. În acest an, programul cuprinde realizarea a încă 219 standuri. Programul de dotare cu standuri de încercări și probe constituie de asemenea și pentru unitățile aparținând de MICMG o componentă a planului de asimilare și a planului de investiții de dotare cu mașini și utilaje. Așa se face că în ultimii ani au fost dotate cu ateliere de prototipuri și standuri de probă toate întreprinderile cu o pondere mai mare în producția ramurii. Și institutele departamentale, cit și institutele afectate

centralelor industriale aparținând ambelor ministere dispun, în majoritatea cazurilor, de ateliere de prototipuri și miniproducție.

O altă pirghie principală pentru ridicarea continuă a nivelului tehnic al produselor a fost și este intensificarea activității de cercetare tehnico-științifică. În anii actualului cincinal măsurile luate în această direcție au contribuit la îmbunătățirea activității atât sub raportul volumului de probleme studiate, cit și sub cel al conținutului și eficienței economice. A fost reorganizată și puternic dezvoltată rețeaua de institute de cercetări și proiectări specializate, concomitent cu crearea de nuclee de cercetări și proiectări în marile întreprinderi. Dezvoltarea acestor sectoare de concepție a condus la sporirea aportului creației noastre tehnice la realizarea de numeroase tipuri de mașini-unelte, utilaje și instalații originale.

O amploare largă a cunoscut acțiunea de autodotare. Pornită din indicația partidului de a se intensifica preocuparea fiecărui colectiv de muncă de a-și rezolva cu forțe proprii unele cerințe de dotare tehnică, aceasta a determinat crearea aproape în fiecare unitate a unor secții sau sectoare de autodotare, conduse de grupe de specialiști și cadre experimentate, care au rezolvat numeroase probleme ridicate de bunul mers al producției.

În acest cincinal au fost realizate prin autodotare mașini și utilaje a căror valoare întrece câteva miliarde de lei, fapt ce s-a repercutat pozitiv, în cele mai multe cazuri, asupra diminuării corespunzătoare a importurilor. Numai Întreprinderea de autocamioane-Brașov a realizat în perioada 1971—1974 însemnate cantități de utilaje prin autodotare. Economii valutare estimate se ridică la 300 000 mii lei. De asemenea, la Întreprinderea „Rulmentul” Brașov, s-au executat în aceeași perioadă, utilaje cu o valoare importantă, iar în acest an de 250 000 mii lei. Fondurile valutare economisite sint estimate la 7 250 mii lei.

O altă realizare deosebită, care confirmă pe deplin spiritul creator al muncitorilor și tehnicienilor din aceste ramuri, hotărârea lor de a traduce în viață sarcinile trasate de partid, este și faptul că pe baza experienței acumulate în acțiunea de auto-

dotare s-a făcut un pas înainte, organizându-se pentru unele produse întreprinderi specializate. Astfel, în cadrul MICMUE au fost organizate 7 întreprinderi specializate pentru realizarea diferitelor utilaje specifice domeniilor tehnologice. Este vorba de întreprinderi specializate în domeniul electrotehnic (Electrotimis), în domeniul electronic (Conect-București), în cel al sculelor, dispozitivelor și matritelor (întreprinderea de matrițe și scule Focșani) etc. Toate acestea ca și alte măsuri luate au avut și vor avea, în continuare, efectul de amplificarea a bazei tehnico-materiale a industriei construcțiilor de mașini, de ținerea pasului acesteia cu tot ceea ce știința și tehnica contemporană le pune la dispoziție.

Termene de asimilare scurte, produse competitive

RITMUL mai rapid de asimilare a produselor noi înregistrat în ultimii ani de întreprinderile constructoare de mașini reflectă una din laturile principale ale aplicării în viață a indicațiilor date de partid cu privire la ridicarea nivelului tehnic al producției. În acest context, eforturile în asimilarea produselor noi și modernizarea celor aflate în fabricație au fost orientate, concomitent cu reducerea perioadelor de însușire, și spre ridicarea calității și performanțelor, sporirea nivelului economicității mașinilor, utilajelor și instalațiilor.

Urmărindu-se aceste obiective, odată cu sporirea volumului de produse însușite, a avut loc și o importantă creștere calitativă a nivelului tehnic al mașinilor, utilajelor și instalațiilor asimilate. Se poate aprecia că marea majoritate a produselor asimilate și modernizate în acest cîncinal au performanțe la nivelul tehnicii mondiale.

Concludente în această privință sînt noile tipuri de instalații de foraj pentru mari adîncimi, mijloacele de transport rutier, feroviar, naval, noile familii de tractoare și mașini agricole necesare unei game largi de lucrări, mașini-unelte, locomotive Diesel, instalațiile de automatizare, transformatoarele, motoarele electrice etc. Aceste produse cit și altele concură atît la echiparea cu tehnică modernă a industriei construcțiilor de mașini cit și a diferitelor sectoare ale economiei naționale. Ele se bucură de o înaltă apreciere și în țările în care sînt exportate.

O altă caracteristică a procesului de asimilare a produselor noi, a creșterii eficienței în acest cîncinal o constituie și faptul că a sporit preocuparea pentru realizarea de instalații complexe și linii tehnologice. Față de o perioadă nu prea îndepărtată, în care produsele fabricate de întreprinderile constructoare de mașini constituiau sortimente dispersate și cu o complexitate relativ redusă, produsele realizate în anii din urmă cit și cele prevăzute în planurile de perspectivă cuprind familii de produse, instalații complexe și linii tehnologice complete, care formează o varietate din ce în ce mai mare de tipodimensiuni.

În prezent se fabrică linii tehnologice și instalații complexe pentru executarea tractoarelor, autocamionelor, moto-compresoarelor, excavatoarelor etc., cit și pentru nevoile altor ramuri sau pentru export, cum sînt: liniile tehnologice și instalațiile complexe pentru industria chimică, petrolieră, alimentară, pentru agricultură, mașini-unelte grele, material rulant etc.

Transformînd (cu aproximație) instalațiile complexe, liniile tehnologice și familiile de produse realizate în utilaje individuale, rezultă că industria constructoare de mașini a asimilat în acest cîncinal, potrivit planului tehnic stabilit la începutul cîncinalului, mai bine de 5000 tipodimensiuni de mașini, utilaje și aparate, care au contribuit din plin la sporirea propriului grad de înzestrare tehnică, cit și a celorlalte ramuri ale economiei naționale (vezi tabelul). Merită totodată re-

levat faptul că de la stadiul de cercetare — proiectare pînă la introducerea în producția de serie a unui produs nou, timpul a fost substanțial redus față de perioadele trecute. În numeroase cazuri această perioadă este devansată cu 8—12 luni.

Un accent principal a fost și este pus, în continuare, pe fundamentarea eficienței economice a fiecărui tip de mașină, utilaj și instalație în parte, pe analizarea multilaterală, completă, începînd de la studiul de oportunitate a produselor și pînă la faza de omologare a prototipurilor înainte de trecerea la producția curentă. În acest sens, atît în institutele de cercetări și proiectări, cit și în marile unități industriale au luat ființă laboratoare economice care fac studii pe diferite variante de produse, indicînd pe cea care, în condițiile date, se poate încadra în indicatorii ridicați de eficiență. Progresele înregistrate, conlucrarea strînsă între cadrele de ingineri, cercetători și economiști se materializează în rezultate tot mai bune, produsele noi, cit și cele modernizate introduse în fabricația curentă avînd asigurată eficiența scontată. Aceasta se concretizează în creșterea randamentului, diminuarea consumurilor specifice de materii prime, de combustibili, în execuția superioară calitativă a diferitelor operațiuni etc.

Realizarea de mașini-unelte din cele mai perfecționate este una din cerințele esențiale ale unei industrii moderne, numărul și nivelul tehnic al acestora avînd un rol hotărîtor în fabricarea oricărui alt mijloc de muncă mecanic. Investițiile alocate pentru dezvoltarea capacităților de producție specifice, creșterea aportului cercetării autohtone au făcut ca, în acest cîncinal, să se creeze și o bază puternică de producere a mașinilor-unelte diversificate și de un înalt grad de tehnicitate. Buneoară, însușirea unor mașini-unelte de mare complexitate și de înaltă precizie ca: strunguri Carusel de diferite diametre, strunguri cu comandă program și numerică, mașini de alezat și frezat, mașini de frezat portale, diferite mașini-unelte tip agregat etc., echiparea multora din mașini-unelte existente în întreprinderi cu dispozitive cu acționare hidraulică, pneumatică sau electrică, cu echipamente de programare, a condus la creșterea însemnată a productivității muncii. De asemenea, prin însușirea a noi tipuri de motoare electrice destinate anumitor utilizări speciale (în construcțiile de mașini, siderurgie, industrie extractivă, hidroameliorațiuni etc.), ca și a unor tipuri de aparate electrice perfecționate pentru liniile și stațiile de înaltă tensiune etc., industria electrotehnică a adus și aduce, în continuare, o contribuție însemnată la buna gospodărire a energiei electrice.

Datorită unor însemnate realizări ale industriei electronice și de automatizare a putut fi mecanizată și automatizată în mare măsură activitatea în sectoarele care necesită multă muncă manuală și unde condițiile sînt mai grele. Dealtfel, producția de mijloace de automatizare a crescut într-un ritm susținut în ultimul deceniu, deosebi în cîncinalul 1971—1975, ritmul mediu anual fiind de aproape 27%. În decursul actualului cîncinal, producția a fost considerabil diversificată și modernizată, prin introducerea în fabricație a unui important număr de produse noi, realizate în special prin concepție proprie. Nomenclatorul produselor destinate automatizării acoperă în prezent, în mare măsură, necesitățile instalațiilor de automatizare utilizate în țară.

În afară de faptul că au performanțe ridicate, noile produse, realizate în condițiile unui continuu progres calitativ, necesită mai puțin consum de metal. Astfel, consumul specific pe CP la tractorul de 40 CP este mai mic cu circa 8 kg decît la tractorul de 65 C.P., motoarele electrice, produse de „Electromotor” — Timișoara, deși au performanțe energetice superioare,

Tabel
privind numărul produselor noi și modernizate puse în fabricație în perioada 1971—1975

Ministerul	Anii				
	1971	1972	1973	1974	1975 (plan)
- Industriei Construcțiilor de Mașini Grele	488	515	368	432	450
- Industriei Construcțiilor de Mașini - Unelte și Electrotehnicii	627	655	685	639	800

necesită consumuri reduse de metal cu pînă la 20%, iar transformatoarele de distribuție de 100—1600 KVA (reproiectate) necesită consumuri diminuate de materiale cu pînă la 8% etc. Prin nivelul calitativ ridicat, greutatea specifică redusă, folosirea unor înlocuitori se obține în prezent în întreprinderile constructoare de mașini o valoare cu aproape 100 lei mai mare pe kilogramul de metal inclus în produs. La unele instalații și mașini s-a ajuns pînă la o valoare de 10—15 ori mai mare.

Unele impedimente și consecințele lor

ÎNDEPLININD sarcinile din actualul cîncinal privind înzestrarea proprie cit și a celorlalte ramuri ale economiei naționale cu tehnică nouă, industria construcțiilor de mașini și electrotehnică a asimilat și modernizat un număr important de produse, ceea ce a făcut ca cea mai mare parte din gama sortimentală a producției anului 1975 să o reprezinte produsele care nu depășesc o vechime de 3—4 ani.

Analiza rezultatelor evidențiază, totodată, existența unor neajunsuri care au făcut ca, pe alocuri, atît ritmul cit și termenele de realizare a unor produse și nivelul lor calitativ să nu fie conforme cu prevederile din planurile tehnice. În 1974, de pildă, dintr-un total de 68 poziții planificate de pregătire a fabricației, la Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini-Unelte și Electrotehnicii au fost realizate numai 41, respectiv planul de stat a fost realizat numai în proporție de 79%. La acestea se mai adaugă și alte rămîneri în urmă din anii 1971—1973.

S-au consemnat întirzieri în punerea în fabricație a 4 poziții din 16 tipuri de mașini-unelte din programul de mașini cu comandă numerică stabilit pentru cîncinal. De asemenea, din programul prioritar de dezvoltare a electronicii și a domeniilor conexe a fost întirziată pregătirea de punere în fabricație la noile tipuri de mașini de factură și contabilizat, la echipamentul de culegere și prelucrare automată a datelor (S.E.C.). În sfîrșit, aceeași situație s-a înregistrat și la o serie de alte produse importante cum ar fi, de pildă, la locomotivele Diesel electrice de 4000 CP, transformatorul bloc de 400 WVA, o serie de mașini-unelte convenționale, diferite aparate electronice, medicale și de măsură, scule și unelte electronice. Și în trimestrul I 1975, cu toate că planul a fost depășit, nu au fost înfăptuite faze de prototipuri de omologare a strungului Carusel 1600 NC, la motoarele electrice și generatoarele LDE 400.

La Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini Grele nu au fost realizate 7 poziții de plan, iar pe faze au fost întirziate 3. Dintre produsele neasimilate la termen se numără, printre altele, translatorul cu cale de rulare pe sol sau pe rafturi de 1 tf și înălțime de 10—12 m, motoportalele pentru transportul containerelor din depozite și vagoane de 12,5 tf — 12,5 m și 20 tf — 12,5 m etc.

Analizînd cauzele principale ale acestor situații se poate spune că, în linii generale, ele sînt comune ambelor ministere. Sintetizate, ele se concretizează în:

● urmărirea inconsecventă la toate nivelurile — ministere, centrale industriale și întreprinderi — a modului în care se înfăptuiesc fazele planului tehnic. În ambele ministere nu s-a urmărit organizat și sistematic modul în care se realizează, distinct, fiecare produs planificat a fi asimilat sau modernizat, fiecare fază: cercetare, proiectare, prototip, execuția seriei zero, omologare etc. În general, au fost urmărite doar unele asimilări mai importante (respectiv cele cuprinse în planul de stat și D I), restul, respectiv marea majoritate a prevederilor din planul tehnic a fost lăsată la latitudinea institutelor de cercetare-proiectare, centralelor industriale și întreprinderilor. Acestea, punând în centrul preocupărilor realizarea sarcinilor curente de plan, au lăsat, uneori, rezolvarea problemelor producției viitoare (asimilări, modernizări) pe un plan secundar. Din această cauză o serie de produse (locomotiva Diesel electrică, unele tipuri de mașini-unelte și autocamioane, unele linii tehnologice și agregate) nu au fost asimilate în anul planificat, ci cu o întârziere de 6—14 luni;

● lipsa de capacitate pentru proiectare și execuție și slaba utilizare a unor capacități din scularii pentru planul tehnic. Deși în scopul sporirii capacității de cercetare-proiectare s-a indicat să se organizeze activitatea din institutele de specialitate în două schimburi, lucrul acesta nu a fost rezolvat decât în foarte mică măsură. Alături de aceste neajunsuri, nepregătirea la timp și de calitate a unor documentații tehnice a dus la tergiversarea realizării unor produse, unele din ele fiind împinse spre ultimul an din acest cincinal. Acum se fac eforturi mari pentru recuperarea „timpului pierdut” sau se acoperă prevederile de plan prin înlocuirea unor poziții nerealizate cu altele care au fost înfăptuite suplimentar. Neasimilarea la termenul prevăzut a unor mașini și utilaje a determinat, pe unii beneficiari, să recurgă la importuri.

În ce privește asigurarea condițiilor pentru echiparea noilor produse cu S.D.V.-uri, trebuie arătat că progresele înregistrate (prin sporirea capacităților de producție) nu acoperă încă în întregime nevoile. Faptul se datorează, în unele cazuri, neutilizării raționale a acestora. La întreprinderile de strunguri din Arad și Tîrgoviște, întreprinderea „Electronica”, „Electromagnetica”, F.E.M., „Timpuri Noi”, „Semănătoarea”, „23 August” — București, întreprinderea de construcții de mașini Reșița etc., atelierele și secțiile de scularie sînt frecvent antrenate în realizarea sarcinilor curente de plan, în recuperarea unor rămăniți în urmă, în loc să execute S.D.V.-uri.

Un alt aspect, care prin proporția sa aduce în discuție o problemă de interes mai larg, este aceea a folosirii depline a mașinilor și utilajelor în timpul planificat. Din păcate, neorganizarea de către MICMUE a unei întreprinderi specializate în repararea mașinilor-unelte aduce daune atât unităților proprii, cât și din celelalte ramuri care au în dotare asemenea mijloace de muncă. Dacă s-ar face un calcul al pierderilor cauzate de întârzierile în repararea unor mașini-unelte (fie din lipsă de piese de schimb, fie din necunoașterea specificului acestora) ar rezulta că ele se ridică anual la zeci de mii de ore dacă nu chiar mai mult. Aceasta se reflectă negativ nu numai asupra realizării planului, ci și asupra economiei producției;

● întârzieri, în unele cazuri, în asigurarea importurilor de completare. Despre această problemă revista noastră a mai scris. Dată fiind însă situația constatată trebuie să subliniem din nou faptul că practica ce s-a înclătinat ca la marea majoritate a produselor prevăzute a fi insușite să se lase și asemenea porții — cum sînt furniturile de completare sau cum li

se mai spun, importurile de completare — oferă proiectanților și unor întreprinderi executante prilejul unei justificări a lipsurilor proprii de concepție și organizare, aceea că nu primesc la timp din import un material sau altul, sau că unele aprobări pentru importuri nu se obțin în termen scurt etc. Este cazul ca aceste fenomene să fie înlăturate, cadrele din cercetare și proiectare să analizeze în prealabil posibilitățile pe care le oferă economia națională în aprovizionarea cu cele trebuincioase, înlocuirea unor materiale deficitare prin altele corespunzătoare ce se găsesc în țară și, numai în cazuri extreme, să se recurgă la importuri;

● neonorarea la termenele stabilite a unor colaborări intercentrale și cu alte ministere. Concludent pentru felul cum unele ministere înțeleg să respecte protocoalele încheiate — la care ridicarea stăchetei calității produselor este dependentă direct de calitatea materiilor prime, echipamente și utilaje furnizate de întreprinderile altor ministere — sînt următoarele exemple:

Ministerul Industriei Metalurgice trebuia să asigure încă din 1973—1974 tabla silicioasă necesară fabricației de motoare și transformatoare electrice, diferite oțeluri speciale pentru construcția unor utilaje grele. Întârzierile în asimilarea sortimentelor respective fac ca ele să fie asigurate abia în 1976; Ministerul Industriei Ușoare urma să realizeze încă din 1974 țesături de sticlă pentru realizarea întregii game de materiale electroizolante stratificate, cit și pentru conductori la mașinile electrice. Datorită insuficienței preocupării manifestate de întreprinderile specializate, aceste țesături urmează a fi realizate și livrate abia în cincinalul următor; Ministerul Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții avea sarcina să livreze în 1974 cartoane electronice pentru fabricația motoarelor electrice. Din motive mai mult sau mai puțin plauzibile, asimilarea lor se va face în perioada următorului cincinal; Ministerul Industriei Chimice livrează fragmentat unele produse, iar altele le asimilează cu întârziere — provocînd serioase greutăți întreprinderilor constructoare de mașini.

La toate acestea mai poate fi adăugat și faptul că unele produse asimilate fie prin licențe, fie prin concepție proprie, nu întotdeauna s-au realizat la un nivel corespunzător, fapt ce a impus, pentru remedierea situației, fonduri suplimentare și ocuparea pe un timp mai îndelungat a unui important număr de forță de muncă calificată. Apoi, atacarea deodată a unui număr mare de produse pentru a fi asimilate a dus la tergiversarea unora mai importante, realizîndu-se, în primul rînd, tocmai acelea care erau mai simple și puteau să sufere amînări.

Evident, evitarea și înlăturarea, în faza de început, a acestor neajunsuri ar fi permis obținerea unor rezultate mai bune, concomitent cu însemnate economii bănești și de forță de muncă de înaltă calificare. Ce se preconizează în viitor, ce măsuri se prevăd pentru ca experiența acumulată să fie dezvoltată, iar neajunsurile să fie preîntîmpinate și înlăturate?

Acțiuni necesare în perspectivă

NE AFLĂM în pragul trecerii la realizarea unor noi și complexe sarcini; aceasta presupune ca, pe fundalul realizărilor și experienței acumulate pînă acum, să fie intensificate eforturile pentru continua modernizare a producției și economiei, astfel ca tot ceea ce se realizează să fie competitiv și eficient. Există, în această privință, reale preocupări în ambele ministere constructoare de mașini, în centrale industriale și întreprinderi. De altfel, în unele cazuri au și fost conturate — alături

Vasile BOESCU
Ludovic ȚINTEA

(Continuare în pag. 32)

Cincinalul — înainte de termen!

DIN CRONICA ÎNTECERII

● Colectivul întreprinderii „Rulmentul” — Brașov a îndeplinit sarcinile actualului cincinal cu aproape 7 luni înainte de termen. Ca urmare, această unitate a industriei construcțiilor de mașini va realiza, pînă la sfîrșitul anului, o producție-marfă în valoare de 461 milioane lei.

● Și colectivul întreprinderii de piese de schimb și reparații siderurgice din Galați a raportat îndeplinirea integrală a prevederilor cincinalului. Avansul obținut va permite acestei mari uzine din cadrul Combinatului siderurgic gălățean să realizeze suplimentar, pînă la finele anului, piese de schimb în valoare de 200 milioane lei, 9.100 tone mașini și utilaje siderurgice, 12.500 tone construcții metalice, 5.200 tone piese forjate, 9.800 tone piese turnate din oțel etc.

● Două unități din județul Suceava — Fabrica de mobilă din Cîmpulung-Moldovenesc și Fabrica mixtă de industrie locală din Fălticeni — au raportat îndeplinirea prevederilor cincinalului în mai puțin de 4 ani și jumătate. Prin avansul obținut se vor realiza, peste prevederile perioadei 1971—1975, sporuri de producție estimate la 70 și, respectiv, 47 milioane lei. De remarcă faptul că, pînă acum, un număr de 30 de unități din acest județ au raportat realizarea sarcinilor de plan pe întregul cincinal.

● Întreprinderea forestieră de exploatare și transport din Bacău — autoarea chemării la întrecere către toate unitățile forestiere ale țării — a îndeplinit cu 7 luni mai devreme sarcinile de plan pe întregul cincinal. Succesul are la bază utilizarea cu randament sporit a mașinilor și utilajelor din dotare, valorificarea superioară a masei lemnoase. Pînă la finele anului forestierii din această parte a țării s-au angajat să realizeze, peste sarcinile cincinalului, un volum de producție în valoare de 224,6 milioane lei.

● Constructorii Grupului de șantiere forestiere din Piatra Neamț, care efectuează lucrări de specialitate în pădurile din toate județele Moldovei, au raportat de curînd îndeplinirea angajamentelor asumate pe întreg anul 1975. În numai 5 luni din acest an, constructorii de obiective forestiere de la Piatra Neamț au realizat 45 % din sarcinile aferente pe anul în curs.

● Produsele electrotehnice. Colectivele din cadrul Centralei de mașini și aparataje electrice — Craiova au înscris, în plus, în bilanțul activității desfășurate anul acesta o producție globală în valoare de 52.780.000 lei și o producție-marfă evaluată la 15.000.000 lei — jumătate din aceste sporuri fiind obținute pe seama creșterii productivității muncii. Principala unitate a acestei centrale industriale — întreprinderea „Electropultere” —, de pildă, a înscris în bilanțul activității sale o producție globală suplimentară evaluată la aproape 42 milioane lei și o producție-marfă în valoare de 14.000.000 lei. În intervalul scurs din acest an, aici au fost produse în plus, printre altele, 82.000 kW motoare electrice, 1.195.000 kVa transformatoare și autotransformatoare, precum și importante cantități de alte sortimente.

● Cherestea și mobilă. Întreprinderile economice din orașul Rădăuți au raportat, săptămîna trecută, îndeplinirea integrală a sarcinilor actualului cincinal, la producția globală industrială. Prin aceasta s-au creat condiții pentru obținerea, peste prevederile de plan, a unui spor de producție în valoare de 450 milioane lei, concretizat în 215.800 metri cubi busteni de rășinoase, 37.300 metri cubi cherestea rășinoase, mobilă, alte importante cantități de bunuri materiale.

Calitatea produselor — exigența consumatorilor

„R.E.” nr. 24 din 29 / 1974

Ministerul construcțiilor de mașini-unelte și electrotehnicii

LECTURA articolului publicat a reprezentat un punct de plecare pentru un complex de măsuri privind ridicarea calității produselor dintre care pot fi enumerate:

1. Pentru eliminarea omologării superficiale și a fabricației fără comenzi la Intreprinderea „Electroarges” Curtea de Argeș, s-a indicat Centralei industriale de motoare și materiale electrotehnice — București ca, împreună cu conducerea întreprinderii în cauză, să analizeze cele menționate în articol și să stabilească măsuri care să conducă la eliminarea deficiențelor constatate. Ulterior ne-a fost confirmat faptul că deficiențele semnalate au fost înlăturate.

2. În direcția soluționării problemei deficienței de capacitate în anul 1975 la o scularie din unitățile Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini-Unelte și Electrotehnicii, s-au stabilit următoarele acțiuni:

— s-a stabilit și aprobat numărul necesar de posturi de muncitori cu înaltă calificare, care urmează să fie încadrate cu personalul aferent în vederea ajungerii în acest an la capacitatea prevăzută de S.T.E.-urile aprobate. În felul acesta se rezolvă integral deficitul actual de capacitate al sculariilor din întreprinderile Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini-Unelte și Electrotehnicii;

— se vor degreva sculariile unor întreprinderi, prin comenzi pentru executarea de calibre, verificatoare, matrițe etc., precum și dubluri de SDV-uri, pentru produsele la care fabricația se reia în sem. II 1975; la Intreprinderea de mecanică fină — București, Intreprinderea Colect — București și Intreprin-

derea „Electroarges” Curtea de Argeș;

— se are în vedere dezvoltarea în continuare a sculariilor în perioada 1976—1980, astfel ca la sfârșitul cincinalului să se ajungă la o capacitate dublă față de 1975;

— pentru depistarea unor deficiențe și adoptarea celor mai eficiente măsuri organizatorice, se va organiza o consfătuire cu șefii sculariilor, care să constituie totodată și un schimb de experiență.

3. Ca urmare a sarcinilor rezultate din decretul nr. 393/1973, a Hotărârilor Plenarei C.C. al P.C.R. și a Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale din noiembrie 1973, privind accelerarea asigurării întreprinderilor cu aparatură de măsură și control și standuri de încercări, a fost elaborat de Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini-Unelte și Electrotehnicii și aprobat de Consiliul de Miniștri programul de dotare al unităților cu aparatură necesară. În afară de aparatura prevăzută în program, s-a mai realizat un număr important de standuri de probe care sînt necesare (adaptate la specificul unor operații).

Sarcinile nerealizate în anul 1974 privind dotarea întreprinderilor cu aparatură de măsură și control și standuri de probe, urmează a fi recuperate în 1975, conform graficelor stabilite.

ing. A. IONAȘEC

director, Direcția de organizare și control

Electrofiltrele prin „filtrul” eficienței economice

„R.E.” nr. 11 din 14-III-1975

Combinatul pentru lianți — Cimpulung

MULTUMIM călduros colectivului de redacție al revistei pentru analiza făcută asupra unităților producătoare de ciment, în care am fost și noi vizati, precum și pentru indicațiile rezultate din acest articol.

Vă informăm cu această ocazie că problema desprăfuirii în cadrul combinatului nostru este binecunoscută de întregul colectiv de muncă și cu toții sîntem hotărâți să facem tot ce este posibil pentru a reduce cit mai mult cantitatea de praf evacuată în atmosferă. Spunem aceasta deoarece cunoaștem bine efectul economic al desprăfuirii, ceea ce ne-a determinat să luăm o serie de măsuri tehnice și organizatorice, dintre care amintim:

a) instruirea personalului de la atelierul cupatoare, mori făină, mori ciment și electrofiltre, de așa manieră încît frecvența decuplărilor instalației electrice de desprăfuire (electrofiltre) să se reducă pînă la zero;

b) revizia periodică, cu o frecvență ridicată, a electrofiltrelor, analizarelor de gaze și a celorlalte utilaje aferente, astfel încît eficiența instalațiilor de desprăfuire să se mențină la nivelul preconizat în documentația de proiectare, respectiv la un randament mai mare de 99%;

c) interzicerea funcționării cupatoarelor, morilor de făină sau ciment, fără electrofiltre, măsură care a dat cele mai bune rezultate;

d) asigurarea asistenței tehnice în toate schimburile la atelierul cupatoare, unde sursa de praf este cea mai puternică;

e) înființarea unei echipe de lăcătuși specializați pentru instalații de desprăfuire mecanică, echipă care se ocupă numai de această problemă.

Paralel cu aceste măsuri, cu sprijinul Centralei cimentului și al institutului nostru de spe-

cialitate (I.C.P.I.L.A.—București), am luat măsuri pentru înlăturarea surselor de praf și în alte puncte ale procesului tehnologic cum sînt:

— montarea de hidrofoare la stația de concasare calcar;

— montarea și experimentarea filtrelor cu rame în locul filtrelor cu saci la ciment.

— montarea la multicicloane la uscătoarele de zgură;

— întocmirea unui program general de desprăfuire a unității după metode moderne, program care face obiectul unei lucrări mari de proiectare pentru I.C.P.I.L.A.

Vă informăm, de asemenea, că în această perioadă scurtă de activitate a combinatului nostru, am întâmpinat greuții mari în ceea ce privește funcționarea utilajelor, în general, și a electrofiltrelor, în special, datorită unor factori cum sînt:

— lipsa de piese de schimb pentru electrofiltre și, în special, a analizarelor de gaze;

— lipsa de experiență a personalului de exploatare și întreținere, majoritatea fiind recrutat din sectorul agricol, calificat prin cursuri de scurtă durată;

— lipsa unei unități specializate în probleme de electrofiltre, dotată cu piese de schimb și cu cadre competente, cu care să putem trata în caz de nevoie.

Vă asigurăm, din nou, că în cadrul combinatului vom lua toate măsurile necesare pentru reducerea continuă a prafului care se evacuează în atmosferă, rezolvînd astfel și problema ridicată just de locuitorii din această zonă pitorească pe care în mod cert, cu sprijinul forului tutelar, vom reuși s-o reducem la un grad de frumusețe care să atragă din nou turiștii spre Cimpulung.

ing. Gheorghe DOBRE

director

ing. Ion OPREA

COMENTARIU LA UN GRAFIC

Normele de consumuri specifice în industria chimică

DINTR-UN NUMĂR TOTAL de 222 norme de consum la materiile prime și materialele chimice inserate în planul de stat în trimestrul I din acest an, 150 au fost realizate la limita nivelelor planificate, unele cu economii de materiale. Dar, pe lângă aceste rezultate bune, în 72 de cazuri normele de consum au fost depășite (14 din ele cu depășiri sub 1%), ceea ce a condus la folosirea suplimentară a unor însemnate cantități de materii prime și materiale. La acid sulfuric monohidratat, de pildă, depășirea însumează peste 6 mii tone (și ea se localizează cu precădere la produsele „acid fosforic” și „rețele cord”), iar la plastifianți pentru covor și dale pvc s-au consumat în plus circa 200 tone.

O analiză a cauzelor care au generat abaterea consumurilor de la nivelele planificate relevă faptul că cele mai multe depășiri sînt datorate unor deficiențe în funcționarea anumitor instalații. De aici necesitatea acordării unei atenții sporite exploatare, întreținerii și reparării lor corespunzătoare, pentru evitarea în viitor a unor atari situații. Unele din utilajele în cauză sînt achiziționate chiar de la unitățile specializate ale Ministerului Industriei Chimice, ceea ce ridică cu atât mai mult problema asigurării calității corespunzătoare tuturor utilajelor, de la proiectare-montare pînă la utilizarea lor.

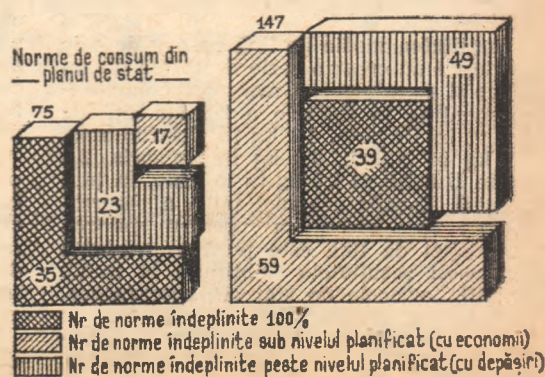
O altă cauză a depășirilor de consumuri o constituie calitatea necorespunzătoare a unor materii prime ca și livrările în altă structură sortimentală sau dimensională decît cea prescrisă de standarde, norme interne sau caiete de sarcini. În cele mai multe asemenea situații întreprinderile consumatoare, cu toate eforturile depuse pentru respectarea proceselor tehnologice, nu pot asigura nivelul consumurilor prevăzute în plan, înregistrînd depășiri. Desigur, problema este complexă și de aceea n-ar fi lipsit de interes

dacă s-ar studia posibilitatea adoptării unei metodologii care să permită recalcularea corespunzătoare a normelor de consum planificate în funcție de structura materiei prime efectiv consumate atunci cînd diferă de cea avută în vedere la fundamentarea planului.

Desigur, acest fapt n-ar ex-

clude luarea măsurilor adecvate pentru ca în toate situațiile ce se ivesc, normele de consum să nu fie depășite. Totodată, este necesară analiza situațiilor încheiate în perioada celor 5 luni ce au trecut din acest an și, în funcție de constatări, să se ia măsurile care să ducă la respectarea riguroasă a consumurilor specifice prevăzute.

Norme de consum din planul M.A.C.G.F.

Cum se infăptuiește programul național de dezvoltare a zootehniei?

DIRECȚII DE INTENSIFICARE A CREȘTERII OVINELOR

REVISTA ECONOMICA a luat inițiativa de a analiza modul și posibilitățile de realizare a sarcinilor incluse în Programul național de dezvoltare a zootehniei în perioada 1970—1980°). Pornind de la realizările din primii cinci ani, astfel de analize, pe etape și pe specii de animale, vor putea contribui la cunoașterea stadiului în care se află programul național sub aspectul îndeplinirii prevederilor sale, a posibilităților de realizare a obiectivelor trasate prin planul de stat, precum și la elaborarea de noi măsuri economice și tehnico-organizatorice de stimulare a dezvoltării sectorului zootehnic.

Creșterea ovinelor în țara noastră este o îndeletnicire rentabilă, cu vechi tradiții. În ultimii ani, la baza dezvoltării sectorului ovin au stat considerente economice foarte importante, ca: diversitatea și valoarea biologică și economică ridicată a produselor ce se obțin de la această specie, configurația geografică variată, climatul temperat, abundența resurselor furajare și îndeosebi a pășunilor naturale, precum și noul cadru social—organizatoric.

La aceasta trebuie adăugate cerințele economice crescînde de materii prime pentru industria textilă și cea alimentară care au impus în ultimii ani importante modificări a direcțiilor înseși de creștere, ameliorare și exploatare a ovinelor și care, practic, au dus la o nouă configurație a structurii raselor.

Prin studiul de față, a cărui tematică este strîns legată de practica celor mai multe unități, sînt exprimate puncte de vedere care sînt împărtășite astăzi de tot mai mulți specialiști a căror activitate este legată de creșterea oilor.

1970 — un an cu semnificații adinci pentru zootehnia românească

PÎNĂ ÎN 1970, cînd plenara C.C. al P.C.R. din 17—19 martie a adoptat Programul național de dezvoltare a zootehniei, accentul s-a pus îndeosebi pe sporirea efectivelor de ovine cu lînă fină și semimîfină, care nu asigurau cantitatea de lînă necesară industriei. Aceasta a avut loc pe seama transformării prin încrucișare și deci a descreșterii numerice a celor cu lînă grosieră (deținătoare pînă atunci a unei proporții de circa 70 la sută din totalul septelului pe țară). Pe această cale, în ultimii 10 ani producția globală a ovinelor a crescut cu 10 la sută, iar efectivele cu 11 la sută; numărul de oi din cooperative agricole a sporit cu peste 29 la sută și cele ale gospodăriilor populațiilor cu 15 la sută.

Deși rezultatele obținute pînă în prezent în ce privește sporirea efectivelor, schimbarea structurii de rasă și creșterea producției globale (în special de lînă), aplicarea unor noi tehnologii sînt satisfăcătoare totuși nivelul actual al productivității este cu mult sub potențialul biologic al ovinelor. Afirmația este susținută de faptul că în cadrul fiecărei rase și ferme există o proporție de peste 40 la sută plusvariante, a căror producții depășesc cu mult mediile pe turmă la toți indicatorii chiar în condiții mediocre de hrănire și întreținere și care ar putea constitui — prin identificarea și izolarea acestora — valoroase nucleu de selecție pentru producerea materialului ameliorator necesar. Cu toate acestea, sporirea producției de lînă, lapte și carne a ovinelor din țara noastră se urmărește a se realiza mai mult pe seama creșterii efectivelor și mai puțin a producției pe cap de animal.

Cantitatea medie de lînă pe cap de oaie — deși s-au creat o serie de ferme de selecție și s-au importat rase perfecționate — se menține în limitele a 2,3 kg față de 4,4 kg în Ungaria, 4,2 kg în Cehoslovacia, 4,1 kg în R.D.G., 3,3 kg în Bulgaria, 3,2 kg în U.R.S.S. și 2,8 kg în Polonia. În țara noastră, dovada cea mai bună a resurselor de care dispunem pentru sporirea producției de lînă este pusă în evidență de înseși rezultatele obținute în multe unități agricole de stat și cooperatiste. Astfel, sînt unități I.A.S. cu producții de peste 6 kg lînă, ca: Deleni, Chereușa, Valea lui Mihai, Carei, Cobadin, Peștera,

Mihail Kogălniceanu, Stațiunea centrală de cercetare a ovinelor — Palas (S.C.C.O.) și cooperative agricole, ca: Șimand — Arad, Limanul și Valea lui Traian — Constanța, Diosig — Bihor ș.a.

Producția de carne — în special de tineret ovin îngrășat — a sporit în ultimii 10 ani de aproximativ 3 ori, iar cea de lapte a rămas relativ la un nivel constant sau în unele sectoare chiar a scăzut: 22 l în I.A.S. față de 30 l în C.A.P. și 38 l în gospodăriile populației; în sectorul gospodăriilor populației, cu excepția producției de lapte, cantitatea de lînă și de carne sînt foarte frecvent sub nivelul valorilor medii pe țară.

Tabelul nr.1

Influența producției de lapte asupra creșterii vii și a producției de lînă a descendenței la rasa Merinos (după V.Suvorov)

Producția de lapte în 150 zile lactație (l)	Greutatea vie (kg)		Producția de lînă (kg)	
	Naș-tere	Înțar-12 luni	Brută	Spu-țată
	Fături simple			
76-105	4,7	26,0	36,0	4,5
106-120	5,0	28,9	39,4	4,6
121-170	5,2	31,1	42,6	5,4
	Fături duble			
105-140	4,2	24,6	35,9	4,2
141-165	4,2	27,1	39,3	4,5
166-215	4,4	28,6	41,4	4,7

Cu toate măsurile și acțiunile întreprinse pentru îmbunătățirea calitativă a lînii se constată încă o serie de deficiențe care duc la serioase pierderi. Astfel, o cantitate apreciabilă de lînă (circa 20 la sută) din punct de vedere calitativ este necorespunzătoare, din care cauză se produc pierderi în timpul prelucrării ei industriale. Cauza principală a acestei deficiențe are la origine atît neasigurarea hranei, potrivit cerințelor biologice, cît și îngrijirea necorespunzătoare. Astfel, nu se respectă cantitatea și calitatea furajelor incluse în balanța furajeră, furajele existente se gospodăresc adesea defectuos, pășunile sînt supraîncărcate sau valorificate necorespunzător etc. La aceste deficiențe se adaugă și aplicarea defectuoasă a selecției; creșterea necorespunzătoare a tineretului; frecvente mortalități, în special datorită deficiențelor în furajare, fluctuația îngrijitorilor sau uneori lipsa de adăposturi corespunzătoare.

Dacă avem în vedere și sectorul gospodăriilor populației care participă cu o

pondere de circa 50% din totalul efectivului și cu 46% la producția de lînă, 73% la cea de lapte și cu 47% la cea de carne la producția globală (din care aproximativ 1/3 revine fondului de stat), numărul și natura deficiențelor sporesc. Îndeosebi în unele zone montane s-au redus suprafețele de pășune, sau au fost degradate calitativ, s-au redus posibilitățile de furajare în timpul iernii odată cu desființarea transhumanței; nutrețurile concentrate necesare pentru perioada fătărilor s-au procurat de pe piața liberă la prețuri prea ridicate; uneori au fost prea puțini reproducători valoroși sau au fost insuficient folosiți și în condițiile în care nu exista un program zonal precis de ameliorare etc.

Or, în prezent, în funcție de cerințele economice în creștere, la baza exploatării ovinelor stau alte orientări și direcții de creștere, ameliorare și exploatare, incluse în programul național de dezvoltare a acestei specii în perioada 1970—1980, prin care se acordă o însemnată sporită tuturor raselor în limitele structurii lor planificate. În afară de sporirea numerică a efectivelor, un accent deosebit se pune pe creșterea producției de lînă și de carne — mai puțin pe cea de lapte pe cap de oaie-mamă — și pe îmbunătățirea calității producției, folosind în acest scop cele mai eficiente tehnologii și metode.

Mai multă atenție furajării stimulative a ovinelor

REALIZAREA PREVEDERILOR programului național privind intensificarea creșterii oilor în țara noastră, presupune necesitatea lichidării, în primul rînd, a concepției dăunătoare potrivit căreia ovinele trebuie să se hrănească cu ceea ce rămîne sau refuză celelalte specii de animale. Sînt perioade ale anului, în special în lunile iulie-august, cînd în zona de șes nu se asigură decît o parte din masa verde necesară, deoarece nu există o suficientă preocupare pentru alcătuirea clasicului covier verde sau a soarelui inerbate, iar suprafețele cultivate cu culturi duble (care s-au dovedit extrem de eficiente pentru această specie) sînt încă neîndestulătoare. Din acest punct de vedere, practica a demonstrat că masa verde de bună calitate și în cantitate suficientă permite obținerea de fături comasate și eșalonate pe o perioadă mai lungă a anului, în concordanță cu cerința asigurării permanente a pieței cu carne de tineret în greutate de 35—40 kg.

Acolo unde există pășuni cultivate pentru ovine acestea trebuie valorificate în sistemul parcelar. (În schema alăturată redăm cîteva modalități de organizare a pășunilor în funcție de configurația terenului și a drumurilor de acces). În acest sistem se creează posibilitatea regenerării continue a vegetației, a creșterii producției de masă verde și deci a numărului de animale la hectar. Potrivit acestui sistem, în condițiile exploatării intensive a ovinelor în Franța, pentru creșterea a 1 000 oi sînt necesare 70 ha culturi furajere cultivate pentru masă verde și finur în cursul unui an, revenind 14—15 oi/ha la o producție de 50 tone/ha: numai pen-

tru masă verde însă sînt suficiente circa 40 ha, revenind o încărcătură de 25 oi/ha.

În condițiile dezvoltării intensive a agriculturii, cînd suprafața pășunilor naturale se reduce rapid, exemplul luat devine mult mai expresiv: prin el se dă un răspuns concludent la problema dacă și în ce măsură mai este posibilă dezvoltarea creșterii ovinelor, în perspectivă, mai ales în zonele cerealiere. Dealtfel, rezultatele obținute și în țara noastră, fără a se face investiții prea mari, atestă că în zonele cerealiere efectivele de oi nu s-au redus în ultimii ani, ci, dimpotrivă, dețin cea mai mare pondere (de circa 45% din șeptelul pe țară, comparativ cu numai 30% în zonele de deal și 23—25% în cele de munte). Și în perspectivă, ponderea cea mai mare a raselor de oi de înaltă productivitate va rămîne tot în zona cerealiară, care dispune de resurse furajere mai bogate și mai variate, dar care actualmente sînt necorespunzător valorificate. În zonele de munte pot și trebuie să fie însă extinse rasele de oi rezistente la condițiile specifice mai aspre.

În condițiile unei agriculturii intensive se impune și elaborarea unor tehnologii eficiente de exploatare a ovinelor în concordanță cu sporirea numerică și a randamentului pe cap de animal. În acest sens, experiența acumulată de I.A.S. Peștera și S.C.C.O.-Palas privind creșterea ovinelor în stabulație permanentă trebuie generalizată și perfecționată.

În cadrul acestui sistem deosebit de eficient, oile sînt întreținute în padocul adăpostului tot timpul anului, hrănirea lor efectuîndu-se numai cu furaje predominant uscate sau numai cu masă verde și supliment redus de concentrate. În cazul folosirii furajelor uscate, acestea se distribuie la discreție în hrănitore semiautomate de scîndură sub formă de „amestec unic” alcătuit din: circa 70 la sută cocieni, paie, pleavă, vreji și eventual fin de lucernă măcinată (și nu tocate), 20 la sută rădăcinoase tocate sau siloz și 10 la sută știuleți de porumb măcinați sau alte nutrețuri concentrate, totul bine omogenizat. În lipsa furajelor suculente se poate folosi cu foarte bune rezultate și soluția de melasă cu adaos de uree. Pe lîngă reducerea pierderilor de furaje cu 10—15 la sută și valorificarea mai economică a grosierelor astfel preparate, acțiunea acestui amestec asupra stării de sănătate și randamentului ovinelor este deosebit de favorabilă, dat fiind valoarea lui nutritivă mult îmbunătățită.

În cazul existenței unor suficiente resurse furajere cultivate, acestea pot fi valorificate prin pășunat parcelar sau sub formă cosită prin organizarea unor tabere de vară gen umbrare, direct pe parcela respectivă. Dacă ferma dispune însă de suficiente mijloace mecanizate de recoltare și transport, masa verde cosită se distribuie la vechiul adăpost în grătore, coeficientul de valorificare în acest caz fiind mai ridicat: de 80—87%, iar cantitatea consumată de 5,3—7,5 kg/cap/zi, față de 45—75% și, respectiv 5,7—8 kg/cap/zi prin pășunare.

Prin combinarea pășunatului parcelar cu administrarea de masă verde cosită, crește eficiența economică a acestui sistem de întreținere, deoarece se reduce volumul de muncă reclamat de lucrările de cosire, greblare și transport și deci prețul de cost pe cap de ovină. Astfel, în aprilie-mai oile pășuncază pe anumite parcele, iar în iunie-august li se distribuie masă verde cosită după care, în septembrie-octombrie din nou trec la pășunarea otavei sau a diferitelor culturi duble.

Funcția de reproducție — o rezultantă a acțiunii factorilor de întreținere

STAREA CORESPUNZĂTOARE de întreținere a ovinelor în cadrul acestui sistem are și avantajul că permite intensivizarea funcției de reproducție și a ritmului de creștere și îngrășare a mieilor. Intensivizarea reproducției înseamnă: spo-

rirea fecundității și prolificității, posibilitatea efectuării de împerecheri timpurii la 8—10 luni a tineretului femel, putînd intra astfel în circuitul economic cu un an mai devreme, precum și obținerea a două fătări pe an sau a trei fătări în doi ani. Toți acești factori converg spre creșterea ratei de reproducție, respectiv obținerea unui număr mai mare de miei pe cap de oaie mamă pe an calendaristic și viață economică (6—7 ani), care în esență reprezintă indicele economic cel mai sintetic după care actualmente se apreciază gradul de rentabilitate al sectorului respectiv în țările cu ovicultură avansată.

Obținerea de miei în extrasezon, în mod aproape uniform în timpul anului, creează posibilitatea populării ritmice a complexelor de îngrășare specializate și obținerii greutatei corporale mult mai mari la vîrsta de 5—6 luni la prețuri mult mai avantajoase. În situația în care accentul nu se pune cu precădere pe carne (care reclamă sporirea frecvenței fătărilor în aceeași unitate de timp), ci pe lînă, aceasta poate fi cu ușurință asociată și cu sporirea producției de lapte-marfă.

De asemenea, atît în exploatarea ovinelor pentru producția de carne, cît și în cea pentru lînă-carne sau lînă-lapte-carne, indicele de rentabilitate crește atunci cînd înțărarea tardivă la 2—4 luni se înlocuiește cu înțărarea foarte timpurie, semi-timpurie sau timpurie. Între principalele avantaje economice ale înțărării timpurii a mieilor (6—12 ore după naștere) sau semi-timpurie (12—14—20 zile) aplicată în mod curent în Anglia, Franța, Germania etc., se numără: posibilitatea organizării unui nou ciclu reproductiv a oilor-mame în cazul exploatării pentru producția de carne, organismul lor refăcîndu-se mai repede după fătarea precedentă; obținerea unei cantități mai mari de lapte-marfă în situația în care se urmărește acest produs; sporirea numărului de miei pe cap de oaie-mamă; intensificarea ritmului de creștere în greutate a mieilor datorită unei furajări constante pe bază de rații standardizate și scurtarea cu 50—60 zile a perioadei lor de îngrășare, de unde rezultă o economie de circa 60—70 kg nutrețuri concentrate pe cap de ovină și de sute de mii de tone la nivelul oviculturii; mărirea numărului tineretului femel care la vîrsta de 8—10 luni poate fi împerecheat timpuriu înlocuind astfel oile reformate; testarea timpurie a tineretului mascul pentru producția de carne și de lînă; reducerea efortului fizic și creșterea productivității muncii prin mecanizarea procesului de hrănire, distribuire a furajelor, evacuare a dejecțiilor ș.a.

Prin aplicarea înțărării foarte timpurii, la circa 6—10 ore de la naștere, la S.C.C.O. — Palas s-a obținut o greutate corporală a mieilor din rasa Merinos de 35—40 kg în numai 146 zile, cu un consum de 4,2 U.N. și 550 g P.D./kg spor, față de 200—210 zile, 5,7 U.N. și 600 g P.D. în cazul înțărării tradiționale, tardive a mieilor.

Generalizarea acestor metode de înțărare presupune însă o industrie destul de dezvoltată de substituenți ai laptelui (care includ peste 70 la sută lapte de vacă deshidratat și care este destul de costisitor) și de nutrețuri combinate. În prezent, în unele țări, în locul laptelui deshidratat se folosește cu bune rezultate proteina obținută din: făina de pește, de carne, deșeuri de abator, din soia, zer delactozat, drojdie petrolieră etc.

Deși aceste metode prezintă importante avantaje economice, totuși, în faza actuală a dezvoltării zootehnice din țara noastră, sînt dificil de generalizat în practică. În schimb, se impune și este posibilă introducerea și generalizarea înțărării timpurii a mieilor la vîrsta de 30—35 zile (în loc de 80—90 zile), care nu reclamă existența substituenților de lapte și nici a utilajelor necesare administrării lor. Această metodă presupune existența unei producții sporite de lapte a oilor mame în special în prima lună a lactației și supli-

mentarea hranei mieilor cu nutrețuri concentrate încă de la vîrsta de 5—6 zile. În felul acesta miei se vor obișnui de timpuriu cu consumul furajelor concentrate, sporul de greutate va fi mai mare, iar separarea de mame va fi suportată mai ușor, evitîndu-se stresul de înțărare care, de obicei, determină o stagnare a sporului de greutate aproximativ 2 săptămîni.

Selecția — condiție hotărîtoare pentru sporirea producției de lapte

O PRODUCȚIE de lapte sporită presupune și o riguroasă selecție a oilor în această direcție, hrănirea lor stimulatînd începînd chiar din a doua lună de gestație. Din acest punct de vedere nu numai că nu s-a făcut nici un progres, ci, dimpotrivă, se constată o preocupare redusă față de sporirea producției de lapte, deosebit de importantă din punct de vedere biologic și comercial. Or, numeroasele cercetări experimentale și rezultatele din producție au demonstrat că la baza înlăturării importanțelor pierderi de miei în primele săptămîni de viață — datorită, de regulă, proastei hrăniri — și a rezolvării problemei sporirii producției de lînă și de carne stă într-o foarte mare măsură existența unei producții ridicate de lapte a oilor-mame, îndeosebi în primele 1—2 luni de lactație.

Se știe că în acest interval de timp miei înregistrează din punct de vedere biologic cea mai mare energie de creștere corporală și în consecință cele mai ridicate sporuri de greutate, necompensate ulterior, precum și definitivarea desimii lînii pentru tot restul vieții. În prima lună după naștere, cînd laptele matern reprezintă alimentul de bază al mieilor, are loc cea mai importantă erupție a fibrelor. Orice restricție nutritivă în această perioadă se repercutează negativ asupra dezvoltării întregului înveliș pilos. Din acest punct de vedere, datele tabelului nr. 1 sînt deosebit de convingătoare și demonstrează că atît în cazul fătărilor simple cît și gemelare tineretul provenit din grupa oilor cu producția cea mai mare de lapte a înregistrat o greutate corporală cu circa 5 kg mai mare și o cantitate suplimentară de lînă spălată, de 0,5 kg, față de sporurile provenite din mame cu producția cea mai redusă de lapte. Aceste surpluse trebuie puse pe seama intensificării ritmului de creștere în greutate, precum și a creșterii lungimii și desimii fibrelor de lînă care, raportate la un efectiv de cîteva milioane capete, se transformă în cantități suplimentare însemnate. Aceeași influență este exercitată și în modul de hrănire așa cum rezultă din experiențele efectuate la S.C.C.O. — Palas în cazul tineretului ovin din rasa Merinos (tabelul nr. 2).

Tabelul nr. 2

Influența hrănirii stimulative asupra greutății corporale și a cantității de lînă (după S. Timaru și colab.)

Metodă hrănirii	Perioada	Greutate corp. de corp. (kg)	Cantitatea de lînă (kg)	Lungimea fibrelor (cm)
Hrănire stimulatîva	naștere-tundere	85,80	11,70	10,84
	6 luni-tundere	81,60	9,88	10,46
Hrănire după norme actuale	naștere-tundere	78,90	8,77	10,65
	9 luni-tundere	67,30	7,81	9,66

Încrușările industriale pentru carne

trebuie să furnizeze și material de prăsilă

ÎN VEDEREA sporirii producției de carne de ovină au luat ființă în ultimii ani un număr însemnat de complexe I.A.S. și

interoperatiste de îngrășare a micilor în sistem industrial, de mare capacitate (20—30 mii pe serie). Concomitent, se desfășoară cu bune rezultate acțiunea de încruceșare industrială a oilor locale cu rase valoroase de carne importate din Anglia, Franța, R. F. Germania etc. În acest scop, statul alocă anual sume importante. Eficiența acestor importuri ar fi și mai ridicată în situația în care an de an nu tot tineretul metis rezultat s-ar livra pentru sacrificare odată cu îmbătrânirea și lichidarea importului respectiv. S-ar justifica pe deplin sub aspect economic măsura ca cel puțin o parte din tineretul metis, în special mieluțe, să fie reținut pentru prăsilă în vederea creării în diferite I.A.S.-uri și zone ale țării a unor tipuri locale de oi românești de carne-lână sau de lână-carne.

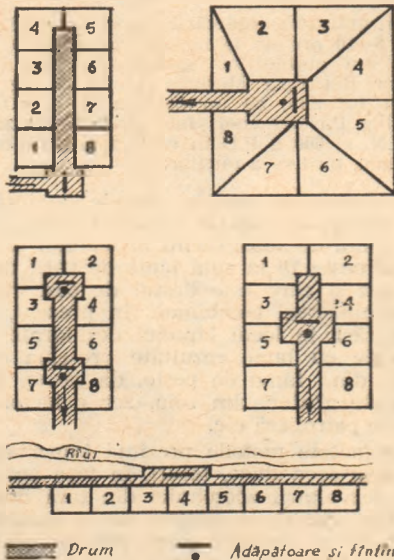
Producția de pielicele în regres?

O ALTĂ PROBLEMA care ar trebui să se rețină mai mult atenția sub raport economic este și cea a sporirii numerice a ovinelor pentru producția de pielicele de tip Karakul. În această privință deținem o tradiție de peste 65 ani în centrul și nord-estul Moldovei unde există peste un milion de oi Turcane negre și brumării cu o pronunțată afinitate biologică cu rasa Karakul, exteriorizată chiar de la prima generație de încruceșare. Dealtfel, sint deosebit de concludente și rezultatele bune obținute de fostele G.A.S.-uri: Ripiceni, Dingeni, Albești, Stațiunea experimentală zootehnică (S.E.Z.) Popăuți, care au obținut în anii din urmă pielicele elita și de calitate I în proporție de peste 40 la sută și de 65 la sută la fosta S.E.Z. Dulbanu-Mizil.

Incruceșarea industrială, la prima generație în zonele cu precipitații mai mari și numai pînă la a treia generație în cele cu precipitații mai reduse, au demonstrat eficiența sporită a acestei categorii de ovine, permițînd chiar formarea unui Karakul local negru și brumăriu. Cu toate acestea, în ultimii ani, deși pielicele de calitate superioară sint solicitate tot mai mult pe piața internă și la export și se valorifică în condiții foarte avantajoase, rasa Karakul și metișii acesteia au început să fie substituiți de către oile cu lână fină, avînd în vedere bunele rezultate obținute în această privință în special la ferma Deleni a I.A.S. Cotnari, care deține numai pentru sectorul ovin circa 1400 ha pentru baza furajeră. (Ar fi util ca și celelalte I.A.S.-uri și mai ales cooperative agricole să poată crea astfel de condiții de furajare). Este cit se poate de elocvent faptul că în sectorul gospodăriilor individuale, potrivit unor recente date statistice, nu se renunță la oile de tip Karakul, tocmai pe motivul valorii comerciale ridicate a pielicelelor de calitate superioară, datorită unei producții de 35—45 kg lapte-marfă anual (mieii sacrificîndu-se între 1—3 zile de la naștere) și a obținerii a 2—3 kg lână. Deși prin harla de zonare a ovinelor în perspectivă s-a circumscris o zonă întrucîtva mai redusă ca pînă acum pentru creșterea ovinelor pentru pielicele, considerăm că ar trebui ca acestei categorii să i se acorde mai multă atenție. Ținînd seama și de conjunctura economică internațională, este necesar să reținem că ovinele din rasa Karakul sint în creștere numerică și pe plan mondial mai ales în U.R.S.S., Iran, Afganistan, Republica Sud-Africană și Africa de Sud-Vest, care dețin efective de ordinul milioanei de capete.

PROPOUNERI PENTRU REDRESAREA ȘI INTENSIFICAREA CREȘTERII OVINELOR ÎN ȚARA NOASTRĂ

- Organizarea producerii de furaje în fermele proprii de ovine, prin repartizarea suprafețelor aferente și prin buna lor gospodărire ;
- Imbunătățirea modului de valorificare a furajelor grosiere prin administrarea lor preparată sub formă de amestec unic și extinderea producerii de nutrețuri insilozate ;
- Respectarea cu strictețe a cantităților și sortimentelor de nutrețuri repartizate ovinelor prin balanța furajeră a planului anual de producție și nedistribuirea lor altor specii de animale ;
- Aplicarea unei hrăniri stimulative în raport cu stările fiziologice, avînd în vedere particularitățile dezvoltării invelișului linos, intensitatea energiei de creștere a tineretului și mecanismul secreției laptelui la oi ;
- Repartizarea — în mod temporar — cooperativilor a unor suprafețe de teren din proprietatea obștească în funcție de numărul de animale din gospodăria personală după recoltarea cerealelor în vederea producerii culturilor duble ;
- Concentrarea efectivelor în unități specializate, prevăzute și cu centre de testare a reproducătorilor pentru producția de lână și de carne (tip Deleni, Peștera) ;
- Conservarea potențialului genetic al raselor locale în limitele arealului lor de răspîndire stabilît prin harla de zonare a ovinelor ;
- Trecerea la întreținerea ovinelor în stabulație permanentă, metodă caracteristică unei agriculturi intensive, cu importante avantaje economice ;
- Extinderea obligatorie a lucrărilor de selecție și după criteriul capacității lactogene a ovinelor, avînd în vedere importanța biologică și comercială a acestora, precum și folosirea celor mai valoroși berbeci testați tot după această însușire ;
- Reținerea pentru prăsilă proprie a unui număr apreciabil de metiși, îndeosebi mieluțe rezultate din încruceșările industriale dintre rasele locale de oi cu berbeci de carne importate, precum și gruparea și întreținerea acestora în turme separate, în condiții corespunzătoare de hrănire ;
- Imbunătățirea condițiilor de adăpost, în special pentru perioada fătărilor timpurii, și mecanizarea lucrărilor de preparare și distribuire a furajelor, de evacuare a deșeurilor, a condițiilor de dezinfecție și recoltare a produselor ;
- Reducerea fluctuației îngrijitorilor prin imbunătățirea condițiilor lor de lucru și de viață ;
- Pentru creșterii individuali, în special din zonele neocoperativizate, să se impulsioneze crearea de asociații cu drepturi și îndatoriri stipulate într-un statut special care ar permite :
 - ameliorarea mai rapidă a materialului biologic prin livrarea contra-cost de reproducători valoroși sau prin însămînțări artificiale în cadrul rețelei județene de reproducție și selecție ;
 - valorificarea la prețuri stimulatoare a produselor livrate peste cantitatea contractată inițial ;
 - repartizarea — pe o perioadă de 5—10 ani — a unor suprafețe de pășuni montane cu obligația asociației de a le curăți, fertiliza, suprainsămînța și explata rațional ;
 - valorificarea — pe bază de convenție — în timpul iernii a diferitelor surplusuri de furaje grosiere din cadrul unor I.A.S.-uri, în schimbul pășunatului animalelor acestor întreprinderi vara în zonele de munte ;
 - procurarea, la preț oficial, a nutrețurilor concentrate necesare mai ales pentru perioada de gestație și prima parte a lactației ;
 - dezvoltarea unor activități meșteșugărești de producere a covoarelor, cojoacelor, brinzeturilor tradiționale, obiectelor de artizanat etc. în zona alpină ;
 - organizarea unor cursuri de calificare profesională a creșcătorilor și difuzarea unor broșuri și articole de specialitate în scopul ridicării cunoștințelor lor economice și de specialitate ;
 - organizarea anuală de târguri-expoziții cu vînzare de animale și produse, încurajarea festivităților tradiționale specifice creșcătorilor de ovine din țară .

Schema nr. 1 : 5 posibilități de organizare a sapei furajate în funcție de configurația terenului.

În afara acestor aspecte legate de posibilitățile de valorificare eficientă a particularităților biologice a ovinelor prin aplicarea unor metode și tehnologii mo-

derne, o însemnătate deosebită pentru sporirea eficienței economice a exploatării acestei specii o prezintă și luarea în considerare a unor măsuri economice și tehnico-organizatorice de primă necesitate, măsuri redede în caseta alăturată.

Desigur, avînd în vedere potențialul biologic al raselor noastre de ovine și în special existența unui număr apreciabil de plusvariante existente în cadrul fiecărei rase și ferme, cit și condițiile social-organizatorice și naturale favorabile, considerăm că există toate posibilitățile de sporire maximă a rentabilității exploatării acestei specii și de realizare a parametrilor prevăzuți pentru planul economic viitor.

conf. dr. V. TAFTĂ

Facultatea de zootehnie
a Institutului agronomic
„Nicolae Bălcescu” București

* Pe tema posibilităților de intensificare a creșterii ovinelor în țara noastră au mai apărut în Revista economică următoarele studii : Oile : efective, randamente, eficiență (nr. 9 din 26 februarie a.c.) și Resursele de sporire a randamentelor și efectivelor de ovine — investigație „R.E.” în 36 unități agricole (nr. 18 din 2 mai a.c.).

DEMOCRAȚIA ECONOMICĂ

MUNCITOREASCĂ ÎN ACȚIUNE (I)

CONDUCERE ORGANIZARE

— Posibilități de perfecționare a stilului și metodelor de lucru ale comitetelor oamenilor muncii —

În continuarea preocupărilor noastre orientate spre evidențierea modului cum funcționează organele de conducere colectivă ale unităților economice¹⁾, a posibilităților de îmbunătățire a activității acestora, publicăm în acest număr rezultatele unei investigații concrete relative la stilul de muncă al comitetelor oamenilor muncii din 26 de întreprinderi din industria constructoare de mașini, metalurgie, chimie și industria ușoară.

PRIN MULTIPLELE exemple, practica noastră economică a dovedit nu numai viabilitatea, ci și avantajele principiului conducerii colective în unitățile socialiste de stat, în întreaga activitate productivă, care a ridicat pe o treaptă superioară democrația socialistă. În răstimpul relativ scurt trecut de la crearea lor, organele de conducere colectivă din întreprinderi și centrale au acumulat o experiență valoroasă, sint ancorate puternic în viața acestora, își exercită din plin atribuțiile stabilite prin lege, se ocupă cu autoritate, competență și răspundere de rezolvarea problemelor pe care le ridică organizarea și conducerea producției, realizarea sarcinilor de plan.

Prin funcționarea organelor de conducere colectivă se asigură fuziunea gândirii tehnice, economice și social-politice, membrii organelor de conducere colectivă fiind recrutați atât din rândul specialiștilor, cât și al organizațiilor de partid, sindicale, precum și din rândul muncitorilor. Tot-

odată, se obține o viziune de ansamblu asupra întregii activități a unităților, întrucât din organele de conducere colectivă fac parte atât oameni aflați la cîrma conducerii unităților respective, dar și oameni din clocotul muncii, care cunosc cel mai bine modul în care se desfășoară producția la un loc sau altul, într-un sector sau altul, care sînt problemele care preocupă colectivul. În fine, prin participarea efectivă a tuturor membrilor organelor de conducere colectivă la dezbaterile problemelor puse în discuție se ajunge la situația favorabilă că hotărârile luate exprimă opinia generală a colectivului și oferă garanția că ele vor fi îndeplinite prin aportul tuturor muncitorilor, inginerilor, economiștilor, tehnicienilor.

În tabelul nr. 1 sînt redată, succint, rezultatele unei anchete de opinie la care au participat 110 membri ai comitetelor oamenilor muncii din 26 de întreprinderi (din industria constructoare de mașini, metalurgie, chimie și industria ușoară).

anchetă prin care am urmărit evidențierea direcțiilor și modalităților de perfecționare în continuare a stilului și metodelor de muncă ale acestor organe de conducere colectivă.

Principală concluzie care se degajă din analiza datelor anchetei este aceea că, majoritatea membrilor comitetelor oamenilor muncii, cunoscîndu-și atribuțiile, și le exercită din plin, manifestîndu-se printr-o participare activă la dezbateri și la elaborarea deciziilor, la înlăptuirea hotărîrilor care se adoptă.

La o analiză mai atentă se constată însă și unele neajunsuri în funcționarea angrenajului conducerii colective care țin în principal de insuficiența preocupare a unor membri pentru valorificarea gândirii și experienței lor în soluționarea problemelor complexe ce se ridică în fața organelor de conducere colectivă, pentru antrenarea întregii lor creativități la elaborarea propunerilor pentru îmbunătățirea activității unităților. În cazurile investigate, circa o treime dintre membrii comitetelor oamenilor muncii nu au făcut nici o propunere de-a lungul unui întreg semestru. Și mai surprinzător este faptul că unii reprezentanți ai oamenilor muncii nu iau cuvîntul în ședințele organelor de conducere colectivă.

Angrenarea efectivă, în plenul ședințelor de lucru și în activitatea practică pentru aplicarea hotărîrilor adoptate, în dirijarea competență a activității economice, a tuturor membrilor organelor de conducere colectivă nu se poate asigura decât prin instaurarea de la început a unui climat propice dezbaterii efective, în spirit profund democratic, a problemelor, garantîndu-se în practică dreptul fiecăruia dintre membri de a-și susține punctul de vedere, chiar dacă este în divergență cu al altora.

Activitatea organelor de conducere colectivă nu trebuie în nici un caz să se rezume la a vota justetea unor măsuri prestabilite. Optimizarea deciziilor care se iau va putea fi realizată numai ca urmare a unei asemenea dezbateri creatoare, prin luarea în considerare a părerilor documentate ale specialiștilor și, concomitent, a experienței bogate și a punctelor de vedere înaintate ale celorlalți factori competenți ai organelor de conducere colectivă.

Finalitatea muncii organelor de conducere colectivă din întreprinderi și centrale o constituie eficiența deciziilor luate, pentru înlăturarea unor neajunsuri, pentru perfecționarea întregii activități productive. Hotărârile trebuie aduse neîntîrziat la cunoștința colectivului, pentru a-l putea antrena cu toate forțele la înlăptuirea lor. În unele întreprinderi și centrale se constată însă că reprezentanții colectivului

Întrebare	Răspunsuri	Număr de membri care au optat pentru răspunsul respectiv
1 Cîte propuneri interesante, cu eficiență concretă, ați făcut în ultimele șase luni ?	1 a) 3 propuneri b) 2 propuneri c) 1 propunere d) nici o propunere	11 38 26 35
2 Ca reprezentant al colectivului în comitetul oamenilor muncii, de cîte ori ați luat cuvîntul în ultimele șase luni ? (au răspuns cei 46 de reprezentanți)	2 a) de trei ori b) o dată c) nici o dată d) fără răspuns	11 15 19 1
3 Precizați principalele deficiențe constatate de dumneavoastră în activitatea comitetului oamenilor muncii	3 a) nu se respectă unele din hotărârile proprii ale comitetului b) în dezbaterile comitetului nu sînt aduse întotdeauna problemele esențiale ale activității productive c) nu se împart echilibrat sarcinile d) nu se controlează sistematic modul în care se îndeplinesc sarcinile e) sînt neglijate uneori problemele sociale f) nu se ține întotdeauna seama de propunerile făcute de reprezentanții colectivului g) directorul își impune întotdeauna punctul său de vedere h) fără răspuns	24 18 16 9 8 6 4 25

¹⁾ Vezi Ovidiu Nicolescu, Ioan Bratu : „Ce și cum decide biroul executiv al consiliului oamenilor muncii“ în Revista economică nr. 5 a.c. ; „Consiliul oamenilor muncii — relații structurale“, în Revista economică nr. 7 a.c. ; „Ce și cum decid consiliile oamenilor muncii“ în Revista economică nr. 8 a.c. ; Petru Desport : „Adunarea generală a oamenilor muncii“ în Revista economică nr. 10 a.c.

sau cadre cu munci de răspundere omiț să informeze operativ și exact masa oamenilor muncii despre problemele discutate și hotărârile adoptate. Capacitatea sporită de decizie a organului colectiv de conducere rămâne astfel izolată în sfera ședințelor. Or, autoritatea reprezentanților oamenilor muncii trebuie să se facă simțită nu numai în ședințele de lucru, ci și în fața colectivului care i-a ales. Membrii organelor de conducere colectivă au datoria să se situeze în permanentă în fruntea tuturor acțiunilor desfășurate pentru materializarea măsurilor stabilite. Capacitatea de decizie trebuie să se întrepătrundă permanent cu răspunderea individuală, personală a fiecărui membru al organului de conducere colectivă pentru sectorul încredințat, precum și pentru traducerea în viață a hotărârilor adoptate în colectiv pentru bunul mers al activității economice.

Pentru ca organele colective de conducere, noul cadru de conducere al întreprinderilor și centralelor să dobindească un conținut corespunzător, este necesar ca ele să reprezinte pretutindeni organisme dinamice de lucru, cu participarea activă, responsabilă și democratică a fiecărui membru component, organisme permanent axate pe sarcinile cheie ale producției. Ele au sarcina să asigure luarea în discuție a problemelor fundamentale, să stimuleze responsabilitatea tuturor reprezentanților, astfel încât aceștia să acționeze permanent ca purtători ai mandatului celor ce i-au desemnat. Cu toată claritatea subliniază conducerea partidului că principiul conducerii colective trebuie să se aplice în spiritul activității de partid, al răspunderii, al unirii eforturilor în soluționarea problemelor mari care stau în fața unităților din economie. Ele trebuie să urmărească sistematic eficacitatea măsurilor și hotărârilor pe care le adoptă, modul în care acestea se traduc în viață. Este evident că, în măsura în care propunerile făcute și hotărârile adoptate în cadrul ședințelor se materializează, sint puternic stimulate interesul și spiritul de răspundere ale fiecărui membru component al organului de conducere colectivă, sporește puterea de decizie și acțiune a conducerii colective în unitățile economice.

conf. dr Nicolae NICHITA

TRIBUNA ECONOMISTULUI

De ce este oportună abordarea platformelor industriale ca un sistem economic-social

CONSTRUIREA pe același amplasament a mai multor întreprinderi din aceeași ramură, din ramuri conexe sau diferite, care pot prelucra în faze succesive materia primă și semifabricatele sau care folosesc în comun utilitățile (apă, canalizare, energie electrică și termică, transport etc.) constituie unul din obiectivele politicii partidului nostru în domeniul planificării teritoriale a forțelor de producție. Concentrarea rațională a întreprinderilor pe platforme industriale, pune în valoare, în același timp, superioritatea proprietății socialiste concretizată, între altele, în aceea că, în afară de o ordonare logică a întreprinderilor, se realizează însemnate economii la fondurile alocate pentru investiții prin reducerea volumului de spații de deservire, rețele electrice și termice, drumuri auto și căi ferate, rețele de apă potabilă și menajeră, telefonie etc.

Cum își efectuează practic activitatea unitățile economice din cadrul acestor platforme? Ce eficiență economică se obține actualmente din integrarea unităților în cadrul platformelor industriale? Este aceasta la nivelul celei scontate inițial? Dacă nu, ce direcții se impun pentru perfecționarea organizării și conducerii platformelor? Iată câteva întrebări la care încercăm să răspundem analizând cazul concret al platformei industriale a municipiului Constanța.

IN PARTEA de sud-vest a municipiului Constanța, începând cu anul 1959 a început dezvoltarea zonei industriale pe un teren în care nu exista nici un fel de construcție anterioară. Deoarece întreprinderile construite în perioada anilor 1959—1974 (vezi caseta) sînt din ramuri diferite, nu a fost posibilă aplicarea dezideratului de a prelucra în faze succesive materia primă sau semifabricatele. Cu toate acestea ele folosesc în comun utilitățile. Faptul că, în prezent, platforma industrială respectivă apare ca o sumă de întreprinderi autonome, fiecare apelînd — pentru realizarea obiectivelor proprii dezvoltări — la soluții individuale, face ca eficiența economică rezultată din exploatare să fie relativ redusă, totodată nefiind realizate în condiții de deplină eficacitate nici toate problemele sociale ale zonei. Trecerea în revistă a unor elemente rezultate din analiza — este adevărat destul de succintă — a platformei Constanța sud-vest, ca și a propunerilor pentru care optăm, sînt câteva dintre argumentele pe care le aducem în favoarea ideii afirmate.

A. MĂSURI CE VIZEAZĂ MAI BUNA ORGANIZARE A ACTIVITĂȚII ÎNTEPRINDERILOR PLATFORMEI

1. În prezent, fiecare întreprindere din ca-

drul platformei are propria sa locomotivă Diesel pentru manevrarea vagoanelor, cu personal de deservire pe toate cele trei schimburi, inclusiv sărbătorile legale. Dar fiecare în parte are atît utilajele cit și forța de muncă extrem de puțin încărcate. O centralizare a acestei activități, fie prin preluarea de către C.F.R. a acestor activități, fie prin crearea unui oficiu de deservire anume constituit, ar reduce — după opinia noastră — cel puțin la jumătate cheltuielile făcute, ar elibera în același timp și forța de muncă foarte bine calificată, contribuind astfel la mărirea productivității muncii. Semnalăm că, în același timp, stația C.F.R. Palas, de pildă, are o permanentă lipsă de forță de muncă calificată pentru manevrarea parcului propriu.

2. Majoritatea întreprinderilor au opriri planificate anuale și lunare. Fiecare însă își rezolvă problema forței de muncă în aceste perioade în mod individual. Ar fi posibil, de la caz la caz, fie o planificare care să permită intrajutorarea cu forța de muncă între întreprinderi, fie organizarea de către industria locală sau cooperăția meșteșugărească a unor echipe specializate de intervenție. Adoptarea unuia sau altele din soluțiile propuse, ar avea și avantajul suplimentar — în cazul întreprinderilor ce realizează remont (și anume berea, uleiul, celuloza și hirtia etc) de

Un instrument util pentru studenți, cadre de conducere specialiști din practică

GAMA încă destul de restrinsă a lucrărilor originale în domeniul organizării și conducerii unităților s-a îmbogățit recent cu o nouă lucrare de referință — cartea prof. dr. Paraschiv Vagu: „Conducerea, organizarea și planificarea unităților industriale“¹⁾, care reprezintă un apreciazabil aport în tratarea într-o viziune unitară, încheagată, a celor trei domenii cu profunde condiționări reciproce precizate în însuși titlul menționat.

Într-adevăr, lucrarea se impune, pe de o parte, printr-o arhicunoscută de cuprinzătoare, în sensul că realizează un larg tur de orizont al problemelor complexe și diversificate ale domeniilor amintite iar, pe de altă parte, prin caracterul sintetic al

prezentării, oferind în această direcție un model de concizie și logică în desfășurare. Totodată, lucrarea reține atenția prin conținutul ei dens, prin modul în care este sistematizat materialul și realizată armonizarea

între prezentarea problemelor teoretice și cea a metodelor și tehnicilor concrete de lucru, prin limpezimea tratării, adresîndu-se unei game largi de cititori-cercetători, cadre de conducere și specialiști care desfășoară activități ce se înscriu în aria vizată de tematica cursului, studenți.

Parcursirea celor trei secțiuni în care este structurată cartea, corespunzătoare domeniilor menționate, evidențiază existența unor trăsături generale care îndreptățesc afirmațiile de mai sus: a) tratarea aspectelor complexe ale conducerii, organizării și planificării unităților industriale în lumina politicii economico-sociale a partidului nostru este o caracteristică dominantă a lucrării, documentele de partid găsindu-și o corespunzătoare reflectare și făcînd obiectul unor numeroase referiri; b) concepția unitară se face simțită atît la nivelul fiecărei secțiuni, cit și în ansamblul lucrării; c) caracterul cuprinzător este realizat prin fixarea drept obiectiv a acoperirii unei arii foarte largi impusă de altfel de însăși natura conducerii și or-

ganizării unităților cit și prin atingerea acestui obiectiv nu în condițiile menținerii la nivelul generalităților, ci mergînd permanent la grade diferite de detalieri, diferențiate în funcție de natură și interesul problemelor abordate; d) lucrarea realizează consecvent trecerea logică de la fundamentele teoretice ale problemelor la aplicațiile lor practice, larg ilustrate cu exemple adecvate, oferind pe această bază specialiștilor, paralel cu idei și principii generale, instrumente practice, utile, eficiente de rezolvare corespunzătoare a problemelor concrete din unitățile industriale.

O trecere succintă în revistă a conținutului secțiunilor lucrării o considerăm necesară. Secțiunea I — „Conducerea unităților industriale“ — debutează cu un amplu capitol consacrat procesului de conducere, esenței și conținutului său, prezentării diferitelor școli ale conducerii (din punctele de vedere cronologic și al condițiilor lor succesive), precum și obiectului și conținutului științei conducerii. Este de subliniat tratarea în spirit cri-

a-și planifica concediile de odihnă a întregului personal tehnologic în perioada opririlor, cu toate implicațiile pozitive ce s-ar evidenția în creșterea productivității muncii în perioada dintre remonturi prin existența unor formații de muncă permanente pe instalații, neafectate de concedii pe parcursul anului. Menționăm că, începând cu anul 1973, pentru scurtarea termenului de remont la hirtie și celuloză, întreprinderea noastră a apelat de pildă, pentru prestații de servicii la o cooperativă meșteșugărească („Ancora”) cu care colaborăm deja în foarte bune condiții.

3. Toate întreprinderile au ateliere proprii de întreținere și reparații, cu personal ce reprezintă 10—20% din numărul total al muncitorilor întreprinderilor și tocmai datorită acestor dispersări pe fiecare întreprindere, rezultă un grad mic de încărcare atât a oame-nilor cât și a utilajelor. Abordarea ca sistem a platformei industriale, ar putea stabili de la caz la caz, fie organizarea pe întreprinderi a unui sistem riguros de inspecție preventivă, fie eventuale centralizări cu specializare a unor confecții, ca de exemplu: organe de asamblare, piese de schimb nespecifice etc, fie crearea unor echipe specializate subordonate industriei locale sau cooperatiei meșteșugărești, ca cele pentru întreținerea și verificarea aparatelor de măsură și control, a celor de ridicat, a celor de transport uzinal etc, adică a celor ce se folosesc în toate întreprinderile, indiferent de ramura de care aparțin. Menționăm, în acest sens, că pentru scurtarea termenelor de reparații și mărirea productivității muncii, întreprinderea de celuloză și hirtie Palas-Constanța a apelat la industria locală pentru menținerea în stare de funcționare a lifturilor industriale, cu bune rezultate.

4. Fiecare întreprindere are o centrală telefonică proprie, ce funcționează de regulă în trei schimburi și cu nu prea multe posturi telefonice. Gruparea acestor centrale telefonice, măcar pentru întreprinderile învecinate ar fi o soluție economică.

5. Toate întreprinderile au o pază proprie și o organizare proprie a serviciului P.C.I. O centralizare a personalului de deservire a unor utilaje specifice P.C.I. ca și a dotății respective, ar permite restringerea numărului de personal ca și crearea unei baze puternice în zona industrială. De asemenea, se pot face îmbunătățiri în legătură cu paza mai ales acolo unde unele întreprinderi au împrejurimi comune pe lungimi apreciabile.

B. MĂSURI CE VIZEAZĂ FOLOSIREA DEȘEURILOR

Pe platforma industrială a municipiului Constanța există două unități economice pe care le desparte doar strada și anume Fabri-

ca de ulei și Întreprinderea de prelucrare a lemnului. Cojile de semințe de floarea soarelui (circa 26 000 tone anual) — de la Fabrica de ulei și deșeurile de lemn (circa 8 000 tone anual), — de la I.P.L. se folosesc de fiecare în parte în centrale termice proprii. Deșeurile amintite însă ar putea constitui o foarte bună materie primă pentru realizarea a circa 24 000 tone anual de P.A.L. Investiția s-ar putea realiza fie de către una din unitățile vizate, fie de către industria locală (poate cea mai indicată), care ar prelucra industrial aceste deșeuri.

Ar trebui deci ca pe platformele industriale să nu existe numai unități ale industriei republicane, ci să existe și secții, anume pro-

a orașului în vreme ce zonele de locuit sînt amplasate în partea de nord, transportul în comun la și de la locul de muncă creează serioase dificultăți. O eșalonare riguroasă a programelor de lucru pe schimburi ar fi cit se poate de utilă atât pentru lucrătorii întreprinderilor din zona industrială, cât și pentru întreprinderile de transport în comun.

2. În zona industrială există o cantină-restaurant. Ar fi necesară folosirea acestei cantine-restaurant nu ca o simplă sală de mese, și așa insuficient platformei, ci și ca un laborator de preparare a hranei calde, și pentru servirea în spații anume amenajate, către toate întreprinderile industriale învecinate, după un anumit program.

3. De asemenea, în zonă există două baze sportive (una acoperită — a Întreprinderii de construcții hidrotehnice și un teren deschis — al Întreprinderii integrate de lină). Utilizarea în comun a acestor baze sportive de către toate întreprinderile din zonă ar duce la o folosire mai eficientă a dotățiilor existente cit și la crearea unor condiții mai bune de dezvoltare a bazelor înseși.

Adoptarea măsurilor propuse ar fi posibilă, într-o primă etapă, prin acțiunea concertată a ministerelor economice ce au în subordine pe platforma industrială mai multe întreprinderi, învecinate sau foarte apropiate, a diferitelor centrale industriale, a Consiliului popular al municipiului Constanța. Trecerea la adoptarea propunerilor făcute va cunoaște, evident, un timp mai scurt sau mai îndelungat în funcție de complexitatea problemelor, de receptivitatea factorilor de decizie. În toate cazurile credem că este necesar însă să se pornească de la întocmirea unui „Studiu preliminar al sistemului general de organizare și conducere a platformei industriale”, care pornind de la abordarea platformei industriale nu ca o sumă de întreprinderi ce aparțin de centrale sau ministere economice diferite, ci ca un subsistem în cadrul orașelor, în care dezvoltarea fiecărei unități să fie concepută în optica dezvoltării ansamblului ca un organism viu, să aibă sarcina de a depista punctele critice, de a jalona măsurile necesare pentru eliminarea lor, pentru îmbunătățirea eficienței economice și a condițiilor sociale pe întreaga platformă. Ar fi posibilă apoi trecerea la elaborarea unor studii sau proiecte parțiale, la aplicarea acestora printr-o acțiune concertată a tuturor factorilor interesați.

I. DUMBRAVA

director,
Întreprinderea de celuloză și hirtie Palas-Constanța

UNITĂȚILE COMPONENTE ALE PLATFORMEI INDUSTRIALE CONSTANȚA SUD-VEST

● **Întreprinderea mecano-navală (Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini Grele).**

● **Întreprinderea de prelucrare lemnului; Depozitul Exportlemn; Întreprinderea de celuloză și hirtie Palas; Întreprinderea de betoane comprimate și autotlavizate (Ministerul Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții).**

● **Întreprinderea industriei lînii (Ministerul Industriei Ușoare).**

● **Fabrica de bere; Fabrica de ulei; Fabrica de lapte praf; Întreprinderea de mecanizarea lucrărilor de îmbunătățiri funciare (Ministerul Agriculturii, Industriei Alimentare și Apelor).**

● **Întreprinderea electrocentrale cu o centrală electrică și de termoficare (Ministerul Energiei Electrice).**

● **Întreprinderea de morărit și panificație; Întreprinderea de prefabricate și materiale de construcții (Consiliul Popular Județean Constanța).**

filate, ale industriei locale sau cooperatiei meșteșugărești, care să prelucereze industrial deșeurile, să realizeze chiar unele faze intermediare și să execute prestații de servicii de genul intervențiilor și reparațiilor pentru industria republicană. Asemenea mici investiții s-ar justifica din fonduri de mică mecanizare, iar pe platforma industrială Constanța s-ar găsi și suprafețele libere necesare pentru amplasamente.

C. PROPUNERI CE VIZEAZĂ PROBLEMELE SOCIALE ALE PLATFORMEI

1. Zona industrială a municipiului Constanța fiind amplasată în partea de sud-vest

tic, marxist-leninist, dialectic, pe care autorul o face diferitele școli, curente și idei din domeniul conducerii întreprinderilor, discernind cu claritate părțile pozitive ale fiecăruia din acestea, dar și laturile care urmăresc escamotarea unor aspecte proprii relațiilor de producție capitaliste. De asemenea, sînt de relevat, claritatea cu care sînt definite, rolul și locul științei conducerii în ansamblul celorlalte științe, surprinderea interfețelor pe care ea le are cu unele sau altele dintre acestea, afirmarea răpescă și argumentarea convingătoare a faptului că știința conducerii este înainte de toate o știință a relațiilor de conducere socială, al cărei caracter este determinat de natura orînduirii social-economice în cadrul căreia se exercită această conducere. După ce, în continuare, se prezintă pe larg într-o concepție modernă, evoluată, abordarea sistemică a problemelor de conducere, subliniindu-se caracterul procesului de conducere ca acțiune a sistemului de conducere asupra celui condus, se dezvoltă logic acest proces, disecat metodic în

principalele funcții care îl concretizează. Tratarea fiecăreia din funcțiile conducerii prilejuiește circumscrierea domeniilor în care se exercită acestea, precum și detalierea lor.

Secțiunea a II-a — „Organizarea producției și a muncii în unitățile industriale” — tratează un domeniu a cărui vastitate explică de altfel dimensiunile apreciabile ale acestei părți. Deosebit de interesantă este concepția primelor două capitole („Organizarea producției în spațiu” și „Organizarea producției în timp”), care tratează problemele procesului de producție și respectiv structurii de producție și concepție a întreprinderii industriale, tipurilor de producție și producția în flux ca formă superioară de organizare a producției, respectiv problemele calculului și reducerii ciclului de producție. Ceea ce se remarcă pe parcursul capitolelor vizind organizarea producției este substanțialul instrumentar de calcul pus la dispoziție (relații, grafice, nomograme, scheme, etc.) care oferă posibilități largi de rezolvare a celor mai variate probleme de această na-

tură din întreprindere. Totodată, aplicațiile oferite drept suport pentru ilustrarea diferitelor modalități de rezolvare argumentează valoarea practică a lucrării, asigurind o înțelegere deplină a problemelor abordate. În aceeași manieră sînt tratate și ultimele capitole ale secțiunii: organizarea muncii și retribuieră.

Secțiunea a III-a: „Planificarea unității industriale” abordează problemele obiectivelor, funcțiilor, metodelor și tehnicilor de planificare în lumina imperativelor puse în această privință de documentele de partid și de stat și a progreselor marcate făcute în ultimii ani în direcția perfecționării acestei activități în țara noastră. Se accentuează corespunzător ideea că planul economico-social al întreprinderii industriale, derivat din planul național unic, constituie principalul instrument de conducere a activității întreprinderii, de integrare organică a acesteia în ansamblul economiei naționale. Detalierea și fundamentarea corespunzătoare a diferitelor secțiuni de plan se bazează pe o gamă largă de in-

strumente de analiză și planificare, pe care lucrarea le prezintă, insistind asupra realismului ce trebuie să caracterizeze indicatorii corespunzători acestor secțiuni, prin luarea în considerare și cuantificarea influenței diferiților factori, precum și prin conectarea judicioasă a secțiunilor componente în planul unitar. Ținuta științifică a lucrării, largă bază documentară și experiența practică pe care se sprijină, conținutul valoros — deopotrivă teoretic și practic — pe care îl are, plasează lucrarea în rîndul lucrărilor de vîrf — puține de altfel pînă în prezent — care pun treptat bazele unei adevărate școli remanșii a științei conducerii.

Corneliu RUSU

prodecan — Academia „Ștefan Gheorghiu” — Institutul central pentru pregătirea cadrelor de conducere din economie și administrația de stat

1) Prof. dr. P. Vagu: Conducerea, organizarea și planificarea unităților industriale, Editura didactică și pedagogică, București, 1975.

PRINCIPIILE MARXISM-LENINISMULUI — BAZA OBIECTIVĂ ȘI TRAINICĂ A COLABORĂRII ECONOMICE ÎNTE ȚĂRILE SOCIALISTE

IN ANSAMBLUL marilor transformări revoluționare, sociale și naționale, care schimbă tot mai mult raportul de forțe pe plan mondial în favoarea forțelor progresiste, un loc de prim ordin îl ocupă dezvoltarea continuă și susținută a economiilor naționale ale țărilor socialiste, afirmarea tot mai puternică a socialismului ca mod de producție instaurat în 14 țări ce se dezvoltă independent, edificând și consolidând neîncetat noua orînduire, pornind de la legile obiective ale dezvoltării sociale și de la condițiile concrete economice, politice și istorice existente în fiecare țară. „Sistemul socialist mondial — rezultat al unui proces istoric legic, al victoriei orînduirii socialiste într-o serie de state ale lumii, al trecerii a noi țări pe calea făuririi noii orînduirii sociale, al materializării idellor socialismului în viața popoarelor la scara unei mari părți a planetei noastre — exercită o influență tot mai puternică asupra dezvoltării sociale contemporane, asupra întregului curs al vieții internaționale“¹⁾.

Cresterea influenței socialismului în viața internațională, în cadrul proceselor economico-sociale și politice ale contemporaneității, capătă, în condițiile actuale, o însemnătate deosebită, valențe noi, mai ales avînd în vedere faptul că noi și noi popoare, eliberîndu-se de dominația străină și pornind pe calca unei dezvoltări de sine stătătoare, își exprimă, într-o formă sau alta, opțiunea pentru un mod nou de organizare a economiei și a vieții sociale. Cresterea influenței socialismului este legată în primul rînd de rezolvarea cu succes a problemelor construcției societății noi, în fiecare țară în parte, de modul cum se asigură promovarea celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii contemporane și modernizarea bazei tehnice-materiale, creșterea avuției naționale și ridicarea nivelului de trai al propriului popor. În același timp, afirmarea socialismului ca sistem mondial este determinată de instaurarea fermă a noului tip de relații internaționale dintre țările socialiste și de dezvoltarea pe această bază a colaborării și cooperării economice reciproce.

Cristalizarea și afirmarea acestui nou tip de relații — problemă istorică nouă apărută odată cu victoria socialismului în mai multe țări — a avut și are ca premisă instaurarea și respectarea neabătută a unor principii care să împletească în mod organic, într-o formă unitară, exigențele generale ale unor relații echitabile între state în lumea contemporană, cu cerințele specifice ale unității și coeziunii între țările socialiste, legate între ele prin identitatea țelurilor și aspirațiilor fundamentale — construirea socialismului și comunismului —, prin baza economică de același tip creată în fiecare țară — proprietatea socialistă — prin comunitatea ideologiei marxism-leninismului. Aceste baze principiale care concretizează, practic, însăși esența relațiilor de tip nou dintre țările socialiste, cuprind într-un tot indestructibil principiile marxism-leninismului și internaționalismului socialist, ale egalității în drepturi, independenței și suveranității naționale, respectării integrității teritoriale, neamestecului în treburile interne, întrajutorării tovarășești și avantajului reciproc.

Cît privește țările socialiste membre ale C.A.E.R., principiile care trebuie să stea la baza relațiilor dintre ele au fost consfințite în statutul acestei organizații, precum și în „Programul complex“, în care se subliniază că experiența istorică a confirmat pe deplin forța vitală a principiilor marxist-leniniste ale relațiilor interstatale de tip nou, „care corespund cerințelor obiective ale consolidării construcției socialiste în fiecare țară și condițiilor dezvoltării sistemului mondial socialist, contribuie la crearea unei baze trainice pentru o colaborare internațională largă și fructuoasă“²⁾.

Totodată, ținînd seama de experiența colaborării fructuoase în cadrul C.A.E.R. și de obiectivele noi pe care și le-au propus în domeniul adîncirii și perfecționării colaborării reciproce, țările socialiste membre au înscris în „Programul complex“ o serie de norme cu valoare de principii de bază cum sînt respectarea liberului consimțămînt deplin și intereselor naționale, excluderea creării de organisme supranaționale, neafectarea problemelor planificării interne, independenței organizatorice, patrimoniale și juridice a întreprinderilor și organizațiilor economice naționale care participă la colaborare.

Constituind un tot unitar, dialectic, din care nici un element nu poate fi rupt sau izolat de celelalte fără a se altera întreg sistemul, aceste principii nu sînt o emanație subiectivă, ci expresia obiectiv-necesară a unor realități și a unor cerințe vitale, majore ale afirmării noii orînduirii sociale. În primul rînd, socialismul, prin însăși natura sa, presupune înlăturarea oricăror forme de exploatare, atît a omului de către om, cît și a unei na-

țiuni de către alta. În acest sens Marx și Engels încă în „Manifestul Partidului Comunist“ subliniau că „în măsura în care va fi desființată exploatarea unui individ de către celălalt, va fi desființată și exploatarea unei națiuni de către alta“³⁾. Realizarea acestei cerințe a fost și este cu atît mai stringentă, cu cît capitalismul și mai ales — așa cum a subliniat V.I. Lenin — imperialismul a divizat națiunile în două grupe — pe de o parte, un număr de națiuni asupritoare, dominante, privilegiate, cu drepturi depline, iar pe de altă parte o imensă majoritate de națiuni asuprite, dependente și semidependente, lipsite de drepturi — astfel că „timp de secole s-a acumulat indignarea și neîncrederea națiunilor dependente, lipsite de drepturi depline, față de națiunile dominante și asupritoare“⁴⁾. Socialismul presupune, în mod obiectiv, eliminarea oricăror forme și metode de relații care ar crea ori ar perpetua inegalități de ordin economic și politic, sau care ar neglija ori ar împiedica cerințele dezvoltării fiecărui popor în numele unei presupuse dezvoltări a socialismului în ansamblul său. În al doilea rînd, comunitatea țărilor socialiste nu este o categorie abstractă, amorfă, în care părțile componente și-ar pierde identitatea, întocmai ca picăturile în apa mării. În realitate aceste țări sînt și se dezvoltă ca entități distincte, state suverane, independente, care au, fiecare, un teritoriu propriu, o organizare politică proprie, un complex economic național unitar — organic încheșat atît prin proprietatea socialistă, cît și prin indestructibilitatea proporțiilor reproducerii sociale — formate în cursul unui îndelungat proces de dezvoltare istorică a fiecărui popor.

În procesul dezvoltării istorice a socialismului se împletesc și se intercondiționează două tendințe cu caracter obiectiv : pe de o parte are loc dezvoltarea fiecărei țări socialiste, a economiei naționale a acesteia, ca bază a înfloririi națiunii. Așa cum au subliniat elascii marxismului și cum demonstrează practica socialistă, în perioada construcției socialiste, cît și în societatea comunistă, pentru multă vreme, națiunea și statul național au de jucat un rol de mare însemnătate, întărirea națiunii și a statelor naționale independente constituind un factor primordial al făuririi cu succes a socialismului și comunismului. Pe de altă parte, se dezvoltă colaborarea și prietenia dintre țările socialiste, are loc un proces de apropiere între națiuni, pe baza colaborării egale, democratice, liber consimțite dintre ele. Rolul decisiv în stimularea acestui proces revine înseși statelor socialiste.

TREBUIE subliniat că în condițiile actuale se amplifică în mod deosebit însemnătatea ambilor factori ai afirmării forței, prestigiului și influenței noii orînduirii pe plan mondial. Pe de o parte, partidele comuniste și muncitorești își îndeplinesc sarcina de a conduce opera constructivă a popoarelor din țările respective în condițiile creșterii complexității problemelor construcției socialismului dezvoltat și comunismului și ale unei mari diversități a condițiilor în care se realizează edificarea noii orînduirii în țări care au pornit de la niveluri foarte diferite de dezvoltare economică-socială. Numai pe această bază poate fi pus în evidență faptul că socialismul este orînduirea capabilă să asigure fiecărui popor deplina eliberare socială și națională, că partidele din țările respective călăuzite de învățătura marxist-leninistă sînt singurele în măsură să soluționeze problemele tot mai diverse și specifice ale consolidării și perfecționării noii orînduirii.

Pe de altă parte, crește importanța relațiilor dintre țările socialiste pentru afirmarea importanței și forței de atracție a socialismului în lumea de astăzi, ca urmare a cel puțin trei factori : a) pe măsura dezvoltării economiilor naționale ale țărilor socialiste se dezvoltă și se diversifică relațiile dintre acestea ; b) în condițiile actuale, cînd la ordinea zilei stă problema restructurării relațiilor economice internaționale și instaurării unei noi ordini economice și politice internaționale, relațiile dintre țările socialiste au menirea istorică de a contura prototipul raporturilor bazate pe o colaborare egală și liberă între națiuni egale, libere și suverane ; c) tot mai multe popoare se conving de faptul că în condițiile revoluției tehnico-științifice contemporane calea capitalistă nu mai oferă țărilor în curs de dezvoltare posibilitatea unui progres rapid, formulînd, într-o formă sau alta, opțiuni socialiste sau inspirîndu-se din practica țărilor socialiste.

În aceste condiții, raportul dintre factorii naționali și internaționali în construcția socialistă capătă noi valențe.

Asigurînd dezvoltarea cu succes a operei de construcție socialistă în fiecare țară, întărind colaborarea cu țările socia-

liste, partidul comunist din țara respectivă își îndeplinește atât principala îndatorire națională față de poporul său, cât și obligațiile internaționaliste față de celelalte țări socialiste, față de cei ce muncesc de pretutindeni. Înfăptuirea cu succes a sarcinilor fundamentale ale construcției socialiste reprezintă, deci, aportul esențial al fiecărei țări la întărirea sistemului mondial socialist, la cauza socialismului și păcii.

În această ordine de idei, apar cu totul neîntemeiate încercările unora de a contrapune într-o formă sau alta internaționalismul proletar grijii pentru propășirea națiunii și a statului național independent. Asemenea încercări nu servesc intereselor făuririi socialismului în fiecare țară, întăririi solidarității țărilor socialiste și creșterii prestigiului socialismului în lume.

PARTIDUL Comunist Român a acționat și acționează în mod consecvent pentru dezvoltarea colaborării cu țările socialiste membre ale C.A.E.R., cu toate țările socialiste, pentru promovarea fermă a principiilor marxist-leniniste în relațiile dintre aceste țări în scopul progresului mai rapid al fiecărei economii naționale, pentru intensificarea procesului de egalizare a nivelurilor de dezvoltare a țărilor membre ale C.A.E.R., pentru creșterea pe această bază a forței sistemului socialist mondial și afirmarea superiorității socialismului ca mod de organizare a societății și a raporturilor internaționale. Așa cum a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu în Raportul la cel de al XI-lea Congres al P.C.R., „România va situa pe primul plan extinderea colaborării economice cu toate țările socialiste, care vor continua să dețină ponderea principală în comerțul nostru exterior. Vom intensifica activitatea de cooperare în producție cu țările socialiste, prin realizarea unor obiective comune, în diferite domenii de activitate. Fără îndoială un loc important în relațiile economice și de cooperare în producție vor ocupa țările membre ale C.A.E.R. — în cadrul îndeplinirii Programului complex. Noi pornim în mod constant de la necesitatea extinderii acestei colaborări, pe baza principiilor marxist-leniniste, ale deplinei egalități, adoptate de comun acord”¹⁾.

Consecventă acestei orientări, România și-a dezvoltat și își dezvoltă relațiile economice externe cu țările care participă la activitatea C.A.E.R., contribuie activ la îndeplinirea „Programului complex”. Astfel, volumul schimburilor comerciale ale României s-a mărit în perioada 1961—1974, după cum urmează: cu U.R.S.S. — principalul partener economic al României — de 2,4 ori; cu R.D.G. — de 4,5 ori; cu R.S. Cehoslovacă — de 2,9 ori; cu R.P. Polonă — de 6,9 ori; cu R.P. Ungară — de 2,8 ori; cu R.S.F. Iugoslavia — de peste 16 ori; cu R.P. Bulgaria — de 9,0 ori; cu Cuba — de peste 18 ori; (în anii 1966—1974); cu R.P. Mongolă — de peste 14 ori. România participă, în același timp la coordonarea planurilor de dezvoltare a economiilor naționale — metoda de bază a organizării colaborării economice în cadrul C.A.E.R. — la cele peste 20 de convenții multilaterale de specializare și cooperare în producție încheiate din 1972 și până în prezent; ea participă, de asemenea la cele trei uniuni economice internaționale recent înființate — „Intertextilmaș”, „Interatomenergo”, și „Interchimfibre” — ultima cu sediul în România — precum și la aproape toate organizațiile internaționale create de țările membre. Împreună cu alte țări, România participă la construirea în U.R.S.S. a unor mari obiective pentru producția de celuloză, azbest, feroaliaje, pentru transportul gazelor naturale, urmînd să primească, în schimbul aportului său, produse obținute la aceste obiective. Documentele Congresului al XI-lea al partidului nostru au subliniat că și în viitor țara noastră va participa la diferite forme de cooperare inclusiv la crearea de întreprinderi și societăți mixte de producție, acordînd, totodată o atenție deosebită dezvoltării colaborării tehnico-științifice.

Extinderea colaborării și cooperării între țările socialiste membre ale C.A.E.R. are loc prin forme și metode diferite, a căror perfecționare este menită să contribuie la punerea în practică a principiilor și prevederilor „Programului complex”, la soluționarea unor probleme de importanță hotărîtoare privind asigurarea progresului economico-social și dezvoltarea pe calea socialismului și comunismului a fiecărei țări.

În cadrul general al preocupărilor îndreptate în acest sens își fac loc, din păcate, teze și propuneri lipsite de fundamentare științifică și care sînt în contradicție flagrantă cu principiile prevăzute în statutul C.A.E.R. și „Programul complex”.

Așa, de pildă, unii economiști, pornind de la ideea că s-ar fi „maturizat cerința realizării proporționalității internaționale în dezvoltarea comunității socialiste a țărilor membre ale C.A.E.R. luate în ansamblu”, menită „să asigure adaptarea și împletirea structurilor complexelor economice naționale”, propun să se elaboreze „programul structural comun al dezvoltării

complexului economic unic al acestor țări, în condițiile respectării proporțiilor principale ale reproducției în cadrul acestui complex”. Recunoscînd că este vorba, în fapt, de elaborarea „planului internațional de dezvoltare a complexului economic unic al țărilor membre ale C.A.E.R.”, autorii acestei propuneri afirmă că un asemenea „plan” nu ar încălca suveranitatea economică a acestor țări. În mod firesc, se nasc însă numeroase întrebări: Cum poate fi respectată suveranitatea economică în condițiile cînd, un atribut esențial și inalienabil al statului — conducerea planificată a dezvoltării economico-sociale, pe baza planului național unic — este substituită prin elaborarea unui „plan internațional” și a unor „proporții internaționale la nivelul complexului economic internațional unic al țărilor membre ale C.A.E.R.”? Cine ar elabora acest plan? Cine și în ce mod ar urmări și controla realizarea lui? În ce relații s-ar afla „planul internațional” cu planurile naționale unice (dacă asemenea planuri se mai au în vedere?)? — iată numai cîteva întrebări la care autorii nu dau răspunsuri. În mod logic, răspunsul la aceste întrebări nu poate evita organismele supra-naționale, cu prerogative și competențe de domeniu exclusiv al fiecărui partid comunist și stat național.

În contradicție evidentă cu principiile și normele fundamentale ale colaborării economice dintre țările socialiste se află și ideile unor economiști cu privire la „împletirea structurilor teritoriale” și „crearea complexelor teritoriale de producție” ale țărilor membre ale C.A.E.R.

Asemenea idei, vizînd „întegrarea teritorial-geografică” a țărilor membre ale C.A.E.R. vin direct în contradicție cu realitățile fundamentale ale epocii noastre, cu condițiile și cerințele actualului stadiu de dezvoltare a socialismului, cu perspectivele sale pentru o lungă perioadă de timp, decurgînd din faptul că, așa cum a subliniat Lenin, deosebirile statale și naționale vor dăinui încă foarte multă vreme chiar și după victoria deplină a comunismului pe plan mondial.

În accepțiunea leninistă asupra rolului statelor socialiste, singurul cadru de formare a proporțiilor, de ramură și teritoriale, îl reprezintă economiile naționale ale țărilor suverane, proporțiile exprînd în fapt caracterul unitar și indivizibil al proprietății socialiste, și al economiei naționale. Stabilirea ritmurilor și proporțiilor de dezvoltare a economiei naționale a fiecărei țări nu este numai o activitate tehnico-organizatorică: ea reprezintă, înainte de toate, o vastă activitate politică de orientare a dezvoltării economice și sociale în conformitate cu cerințele obiective ale fiecărei țări. Reprezentantul suprem al intereselor generale ale fiecărei țări este numai proprietarul mijloacelor de producție — poporul din țara respectivă. Existența proprietății socialiste în fiecare țară ca și exercitarea celorlalte atribute de către statul socialist, face ca acesta să fie reprezentatul și purtătorul intereselor fiecărui popor. Ca atare, organizarea și conducerea relațiilor reciproce se poate realiza optim prin activitatea practică a tuturor țărilor membre, prin reprezentanții cei mai autorizați ai fiecărui popor — partidul comunist — și nu prin organisme suprastatale. Formele de colaborare și cooperare între țările socialiste trebuie să contribuie la dezvoltarea forțelor de producție ale fiecărei țări, la generalizarea și consolidarea relațiilor socialiste de producție, la întărirea proprietății socialiste și la afirmarea puternică a dreptului fiecărui popor de a fi stăpîn pe bogățiile naționale și pe destinele sale. De aceea, în dezvoltarea și perfecționarea formelor și metodelor de colaborare este necesar să se pună, în mod constant, de la faptul că, așa cum a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu, în cincinalul următor și pentru încă o lungă perioadă de timp „colaborarea în cadrul C.A.E.R. trebuie să se desfășoare în spiritul prevederilor statutului acestui organism și al Programului complex, adoptate de comun acord”. Ea trebuie să asigure creșterea rolului planului național unic, întărirea conducerii politice de către fiecare partid a procesului de edificare a societății socialiste și comuniste în propria țară, creșterea rolului fiecărui stat socialist în opera de făurire a noii orînduirii sociale. Contribuind la creșterea forțelor de producție și crearea unei puternice baze tehnico-materiale în fiecare țară socialistă, la dezvoltarea pe toate căile a proprietății socialiste și sporirea avuției naționale, colaborarea economică între țările membre ale C.A.E.R. este chemată să sprijine, în același timp, eforturile statelor membre mai puțin dezvoltate industrial pentru accelerarea progresului lor economic și tehnic, să contribuie la accelerarea procesului de egalizare a nivelurilor de dezvoltare economică a acestor țări.

Numai concepută pe aceste baze, extinderea colaborării economice între țările membre ale C.A.E.R. poate avea drept rezultat afirmarea mai puternică a solidarității internaționale între statele socialiste, iar relațiile economice și de cooperare între acestea pot să constituie un exemplu de raporturi principial noi, echitabile, exercitînd o influență internațională tot mai puternică și contribuind la creșterea prestigiului și forței de atracție a socialismului în lume. În acest fel, a milita pentru afirmarea principiilor care stau la baza noului tip de relații internaționale, pentru găsirea celor mai adecvate forme și soluții de traducere a lor în viață constituie o formă de manifestare pregnantă a internaționalismului proletar.

prof. univ. dr. Gheorghe CRETOIU

1). „Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism”, Ed. politică, 1975, pag. 186—187.

2). „Programul complex al adîncirii și perfecționării în continuare a colaborării și dezvoltării integrării economice socialiste a țărilor membre ale C.A.E.R.”, „Știința” din 7 aug. 1971.

3). K. Marx, Fr. Engels, Opere, vol. 4, Ed. politică, 1962, pag. 485.

4). V.I. Lenin, Opere complete, vol. 40, Ed. politică, 1966, pag. 44.

5). Nicolae Ceaușescu, Raport la cel de al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român, Ed. politică, 1974, pag. 70.

**În sprijinul participanților
la învățămîntul politico-ideologic
și economic de masă
și la cursurile de reciclare**

„Analiza marxist-leninistă a evenimentelor internaționale atestă cu putere că în lume se produc mari transformări revoluționare, sociale și naționale, care schimbă radical raportul de forțe pe plan mondial în favoarea forțelor progresiste, antiimperialiste“

Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism .

PERSPECTIVE ALE DEZVOLTĂRII RELAȚIILOR ECONOMICE INTERNAȚIONALE

1. Schimbări în raportul de forțe pe plan mondial

ÎN VIAȚA SOCIAL-POLITICĂ și economică internațională au loc schimbări radicale care conferă secolului nostru un dinamism cu totul fără precedent. Fără îndoială că aceste schimbări sînt deosebit de complexe și într-o serie de cazuri contradictorii încît nu este deloc ușor de desprins în toate situațiile tendințele într-o perspectivă determinabilă. Congresul al XI-lea al P.C.R. a adus în această privință o valoroasă contribuție desprinzînd cu multă claritate și profundă temeinicie principalele direcții în care evoluează aceste schimbări. În acest context se situează accelerarea crizei imperialismului și a sistemului capitalist, devenind tot mai evident caracterul istoric al acestei orînduiri care nu mai poate face față marilor probleme cu care este confruntată lumea contemporană.

Recesiunea economică care s-a generalizat în ultimii ani în sistemul capitalist — criza sistemului valutar internațional, proporțiile cu totul fără precedent în timp de pace ale ratei inflației prin care burghezia încearcă să arunce pe umerii maselor largi muncitoare și consumatoare povara fenomenului de criză, — evidențiază faptul că mitul „societății de consum“ permanent înfloritoare s-a spulberat. A devenit tot mai evident că nici rafinamentul unor instrumente cu care operează o știință ca marketingul, ale cărei virtuți metodologice nu le punem la îndoială, nu pot elimina elementele de haos, contradicția dintre producție și consum, nici managementul cu toate variantele sale mai simple sau mai sofisticate și de asemenea cu virtuți metodologice, nu pot găsi soluțiile unei armonii între clase într-o societate bazată pe exploatare.

Pe de altă parte țările socialiste, care obțin succese remarcabile în toate domeniile de activitate economico-socială, prin politica lor externă consacrată cauzei progresului și păcii în lume, exercită o înrîurire tot mai mare asupra întregii dezvoltări istorice contemporane. Astfel, țările socialiste cuprind deja peste 30% din populația planetei și dau aproape 40% din producția mondială de bunuri materiale, la o serie de produse ponderea fiind sensibil mai ridicată. De asemenea, se constată că rolul țărilor care se pronunță pentru o politică de dezvoltare economico-socială independentă, care înfăptuiesc măsuri de trecere a bogățiilor naționale în propriile mâini, acționează împotriva politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste, a crescut considerabil. Evoluția vieții economice internaționale permite să se tragă concluzia că și în ultimul pătrar al secolului nostru vor avea loc în continuare mari transformări și schimbări în raportul de forțe mondial în favoarea socialismului, a progresului.

2. Relațiile de colaborare de tip nou — factor important al superiorității socialismului ca mod de organizare a societății și a raporturilor internaționale

ÎN CONDIȚIILE în care factorii purtători de progres fac eforturi pentru înlăturarea vechii orînduiri economice și politice cu una mai dreaptă care să răspundă unor cerințe majore ale lumii contemporane, colaborarea țărilor socialiste este menită să afirme cu putere forța principiilor noi, marxist-leniniste de cooperare între state, să promoveze un tip nou de raporturi internaționale. Aceste raporturi, întemeiate pe deplina egalitate în drepturi a statelor, pe respectul independenței și suveranității naționale, pe neamestec în treburile interne, avantaj reciproc

și întrajutorare, trebuie să țină seama de interesele fiecărui popor, să contribuie la progresul economic și social rapid al fiecărei țări. Asigurînd înflorirea fiecărei economii naționale, contribuind la egalizarea nivelurilor de dezvoltare a tuturor țărilor socialiste, la propășirea generală a socialismului, colaborarea dintre aceste țări demonstrează superioritatea incontestabilă a socialismului ca mod de organizare a societății și a raporturilor internaționale.

Țara noastră situează în centrul activității sale economice internaționale dezvoltarea și adîncirea colaborării și cooperării multilaterale cu toate țările socialiste, acordînd o deosebită atenție colaborării în cadrul Consiliului de Ajutor Economic Reciproc. În activitatea sa de peste un sfert de veac C.A.E.R.-ul a avut și are un rol important în colaborarea dintre țările membre care s-a dezvoltat și s-a diversificat cuprinzînd o serie de forme noi.

Așa cum rezultă din „Programul complex“ adoptat în anul 1971 la București, colaborarea în cadrul C.A.E.R. vizează aproape toate sectoarele de activitate economică și se realizează printr-o serie de forme menite să favorizeze întărirea economiilor naționale, formarea unor structuri moderne de înaltă eficiență, desfășurarea largă a revoluției științifice tehnice, creșterea eficienței producției socialiste și a bunăstării poporului în fiecare țară membră. „Programul complex“ document programatic de importanță istorică, prevede o diversitate de forme de colaborare și totodată căi și posibilități de îmbunătățire a activității de coordonare a planurilor, extinderea cooperării și specializării în producție, promovarea unor legături stabile, trainice, între diferite ramuri ale economiei, științei și tehnicii, crearea de societăți mixte, construirea în comun de obiective economice, înființarea de organizații economice internaționale, lărgirea schimburilor reciproce de mărfuri, întărirea rolului acordurilor, convențiilor și contractelor, perfecționarea relațiilor valutar-financiare, precum și prin forme care se vor conveni între țările interesate.

Trebuie subliniat faptul de o deosebită importanță pentru superioritatea și democratismul colaborării în cadrul C.A.E.R. că

aceasta este o organizație deschisă, întemeiată pe colaborarea liber consimțită dintre state suverane și independente, fără drept de decizie peste capul guvernelor și statelor membre. C.A.E.R., nu conține elemente de conducere de esență suprastatală, recomandările și hotărârile sale sînt adoptate numai cu consimțămîntul țărilor interesate, iar includerea în planurile naționale de dezvoltare a angajamentelor asumate rămîne în competența strictă a fiecărei țări, a fiecărui guvern. Trebuie menționat că unii economiști ignorînd realitățile fundamentale ce constituie cadrul social-economic în care există și acționează C.A.E.R., acela al unor economii naționale, suverane, independente și cu particularități istorice de dezvoltare foarte pronunțate, propun sau reiau propuneri mai vechi de colaborare care stîrnesc nedumerirea.

Astfel, pornind de la faptul că formele concrete de realizare a colaborării economice și tehnico-științifice dintre țările membre C.A.E.R. au un caracter de reglementare planică se ajunge la concluzia eronată că pe ansamblul general al acestor țări, ar acționa legea dezvoltării planice proporționale, la fel ca în cadrul fiecărei economii naționale. Aceasta ar însemna că întregul proces al reproducției socialiste lărgite, formarea structurilor și proporțiilor economice s-ar constitui nu în cadrul complexelor economice naționale, ci la scară internațională. Aceasta ar constitui după părerea acestor autori „baza obiectivă“ pentru conducerea planică de la un centru unic a economiei la nivelul C.A.E.R. Concepțiile de conducere suprastatală, sau nestatală se întemeiază și pe susținerea „necesității structurilor teritoriale

DOCUMENTAR ECONOMIC

optime ale economiilor țărilor socialiste, cit și grupurilor de țări în ansamblu" sau a „regiunilor integrate economic” aparținând unor state diferite etc. Asemenea teorii și idei eronate nu țin seama de faptul că relațiile de producție socialiste există într-un cadru național, iar crearea unor societăți mixte de producție sau a altor unități de cooperare nu înseamnă că proprietatea socialistă și-ar fi pierdut caracterul național cu atât mai mult cu cât între țările socialiste există încă deosebiri însemnate atît în ceea ce privește ponderea proprietății socialiste în economia națională cît și maturizarea acesteia. Țările socialiste prezintă o serie de particularități și în ceea ce privește nivelurile de dezvoltare a forțelor de producție, sistemele și mecanismele de conducere economică, structurile economice etc. Totodată economiile naționale, nu sînt niște entități amorfe care se pot modela după bunul plac al unora sau altor, ci niște entități organice social-economice și politice în care masele muncitoare, grupate în jurul partidelor comuniste și muncitorești, depun eforturi stăruitoare pentru construirea celei mai drepte orînduirii sociale care asigură și trebuie să asigure înflorirea multilaterală a națiunilor socialiste, a sistemului mondial socialist în ansamblul său. Numai pe această bază puterea de atracție a socialismului pentru masele muncitoare, pentru țările în curs de dezvoltare, care sînt angrenate într-un proces complex de lichidare a subdezvoltării, poate să fie în continuă creștere.

Țara noastră participă activ la colaborarea economică în formele cele mai variate cu toate țările socialiste, acordînd o atenție deosebită colaborării în cadrul C.A.E.R. O expresie a dinamismului acestei colaborări o constituie ritmurile în care au crescut schimburile noastre comerciale cu țările socialiste, acțiunile numeroase de cooperare economică și tehnică științifică, participarea activă la coordonarea planurilor de dezvoltare a economiilor naționale, la specializarea internațională în producție etc.

Astfel, față de anul 1960, în 1973 schimburile comerciale ale țării noastre au crescut cu R. P. Albania de 5,01 ori, cu R. P. Bulgaria de 6,65 ori, cu R. S. Cehoslovacă de 2,73 ori, cu R. P. Chineză de 3,85 ori, cu R. P. D. Coreeană de 3,36 ori, cu Republica Cuba, față de 1965, de 9,41 ori, cu R. D. Germană de 3,83 ori, cu R. S. F. Iugoslavia de 10,34 ori, cu R. P. Mongolă de 14,33 ori, cu R. P. Polonă de 6,32 ori, cu R. P. Ungară de 2,41 ori, cu U.R.S.S. de 2,30 ori, cu R. D. Vietnam s-au menținut în general constante. Menționînd acest dinamism trebuie subliniat că la Constatuarea cu activul de partid și de stat din domeniul comerțului exterior și al cooperării economice internaționale, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia necesitatea să se intensifice eforturile pentru dezvoltarea într-un ritm mai intens a relațiilor economice cu țările socialiste.

3. Implicațiile grave ale subdezvoltării și decalajelor economice; poziția activă a României de colaborare cu țările în curs de dezvoltare

O PROBLEMĂ MAJORĂ cu care este confruntată lumea contemporană și a cărei rezolvare implică eforturi considerabile la scară planetară, o constituie subdezvoltarea.

Zonele subdezvoltate cuprind mai mult de 1/2 din suprafața terestră, peste 2/3 din populația mondială, adică aproape 3 din cele 4 miliarde de oameni cîți trăiesc pe planeta noastră. Trebuie menționat că țărilor nesocialiste în curs de dezvoltare, le revine numai 7% din producția industrială a lumii. Ele obțin un produs național brut pe locuitor în medie de 250 dolari, adică de 16 ori mai mic decît media realizată de țările dezvoltate. Mortalitatea este de 5 ori mai ridicată în țările în curs de dezvoltare decît în cele dezvoltate, iar durata vieții de două ori mai mică.

Fără îndoială că între diferite țări și regiuni în curs de dezvoltare există mari deosebiri în ceea ce privește nivelul dezvoltării forțelor de producție și nivelul de trai material și științific-cultural.

O mare parte a populației globului nu poate încă realiza un nivel de viață normal; peste 500 milioane de oameni din care 40% copii, sînt loviți de foamete iar peste 1,5 miliarde sînt malnutriți. Și aceasta în plin secol al unei revoluții științifice tehnice în care s-au făcut pași însemnați în toate domeniile tehnico-economice, pași importanți în cucerirea cosmosului.

Cauzele acestor fenomene sînt complexe și nu sînt identice pentru toate țările în curs de dezvoltare. Dar este evident — așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu în mesajul la Coloquiul interparlamentar „Un nou sistem de relații economice internaționale” care a avut loc recent la București că „...principalele cauze care au generat stările de lucruri negative sînt vechea politică imperialistă, colonialistă și neocolonialistă, vechile raporturi economice bazate pe inegalitate, dominație și asuprire, care au împărțit lumea în țări bogate și sărace, au creat mari decalaje în nivelul dezvoltării economice a statelor. Orice pepe-

tuare a acestor politici și a acestor practici nu se poate solda decît cu accentuarea și mai puternică a perturbațiilor în viața economică internațională, cu consecințe profund negative asupra condițiilor de viață ale popoarelor”.

De aceea este necesar să fie intensificate eforturile de către forțele progresiste ale omenirii pentru instaurarea unei noi ordini economice și politice internaționale, a unor relații inter-statale democratice, bazate pe deplina egalitate și echitate, pe respectul riguros al dreptului fiecărui popor de a dispune în mod suveran de bogățiile sale naționale, de a participa neîngrădit la diviziunea internațională a muncii, la schimbul mondial de valori materiale și culturale.

Lichidarea subdezvoltării constituie o cerință în primul rînd pentru aceste țări, pentru care aceasta constituie problema vieții, a existenței, a supraviețuirii. Dar practica mondială pune în evidență tot mai mult faptul că subdezvoltarea a devenit o frînă în calea creșterii economice pentru toată lumea, inclusiv pentru regiunile dezvoltate.

Trebuie menționat că progresele obținute pînă în prezent în ofensiva împotriva subdezvoltării sînt încă modeste, iar decalajele dintre țările subdezvoltate și cele dezvoltate nu numai că nu s-au redus dar chiar s-au amplificat. De asemenea, pentru următorii 5—6 ani nu se întrevede o reducere a decalajelor absolute și într-o serie de cazuri nici a celor relative. Astfel, luînd în considerare creșterile economice previzionate, diferența dintre venitul național pe locuitor între țările în curs de dezvoltare și cele dezvoltate va spori în acest deceniu cu peste 40%.

Trebuie menționat, de asemenea, că în țările cele mai puțin dezvoltate, în care venitul național pe locuitor se situează sub 200 dołari, pentru acest an se preliminează o creștere a venitului național cu 2—2,5% și un spor al populației cu 2,5% astfel încît venitul național pe locuitor va rămîne neschimbat.

Pentru lichidarea subdezvoltării sînt necesare eforturi interne considerabile ale acestor țări, elaborarea unor programe naționale de dezvoltare în care să se asigure prioritățile necesare în pregătirea forței de muncă, a dezvoltării industriei, agriculturii etc. Totodată sînt necesare măsuri mai ferme din partea organismelor mondiale, a țărilor dezvoltate din punct de vedere economic, ca, printr-un sistem, îmbunătățit al relațiilor economice și al ajutorului multilateral, țările în curs de dezvoltare să fie sprijinite în efortul lor de dezvoltare.

România socialistă, care a obținut succese însemnate în dezvoltarea sa economică și științifică, culturală, dar care din punct de vedere economic are încă de recuperat o serie de decalaje față de țările industriale dezvoltate acordă o mare atenție colaborării economice cu țările în curs de dezvoltare.

În legătură cu această colaborare subliniem contribuția pe care statul nostru, președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, o are în dezvoltarea unor largi contacte prin vizitele de lucru în numeroase țări în curs de dezvoltare, comunicatele și declarațiile semnate, acordurile și înțelegerile semnate cu aceste prilejuri fiind documente programatice de referință care au deschis perspectiva unei susținute dezvoltări în continuare, a acestor relații.

România și-a exprimat poziția activă față de marile probleme ale țărilor în curs de dezvoltare. Astfel cu titlu de exemplu menționăm adeziunea țării noastre față de obiectivele și cerințele conținute în Declarația de la Lima elaborată în 1971 de „Grupul celor 77”, document prin care s-au propus măsuri de ansamblu vizînd creșterea economică a țărilor în curs de dezvoltare, a sprijinit fără rezerve programul vizînd strategia internațională a dezvoltării pentru cel de-al II-lea Deceniu al Națiunilor Unite 1971—1980.

Menționăm poziția activă și constructivă a țării noastre la Sesiunea O.N.U. din 1974 în care a subliniat necesitatea și importanța aplicării în domeniul materiilor prime și al dezvoltării a unor principii cum sînt: dreptul fiecărui popor de a dispune liber de propriile sale bogății, dreptul statelor lipsite de materii prime de a beneficia fără discriminări și pe baza unor acorduri reciproc avantajoase de resursele necesare pentru dezvoltarea lor economică socială, folosirea mai economicoasă și rațională a resurselor energetice, necesitatea asigurării unui raport just între prețurile materiilor prime și cele ale produselor industriale. Tot pe această linie menționăm contribuția delegației noastre la Conferința Mondială alimentară de la Roma, 1974 etc.

Poziția activă a României în dezvoltarea colaborării cu țările în curs de dezvoltare rezultă și din dinamismul schimburilor comerciale și a cooperării economice cu aceste țări. Astfel în ultimii 10 ani schimburile comerciale cu țările în curs de dezvoltare au înregistrat un ritm mediu anual de creștere superior față de cel obținut de comerțul exterior total. Aria geografică a acestor schimburi s-a lărgit, au fost încheiate numeroase acor-

prof. dr. Alexandru PUIU

Șeful Catedrei Relații Economice
Internaționale
Academia de Studii Economice — București

(Continuare în pag. 24)

SCHIMBĂRILE survenite în domeniul ocupațiilor profesionale sunt considerate de Daniel Bell ca a doua dimensiune sau atribut al „societății postindustriale”. Aceste schimbări vizează și ramurile în care oamenii activează, dar mai ales felul activității depuse și care solicită o pregătire deosebită. „În societățile industriale — menționează el — muncitorii semicalificați reprezintă cea mai numeroasă categorie a forței de muncă. Dar schimbarea cea mai surprinzătoare — și mai importantă — a fost creșterea personalului specializat în domeniul ocupațiilor care necesită de obicei pregătire universitară. În 1890 existau în Statele Unite mai puțin de un milion de astfel de persoane. În 1940, existau 3,9 milioane, iar în 1980 numărul lor se va cifra la 15,5 milioane, ridicând acest grup la rangul de a doua categorie ca mărime în cadrul forței de muncă americane”. Nimic de zis, dezvoltarea industrială a țărilor lumii și mai ales actuala revoluție tehnico-științifică sunt însoțite de mari modificări în domeniul ocupațiilor profesionale. O parte importantă a muncii fizice fiind preluată de mașini, iar știința, învățământul, organizarea, conducerea, controlul, munca de concepție căpătând mare importanță, se produce o deplasare a ponderii populației ocupate în favoarea muncii intelectuale și în defavoarea celei fizice. Mijloacele, instrumentele, procedeele, mașinile electronice, sistemele cibernetice de reglare etc, cu care se lucrează în con-

Considerații critice asupra teoriilor „societății postindustriale” (II)

dițiile revoluției tehnico-științifice solicită pregătire profesională superioară, adesea de nivel universitar. Mai mult decât atât, introducerea rapidă a științei în producție solicită reciclarea pregătirii cadrelor. Tot mai mult se impune ca linie de conduită în pregătirea cadrelor principiul: a învăța muncind și a munci învățând. Dar toate aceste mutații „postindustriale” care au loc pe fondul dezvoltării industriale și a revoluției tehnico-științifice se înfăptuiesc — actualmente și în perspectivă — în cadrul țărilor cu sisteme sociale diferite. Ele nu modifică configurația societăților, ci poartă amprenta lor, sint inca-

drate în mecanismele de funcționare caracteristice fiecărei societăți și sint subordonate țărilor acestora.

Cadrul oferit de sistemul capitalist pregătirii universitare se dovedește necorespunzător și el stă la baza mișcărilor studențești, a crizei prin care trece învățământul universitar din țările capitaliste dezvoltate. Chiar și unii adepți ai teoriei „societății postindustriale” recunosc în parte acest lucru și leagă rolul nou al universității de preferențe economico-sociale, dar fără a se depăși cadrul general capitalist. „Rolul nou al Universității — scria A. Touraine — nu poate fi separat de o transformare economică și socială mai generală. Începând din momentul în care cunoașterea devine o forță esențială a reproducerii, organizarea învățământului și a cercetării devine o problemă de politică generală și opțiunile care sint făcute în acest domeniu nu mai pot fi comandate de respectul față de tradiții sau de exigențe tehnice propriu-zise”. Într-adevăr, pregătirea universitară care capătă mare importanță se cere a fi efectuată în strinsă corelație cu interesele generale, dar societatea capitalistă se întemeiază pe interesul particular, pe exigențele capitalului care vin adesea în contradicție cu interesele generale ale societății. Această contradicție își spune cuvântul nu numai asupra orientării, calității învățământului universitar, dar și asupra dinamicii pregătirii la nivel universitar. O judecare a datelor reale ale problemei ne conduce la concluzia că nici

schimbările survenite în ocupațiile profesionale și nici ale felului pregătirii nu pot defini un gen sau altul de societate, mai degrabă acestea se încadrează în genuri diferite de societate, cu funcțiile și caracteristicile pe care le imprimă societatea dată.

A treia dimensiune a „societății postindustriale” ar fi **primordialitatea cunoștințelor teoretice**. „Societatea postindustrială, menționează Bell, este organizată pe principiul cunoștințelor. Ceea ce este nou și distinctiv este schimbarea survenită în însuși caracterul cunoștințelor. Pentru că azi un rol decisiv îl joacă primordialitatea cunoștințelor teoretice — **prioritatea teoriei față de gândirea empirică** și codificarea cunoștințelor în sisteme și simboluri abstracte care precăluzează practica în cele mai numeroase și mai variate situații”. Societățile de azi, socialisme sau capitaliste, sint organizate pe principiul cunoștințelor, înțelegând prin aceasta creșterea gradului de cunoaștere a proceselor care au loc în societate de constituire a acțiunilor oamenilor. Dar cerințele practice ale business-ului au impus primat cercetării și gândirii orientate precumpănitor empiric și nu teoretică, scotită pe primul plan de către Bell. Se pare că la acest capitol Daniel Bell a dorința drept realitate. Tendința reală de conjugare a cunoștințelor teoretice cu cele practice, a gândirii general-teoretice cu cea empiric-practică realizează în chip diferit și în mod caracteristic în socialism sau capitalism.

jul Anului internațional al femeii, un interviu acordat de Helvi Sipilä, **subsecretar general al ONU pentru dezvoltarea socială și treburile umanitare, secretar general al Anului internațional al femeii, două scurte sinteze cu privire la situația femeii în lumea de astăzi și la activitățile Națiunilor Unite în sprijinul femeii — materiale care oferă o imagine generală asupra problematicei ce va fi discutată în cadrul Conferinței internaționale a femeii de la Mexico City (19 iunie—2 iulie 1975), precum și o serie de rezoluții, declarații și convenții adoptate de ONU referitoare la drepturile femeii.**

R. Priouret — o impotmolire cronică a economiei occidentale

● În replică la aprecierea experților economici care ar fi cu toții de acord cu teza că „viitorul lumii occidentale este cu totul impredictibil”, Roger Priouret susține în articolul Une maladie chronique: le „stop and go” (O boală cronică: „stop and go”), apărut în revista L'EXPRESS (21—27 IV 1975), că nu este vorba de

viitor, ci de o realitate prezentă — lumea occidentală ar fi și intrat în „stop and go” (oprire și demarare) în care va rămâne până prin anul 1980. Prin „stop and go” a fost caracterizat mersul economiei engleze: anume, spre deosebire de celelalte țări capitaliste, care au obținut până prin 1973, cu unele variații de slabă amplitudine, o creștere medie de 4% pentru S.U.A., de 5% pentru Europa Occidentală și de 10% pentru Japonia, Anglia a cunoscut un permanent zig-zag între o oarecare inflație și creștere, urmată cam la 18 luni de frinare, recesiune și șomaj. În acest „stop and go” lumea occidentală ar fi intrat din 1973 pentru mulți ani și singura deosebire față de alura economiei engleze ar fi că nici „stop”-ul nu va mai fi în stare să reducă rata de creștere a prețurilor la cea engleză din aceea perioadă (2%) și nici „go”-ul nu va mai fi în stare să re-soarbă șomajul. Priouret prevede o impotmolire a economiei capitaliste între inflație și șomaj cu o creștere modestă de circa 2% în următorii cinci ani.

■ **Lucrarea Statistica aplicată în economia întreprinderilor agricole socialiste, apărută recent în Editura „Ceres” (280 pag) răspunde unor cerințe actuale și stringente, rezultate din sarcini complexe care stau în fața agriculturii. Dintre acestea, organizarea unui sistem informațional care să permită cunoașterea operațională a activității unităților agricole socialiste în vederea luării deciziilor corespunzătoare ardeșug, prioritate. Totodată, așa cum menționează și autorii lu-**

Printre caracteristicile „societății postindustriale” figurează și noua „tehnologie intelectuală”, prin aceasta înțelegându-se „diferențele tehnici noi, ca programarea liniară, analiza sistemelor, teoria informațiilor, teoria jocurilor sau simularea, toate acestea fiind unelte de bază necesare planificării și organizării unei societăți, ele fiind totodată de mare ajutor în formularea politicii sociale”. Marea complexitate a proceselor și fenomenelor economice, sociale și politice fac imperios necesară utilizarea unei „tehnologii intelectuale” mult mai ample decât cea schițată în considerațiile de mai sus. Și aceasta are loc indiferent de orinduire. Dar nu-i indiferent căror țeluri practice este subordonată utilizarea lor. Finalitatea „tehnologiei intelectuale” este condiționată de sistemul relațiilor pe care se înțemeiază o societate sau alta. „Tehnologiile intelectuale” — ca și cele industriale — nu sînt prin sine nici capitaliste și nici socialiste, dar, utilizate într-un mediu social dat și orientate și folosite într-un anumit mod, ele devin purtătoare ale relațiilor medului social respectiv și servesc îndeplineșii proceselor caracteristice societății date. În capitalism spre a servi societății „tehnologiile intelectuale”, ca regulă, sînt subordonate nevoilor de autovalorificare ale capitalului, în timp ce în socialism ele servesc nemijlocit societății și își pot realiza plener misiunea de progres.

„Tehnologiile intelectuale” sînt într-adevăr produsul revoluției tehnico-științifice dar utilizarea lor are loc în societăți determi-

nate — capitaliste sau socialiste — și nu condiționează un nou tip de societate de genul celei „postindustriale” care ar prefigura viitorul societății omenestii.

Cea de-a cincea și ultima dimensiune a „societății postindustriale” este, după Bell, o dezvoltare tehnologică capabilă să se autocondiționeze, adică o dezvoltare conștientă și planificată a tehnologiei aflată într-o strînsă dependență de cercetarea științifică și care se autoalimentează cu materiile sintetice necesare, reducînd dependența industriilor de materiile prime din natură. Ilustrînd această dimensiune pe exemplul industriei chimice și al altor industrii de vîrf autorul arată: „Prima industrie modernă și aparținînd cu adevărat acestui secol este cea chimică, și aici, invențiile, materialele sintetice create pe cale chimică, se bazează în mod necesar pe proprietățile teoretice ale macromoleculor ale căror reacții duc la crearea programată a noilor produse. În consecință, ceea ce este evident și caracteristic cu privire la industria modernă este dependența acesteia de cercetare și știință”. Este adevărat că noile industrii sînt toate bazate pe cercetare și știință, fapt care sporește atribuțiile științei de forță nemijlocită de producție. Dar nici industriile tradiționale — mult evaluate și perfecționate — nu mai pot progresa fără știință. Au apărut instrumente și mijloace noi. Fisiunea și fuziunea nucleară, laserul și computerele, rachetele interplanetare și sateliții artificiali sînt toate bazate în mod integral pe știință. „Tehnolo-

giile capabile să se autocondiționeze” sînt creații de vîrf ale genului uman; ele i-au dat omului puteri colosale și i-au deschis orizonturi nebănuite; totodată, ele sînt însoțite de consecințe socio-economice majore care vor juca un mare rol în perspectiva anului 2000 și peste.

Consecințe socio-economice majore ar fi, după Bell: costurile mari ale „tehnologiilor autocondiționate”; integrarea economică datorită naturii universale a tehnologiilor moderne; încurajarea cooperării internaționale stimulată și de nevoia unor acțiuni planetare; dezvoltarea impetuoașă a corporațiilor internaționale ale căror relații cu statele naționale „vor constitui una din problemele majore ale viitorului”. În realitate consecințele „tehnologiilor autocondiționate” sînt mult mai ample și mai profunde, ele purtînd pecetea epocii de trecere a omenirii de la capitalism la socialism și a înaintării spre comunism. Sistem de acord că întrebarea care constituie rădăcina întregii filozofii politice este: „Cum se definește viața bună pe care dorim să o trăim?”. Dar, pentru ca răspunsul lui Daniel Bell — „Viața politică viitoare nu va consta din dispute între grupuri funcționale cu interese economice deosebite pentru împărțirea produsului național, ci va reflecta în mod necesar interesele comune ale societății, și în special includerea grupurilor dezavantajate” — să nu rămînă un simplu deziderat, este nevoie de prefaceri fundamentale în relațiile dintre oameni, grupuri și clase sociale, iar aceasta nu se poate îndeplini fără revoluționa-

rea proprietății, fără deplină echitate socială și economică, fără o adaptare a mecanismelor socio-economice la „tehnologiile autocondiționate”.

Toate cele cinci elemente — sectorul prestărilor de servicii, modificările în ocupațiile profesionale și mai ales în nivelul pregătirii, importanța crescîndă a cunoașterii teoretice, „tehnologia intelectuală” și „tehnologia autocondiționată” — sînt realități sau, în orice caz, potențialități reale. Dar ele nu pot caracteriza singure un anumit gen de societate. În capitalism, efectele lor sînt subordonate în mare parte intereselor particulare. Pentru a se afirma plener, ele trebuie să se elibereze din cadrul impus de baza și suprastructura capitalistă.

Punînd în relief unele caracteristici ale dezvoltării tehnico-economice în condițiile revoluției tehnico-științifice, teoria „societății postindustriale” are unele valențe pozitive. Ca încercare de a scoate din discuție elementul determinant al caracterizării unei societăți, de ștergere a deosebirilor esențiale dintre capitalism și socialism și de a prezenta societatea „postindustrială” drept prototip al unei societăți spre care pretinde că s-ar îndrepta omenirea, ea tinde să aurealizeze capitalismul într-o epocă în care acesta și-a arătat cel mai pregnant limitele sale istorice și racile congenitale și să ignoreze procesele obiective de evoluție spre socialism.

Ivanciu Nicolae-VĂLEANU

crării, Programul Partidului Comunist Român prevede organizarea unui control sistematic și a unei bune evidențe în toate sectoarele vieții economico-sociale, concomitent cu promovarea largă în munca de organizare și conducere a societății, a metodelor moderne de analiză, decizie și prelucrare automată a datelor.

Lucrarea include, pe lîngă probleme legate de stringerea materialului statistic informativ, de prelucrarea acestuia prin măriri statistice practice și matematice, și elemente de programare liniară folosite în elaborarea deciziilor și optimizarea proceselor economice din agricultură.

Efortul economic al R.D.V. în 1975

● Revista lunară editată la Hanoi LE COURIER DU VIETNAM publică, în nr. 34 din martie a.c. articolul lui Vu Quoc Tuan intitulat Les principales taches économiques de 1975 (Principalele sarcini economice din 1975), în care se analizează problemele economice cu care se confruntă actualmente R.D.V. Autorul arată că în acest an urmează să fie încheiată, în esență, retracerea economică postbelică, concomi-

tent reorganizîndu-se structura economică în sensul trecerii de la mica producție la marea producție socialistă. De asemenea, se va îmbunătăți progresiv nivelul de trai al populației, se vor reduce treptat disproporțiile structurale în economie și va fi pregătit cel de-al doilea plan cincinal (1976-1980). Pentru a realiza aceste sarcini, P.N.B. va crește, în 1975, față de 1974, cu 19,6%, venitul național cu 19,5%, valoarea producției industriale (inclusiv artizanatul) cu 22%, cea a producției agricole cu 8,6%. Volumul investițiilor în construcții de bază va spori cu 41,5%, iar cel al transportului intern de mărfuri cu 22%.

Reflectarea indicatorilor economici globali în industrie se va concretiza îndeosebi în repunerea în funcțiune a tuturor întreprinderilor care au avut de suferit de pe urma bombardamentelor și în intensificarea producției din ramurile industriei grele. Producția industrială de mijloace de producție va crește valoric cu 26% iar cea de bunuri de consum, cu 19%. În agricultură, concretizarea indicatorilor globali se va oglindi în extinderea suprafețelor cultivabile. În dezvoltarea creșterii animalelor. O atenție aparte se va acor-

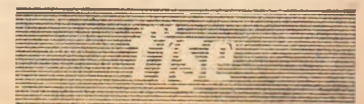
da reducerii progresive a monoculturii orezului și, în general, asigurării unor proporții judicioase în economie, relacerii transporturilor și comunicațiilor, se va încheia, în linii mari, refacerea rețelelor feroviare și rutiere, precum și reamenajarea porturilor maritime, concomitent executîndu-se noi lucrări de domeniul infrastructurii. Evoluții progresive semnificative va cunoaște comerțul, atît cel interior cît și cel exterior.

Folosirea eficientă a potențialului științific

● Articolul Problema naucino-techniceskia progres i efektivnostta na obșcestvenoto proizvodstvo (Probleme ale progresului tehnico-științific și eficiența producției sociale), apărut în revista bulgară IKONOMI-CESKA MISAL nr. 1/1975, sub semnătura lui Iliia Gheorghiev, face o caracterizare a producției sociale privită sub diverse aspecte: volum, structură, economie de muncă, elect social. I. G. acordă o atenție deosebită orientării producției spre cele mai noi realizări tehnico-științifice, reducerea termenelor de construcție a întreprinderilor, a-

similarea completă a capacităților proiectate și, în sfîrșit, reconstruirea și modernizarea, ca mijloace care să permită depășirea imensei inerții a aparatului de producție.

Rezolvarea acestor probleme depinde de folosirea eficientă a potențialului științific, care se poate realiza, după opinia lui I. G., pe următoarele căi: accelerarea introducerii realizărilor tehnico-științifice în producție prin perfecționarea formelor existente de integrare a științei cu producția (o mai largă cooperare cu potențialul științific al altor țări); o corelație eficientă între cercetările fundamentale și aplicative, asigurarea celui mai înalt nivel tehnic pentru produsele în care Bulgaria s-a specializat, necesitatea întăririi bazei tehnice-materiale a activității de cercetare și proiectare; determinarea eficienței obținute prin activitatea de cercetare proprie și folosirea experienței străine, a licențelor etc.

DEZVOLTAREA ECONOMICĂ INTERNAȚIONALĂ

(Urmare în pag. 21)

duri comerciale și de cooperare cu o serie de țări din Africa, din Asia și din America Latină. Totuși ponderea țărilor în curs de dezvoltare este încă nu prea ridicată, în jur de 10%, urmînd ca pînă în 1980 să se ridice la circa 30%.

În ultimii ani un dinamism accentuat l-au înregistrat comerțul și cooperarea cu țările arabe, cu o serie de țări din Africa, în care se realizează prin acțiuni de cooperare o serie de obiective petroliere, miniere, alte obiective industriale, agrare etc. Unele dezvoltări însemnate le cunoaște comerțul cu o serie de țări din America Latină și din Asia, cu toate că rezervele sînt încă departe de a fi epuizate.

4. Comerț neîngrădit, colaborare între țări indiferent de orînduirea social-economică — contribuție activă la întărirea coexistenței pașnice

DUPĂ O PERIOADĂ relativ îndelungată în care relațiile dintre țările socialiste și cele capitaliste dezvoltate au regresat sau au stagnat, asistăm la o evoluție în general dinamică a acestora.

Factorii care acționează în direcția dezvoltării comerțului exterior și a cooperării economice și tehnice științifice dintre țările socialiste și cele capitaliste dezvoltate sînt numeroși, printre care menționăm:

— dinamismul economiei țărilor socialiste, eforturile acestor țări în vederea industrializării și a modernizării întregii economii naționale și, de aici, necesitatea angrenării în schimburile comerciale internaționale pe o arie geografică cît mai largă atît în vederea promovării exporturilor lor, cît și al obținerii de produse necesare, mai ales a unor utilaje care nu se produc sau, în orice caz, nu se fabrică în cantități suficiente în aceste țări;

— necesitățile țărilor capitaliste de materii prime, precum și de o serie de produse prelucrate pe care le procură din țările socialiste;

— avansul tehnic și tehnologic pe care țările partenere de schimb din ambele grupe îi dețin într-un domeniu sau altul;

— interesul deosebit al unor firme din Occident de a-și realiza produsele pe piețele țărilor socialiste, ca urmare a greutăților tot mai mari pe care le întîmpină pe piața, saturată la o serie de mărfuri, a țărilor capitaliste industriale;

— siguranța pe care o prezintă pentru firmele occidentale piața țărilor socialiste, lipsită de fluctuațiile conjuncturale și de riscurile caracteristice altor piețe;

— importanța pe care colaborarea internațională o prezintă pentru consolidarea coexistenței pașnice între țările cu orînduiri sociale diferite etc.

Volumul schimburilor comerciale dintre țările socialiste și cele capitaliste dezvoltate, ponderea pe care ele o dețin în comerțul exterior al celor două grupe de țări partenere evidențiază faptul de netăgăduit, că, deși s-au înregistrat creșteri însemnate, aceste schimburi sînt încă restrînse în raport cu posibilitățile economice ale acestor țări.

Dezvoltarea colaborării dintre țări cu orînduiri social-economice diferite se impune ca o necesitate obiectivă și ea necesită continuarea eforturilor pentru un comerț neîngrădit, pentru eliminarea barierelor tarifare și netarifare pe care țările capitaliste dezvoltate — printre altele și ca urmare a unor tendințe de regionalizări discriminatorii promovate de către unele uniuni integraționiste — le mențin încă în calea acestei colaborări. Pe

de altă parte trebuie subliniat că și păreriile unor economiști corespunzător cărora comerțul cu țările capitaliste ar comporta anumite pericole — mai ales pentru țările socialiste mici sau mai puțin dezvoltate și de aceea „ieșirea pe piața mondială ar trebui să se facă în comun” — pe lingă că sînt neîntemeiate și reflectă o nejustificată neîncredere în capacitatea statelor respective, ar fi de natură să frîneze dezvoltarea acestui comerț prin ruperea lui de necesitățile specifice ale fiecărei economii naționale, printr-o birocratizare dăunătoare. Totodată aceste teorii nu țin seama de situațiile specifice în care se găsesc cele ferite țări socialiste în raporturile lor pe piața mondială, ca urmare a participării sau neparticipării la o serie de organisme mondiale, a folosirii sau a lipsei unor instrumente de politică comercială cum sînt tarifele vamale efective, a situației diferite țări dezvoltate sau în curs de dezvoltare, fapt ce atrage după sine necesitatea aplicării unor măsuri de politică comercială diferențiate etc.

E VOLUȚIA, în general dinamică, dar încă foarte contradictorie a vieții economice contemporane necesită o sporire a eforturilor din partea forțelor progresiste ale omenirii unite într-un front cît mai larg, care să lupte împotriva tendințelor imperialiste, neocolonialiste pentru instaurarea unei noi ordini economice și politice internaționale.

Faptul că trăim într-o lume a interdependențelor trebuie să se reflecte în instaurarea unor asemenea relații economice internaționale care să ducă la dezvoltarea armonioasă a tuturor economiilor naționale.

Asemenea raporturi trebuie să se bazeze pe deplina egalitate între toate statele, indiferent de mărimea sau de orînduirea lor socială, respectarea independenței și suveranității fiecărui popor, asigurarea avantajului reciproc, desființarea oricăror discriminări și bariere artificiale în calea comerțului internațional și a cooperării dintre țări, crearea tuturor condițiilor pentru intensificarea schimburilor de bunuri materiale și cultural-științifice dintre națiuni.

Noua ordine economică și politică internațională trebuie să asigure prețuri echitabile și raporturi juste între prețurile materiilor prime și cele ale produselor industriale, un transfer avantajos de tehnici și tehnologii către țările în curs de dezvoltare pentru accelerarea progresului științific-tehnic ca factor fundamental al creșterii economice, în aceste țări. De asemenea, sînt necesare eforturi sporite pentru preîntîmpinarea fenomenelor inflaționiste, a perturbărilor din dezvoltarea economică care sînt suportate îndeosebi de masele populare.

În epoca noastră, numeroase probleme cruciale ale dezvoltării economice și în general ale civilizației umane, pot fi soluționate numai prin efortul comun al națiunilor, prin conjugarea pe baze echitabile a eforturilor și resurselor materiale și umane.

Crearea unei noi ordini economice și politice internaționale trebuie să asigure fiecărei națiuni posibilitatea valorificării întregului potențial material și uman în scopul propriei propășiri, fără nici un amestec din afară.

BIBLIOGRAFIE

- 1) Programul P.C.R. de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate, Editura politică 1975, p. 185—190.
- 2) Nicolae Ceaușescu — Raport la Congresul al XI-lea al P.C.R., Editura politică 1974, p. 14—41 și 69—73.
- 3) Nicolae Ceaușescu — Cuvîntare la adunarea consacrată aniversării Academiei „Ștefan Gheorghiu”, „Știința”, 29.III.1975.
- 4) L. Stroja — Decalajele și ritmul creșterii economice, „Revista economică” nr. 15 și 16 1974.
- 5) C. Moisuc — Evoluții în conceptul de ordine economică internațională „Revista economică”, nr. 21, 1974.
- 6) M. Părăluță — Coordonarea planurilor de dezvoltare a economiilor naționale — metoda principală a organizării, colaborării în cadrul C.A.E.R., „Știința”, 1 iunie 1975 și 3 iunie 1975.

**ECONOMIE
MONDIALA**

ÎN ACTUALITATE

Portugalia:

**MESAJUL POLITIC
AL MĂSURILOR ECONOMICE**

IN CELE TREISPREZECE LUNI cite s-au scurs de la 25 aprilie 1974, cind, in numai citeva ore, a fost răsturnat un regim fascist instalat de o jumătate de secol, una din preocupările fundamentale ale Mișcării Forțelor Armate, ale guvernului provizoriu a reprezentat-o și o reprezintă situația economică a țării.

Orice analiză a actualei conjuncturi economice portugheze impune o abordare din trei unghiuri: 1) situația economiei portugheze înainte de 25 aprilie 1974; 2) evoluția economică a țării în perioada de după mișcarea insurecțională; 3) semnificația recențelor măsuri economice de urgență adoptate de guvernul provizoriu.

CIND, în 1968, Oliveira Salazar, căpetenia regimului fascist instaurat în 1926, dispărea de pe scena politică, fiind înlocuit cu Marcello Caetano, nu puțini portughezi credeau în începutul unei „noi ere”, vedeau în succesorul lui Salazar un reprezentant al „capitalului progresist”, un potențial făuritor al eliberării de sub fascism și al desființării odiosului sistem colonial. Asumându-și guvernarea țării într-un moment de criză politică și economică a regimului, Marcello Caetano, ani de-a rîndul colaborator apropiat al lui Salazar, a încercat să depășească însă criza prin schimbări fictive, de fapt neînsemnate rectificări formale.

„Evoluție în continuitate” era sloganul regimului caetanist, în realitate numai continuitate, continuitate cu orice preț.

Problema centrală a Portugaliei s-a menținut și ea: incapacitatea regimului salazarist și post-salazarist de alege între un anacronic imperiu colonial care-i absorbea imense resurse umane și materiale, ținîndu-și în afară într-un rol periferic și într-o condiție de subdezvoltare cronică, și o depășire a izolării datorate tocmai absurdității unui război colonial condamnat de întreaga opinie internațională.

Portugalia, devenită, într-o jumătate de secol de noapte fascistă, „țara superlativelor sumbre”, era, la începutul lui 1974, una din cele mai înapoiate țări de pe continent: cel mai scăzut venit pe locuitor, cel mai mare număr de analfabeți (38 la sută), cea mai mare mortalitate infantilă (59,3 la mie). Inflația alimentată de cheltuielile militare din Africa ducea în continuare la degradarea progresivă a economiei. Emigrarea miinii de lucru căpătase proporții considerabile: în zece ani, 1.600.000 de persoane au plecat peste hotare în căutare de lucru, motiv care se împletea cu refuzul tinerilor de a lupta într-un război nedrept și contrar intereselor popoarelor africane și ale propriului lor popor. Nu întîmplător războiul colonial a fost detoratorul evenimentelor insurecționale de la 25 aprilie, în urma cărora regimul fascist a fost înlăturat. Lupta dirză a popoarelor din Angola, Mozambic, Guineea-Bissau, victoriile obținute de mișcările de eliberare, împreună cu lupta eroică a poporului portughez, au amplificat contradicțiile regimului pînă la explozie.

OTRĂSĂTURĂ caracteristică a dezvoltării economice a noii Portugalii o constituie accentul pus, într-o măsură tot mai mare, pe formele și metodele folosite de stat pentru a-și exercita influența asupra proceselor economice.

„Soluționarea problemelor economice pe care le înfruntă țara — se spunea în Programul economic adoptat de guvernul provizoriu — depinde de o serie de factori care, în bună măsură, scapă controlului guvernului și-i limitează acțiunea. Unii din acești factori sînt la originea dificultăților extrem de serioase ale economiei naționale”. Cel mai important factor este, neîndoios, grava criză moștenită de la regimul fascist, regimul instalat la 25 aprilie 1974 neputînd rezolva în citeva luni urmările politicii economico-financiare dezastruoase legate în special de anacronicul război colonial care a secătuit resursele țării.

În plus, Portugalia a resimțit din plin urmările crizei economice din țările capitaliste dezvoltate. „Dependența noastră de străinătate — se subliniază în Programul economic guvernamental — constituie un alt factor fundamental”. Imposibilitatea de a produce,

în condiții de rentabilitate, numeroase produse, din cauza slabei capacități a pieței naționale, a penuriei de resurse naturale sau a lipsei tehnicilor adecvate, a dus la necesitatea de a se importa o mare parte din produsele folosite (importurile au echivalat în 1974 aproape cu 43% din produsul național) și, în consecință, de a se exporta bunuri pentru a obține devalizele pentru plata acestor importuri (exporturile au reprezentat 28% din produsul național). În aceste condiții, economia portugheză se afla într-o situație de strînsă dependență cu conjunctura economică a țărilor industrializate. Adăugîndu-se la aceasta că peste 60% din comerțul exterior portughez se face cu Piața comună și A.E.L.S., se obține „o imagine mai clară a vulnerabilității economiei portugheze și a sensibilității sale față de fluctuațiile activității și ale politicii țărilor care sînt azi principalii noștri parteneri economici”.

PE DE ALTĂ parte, însă, — și faptul este de o importanță extremă — „situația prezentă beneficiază și de o serie de elemente pozitive: diminuarea cheltuielilor militare, deja resimțită în 1975, sfîrșitul izolării internaționale, avînd drept consecință accesul la piețe noi și la noi forme de cooperare și, în sfîrșit, capacitatea de mobilizare națională, pe care o permite noua situație politică, în scopul ameliorării condițiilor de viață ale poporului portughez”.

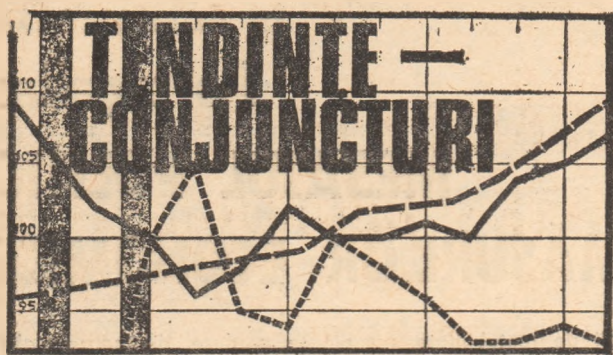
Astăzi — ne declara, cu cîva timp în urmă, la Lisabona, Alvaro Cunhal, secretarul general al Partidului Comunist Portughez — „avem o putere politică democratică. Dar puterea economică rămîne în mîinile aceluiași grupuri monopoliste și ale marilor latifundiați. Nu vedem cum ar putea dăinui această situație pe o perioadă îndelungată: pe de o parte, o putere economică a monopolurilor și latifundiarilor, pe de alta, o putere politică democratică ce apără interesele clasei muncitoare, ale păturilor muncitoare, în general ale claselor și păturilor nemonopoliste”.

Naționalizarea băncilor și a companiilor de asigurări, s-a înscris printre măsurile cele mai spectaculoase luate de Consiliul Revoluției după încercarea de lovitură de stat eşuată de la 11 martie. Semnificația este de natură economică și politică. Economică, pentru că grupurile financiare (opt „mari familii” controlau toate băncile și peste 60% din economia portugheză), strîns legate de capitalul internațional, se aflau — de la 25 aprilie 1974 — într-o „poziție de expectativă” și n-au făcut de atunci nici o investiție în industrie, ceea ce în cadrul conjuncturii economice a țării avea semnificația unui boicot. Politică, pentru că aceste grupuri economice reprezentau sprijinul principal al organizațiilor de dreapta care vizau instalarea unui regim autoritar care să le apere interesele.

Pe această linie, a rezolvării conflictului putere politică-putere economică, s-a înscris programul economic, prezentat, zece zile înaintea scrutinului de la 25 aprilie a.c. pentru Adunarea Constituantă, la posturile de radio și televiziune, de premierul Vasco Dos Santos Gonçalves. Naționalizări, controlul muncitorească producției, creșterea productivității muncii și limitarea cheltuielilor materiale — acestea sînt principalele orientări ale planului economic pus la punct de Consiliul Revoluției. Naționalizarea — după cea a băncilor și a companiilor de asigurare — a industriilor de bază, a numeroase întreprinderi din sectoarele transportului și telecomunicațiilor, precum și a industriilor cimentului, tutunului și celulozei, „înseamnă în mod neechivoc — scrie cotidianul „Jornal do Comercio” — avansarea reformelor structurale atît de necesare noii Portugalii. Obiectivele au fost fixate, explicit sau implicat încă de la 25 aprilie (1974 — n.n.). Și drumul spre realizarea lor trebuie parcurs acum mai repede sub două imperative pe care marșul istoric al evenimentelor le identifică drept necesități naționale: dominația progresivă a puterii economice de către puterea politică și soluționarea eficientă a dificultăților conjuncturale pe care le traversează țara. Din aceste două perspective, naționalizările în curs reprezintă răspunsuri clare”.

Ultimele măsuri economice adoptate de guvernul provizoriu marchează un nou pas pe calea așa-numitului „proces al celor trei D” („os tres D”) — Decolonizare, Democratizare, Dezvoltare — pe care, cu treisprezece luni în urmă, s-a înscris Portugalia.

Rodica DUMITRESCU

Petrolul din Marea Nordului: estimări revizuite

UN RAPORT al guvernului britanic cu privire la resursele de hidrocarburi ale Marii Britanii arată că, potrivit ultimelor estimări, în sectorul britanic al Mării Nordului există 1 060 000 tone de petrol. Estimările precedente se refereau la 895 milioane tone.

În schimb, perspectivele de producție au fost revizuite în sens descendent: noile estimări indică pentru 1975 între 1 și 2 milioane tone extrase, față de o estimare de 5 milioane tone anunțată anul trecut, și o altă — de 25 milioane tone — făcută în 1973.

Crește comerțul Suedia — țări socialiste

DUPĂ DATE OFICIALE publicate în Suedia, valoarea exporturilor suedeze în țările socialiste a sporit anul trecut cu 49% (față de 1973), respectiv într-un ritm mai înalt decât ansamblul exporturilor: concomitent, importurile Suediei din aceste țări s-au majorat cu 66%. Ca urmare, a crescut ponderea țărilor socialiste în comerțul exterior al Suediei — la 5,5% în export și 5,6% în import. Principalii clienți socialiști ai Suediei

sînt Polonia (export 1 306 mil. coroane suedeze), Uniunea Sovietică (793 mil. coroane), R.D.G. (503 mil.), Cehoslovacia (276,5 mil.) etc.

Schimburi R.D. Germană — țările în curs de dezvoltare

ANUL TRECUT volumul schimburilor comerciale ale R.D. Germane cu țările nesocialiste în curs de dezvoltare a crescut cu 25% față de 1973. Principalii săi parteneri au rămas în continuare Irakul, Siria, India, Algeria și Egiptul. În exportul R.D.G. către aceste țări predomină mașinile, utilajele și instalațiile; importurile sînt compuse în cea mai mare parte din materii prime agricole și minerale (inclusiv petrol), produse alimentare etc. Totodată R.D.G. dezvoltă cooperarea tehnico-științifică cu țările în curs de dezvoltare, numărul obiectivelor industriale construite cu sprijinul său tehnic în aceste țări ridicându-se în perioada 1955—1974 — la 520.

Disponibilități de carne de vită

PRODUȚIA mondială de carne dă semne de declin în

1975, iar perspectivele pe termen scurt ale vânzărilor de carne pe piețele internaționale rămîn descurajatoare, a anunțat Organizația Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură (F.A.O.). În 1974 producția mondială de carne a crescut cu 4% în comparație cu 1973. În prezent F.A.O. se așteaptă ca puterea de absorbție a piețelor de import din Europa occidentală și S.U.A. să fie influențată în continuare de rezervele existente de carne de vită și de cantitățile neobișnuit de mari disponibile în țările care tradițional exportă carne, ca Argentina, Uruguay, Australia și Noua Zeelandă. Din acest motiv, probabil, prețurile mondiale la carne nu vor cunoaște creșteri deosebite față de nivelul din anul trecut.

F.A.O. subliniază că mari cantități de carne de vită au ajuns pe piață într-o perioadă în care cererea scade ca urmare a stagnării economice din principalele țări importatoare și a ratelor ridicate ale inflației.

Piața argintului

SE APRECIĂZĂ că producția de argint a lumii capitaliste s-a redus anul trecut cu 2,4% față de 1973 (îndeosebi în Canada, S.U.A. și Japonia), însumînd 7 560 tone. Concomitent, a scăzut și consumul de argint, respectiv cel industrial (care a reprezentat 93,1% din consumul total), în timp ce consumul pentru baterea monedei a cunoscut o creștere. Întrucît, totuși, nivelul consumului a depășit și în 1974 pe cel al producției de argint, deficitul a fost acoperit prin retopirea unei cantități însemnate de piese din argint, precum și prin vânzări din stocurile deținute de guvernele unor țări.

La începutul anului curent s-a manifestat o nouă reducere a consumului industrial de argint din țările capitaliste, acesta fiind evaluat de firma de specialitate „Samuel Montagu and Co., Ltd.” la un nivel cu 10% inferior celui din 1974. În ceea ce privește prețurile argintului, aceeași firmă estimează că ele vor oscila sensibil în cursul anului, dar — în medie — vor fi superioare celor din 1974.

Producția de zahăr în creștere

SE APRECIĂZĂ că producția mondială de zahăr brut în 1975—1976 va depăși cu 5,5—6,5 milioane tone cele 79,5 milioane tone produse în anul 1974—1975, fiind de așteptat ca cea mai mare parte a acestei creșteri să se înregistreze în Europa. Perspectivele de a comercializa zahărul brut sînt însă mai puțin favorabile deoarece S.U.A. este singura țară care cumpără în prezent și are mai mulți furnizori posibili. Cerințele de import ale S.U.A. sînt apreciate la 1,2 milioane tone de acum pînă în septembrie, din care o foarte mică parte este acoperită prin acorduri.

Unii furnizori ar putea fi tentați să vîndă producția lor cit mai curînd posibil, mai degrabă decît să riște o bună recoltă de sfeclă de zahăr în octombrie care să reducă prețurile.

În pofida previziunilor anterioare în ce privește o penurie, în 1974—1975 producția a fost mai mare decît consumul, pentru prima dată în cinci ani. Surplusul de zahăr alb rămas din recolta trecută este de numai 150 000 tone, dar în prezent este suficient pentru a dezechilibra piața.

IPOTEZE ● PREVIZIUNI

IRAN: sporirea necesarului de alimente

NECESARUL de alimente al Iranului a sporit anul trecut cu 22%, iar producția alimentară a crescut cu 7%, relevă ziarul Kayhan International (10 mai a.c.). În următorii 15 ani, pe baza mecanizării agriculturii și a creării unor complexe agro-industriale, Iranul scontează să acopere din producție proprie circa 80% din necesarul alimentară al celor 50 de milioane de locuitori pe care-i va avea la sfîrșitul perioadei.

Progresia „nețesutelor”

DUPĂ UN STUDIU de prognoză elaborat de societatea „Frost and Sullivan”, textilele nețesute au perspective favorabile în țările

Europene occidentale. Consumul lor poate să se dubleze între anii 1974—1984, ajungînd la nivelul de 78 000 tone. În acest cadru se prevede o progresie mai rapidă a articolelor igienice și medicale, a lenjeriei de pat, a articolelor de îmbrăcăminte și decorative, sortimente care și-ar putea spori ponderea în total de la 36% în 1974 la 46% în 1984. Printre principalii consumatori se numără R.F.G. (10 900 tone în 1974 și 20 400 în 1984), Franța (7 600 și, respectiv, 15 700 tone) și Anglia (6 900 și 13 300 tone). Conform opiniei altor specialiști, expansiunea menționată a textilelor nețesute ar putea fi frînată de tendința către economii în unele domenii ale utilizării lor (îndeosebi în cazul produselor folosite doar o singură dată), de insuficiența materiilor prime ș.a.

EGIPT: orientări economice

EGIPTUL elaborează în prezent un plan de dezvoltare a economiei pe anii 1976—1980, avînd ca scop de a pregăti — prin mobilizarea tuturor resurselor disponibile, interne și externe — faza de „decolare” economică la începutul deceniului următor.

Principalele domenii spre care vor fi orientate investițiile (ce se vor ridica la 8—10 miliarde lire egiptene) sînt: transporturile și telecomunicațiile; industria (îndeosebi producția de îngrășăminte, ciment, mașini-unelte, petrochimia); agricultura; energetica (într-o măsură, pentru majorarea extracției de țifei în Egipt de la 12 milioane de tone în 1974 la circa 50 mil. în 1980); turismul (internațional); obiectivele social-culturale (ținîndu-se seama de creșterea rapidă a populației, care va ajunge la 40 milioane de locuitori către anul 1980).

Evaluarea preliminară în cadrul O.N.U. a rezultatelor obținute până acum în realizarea obiectivelor Strategiei internaționale pentru cel de-al doilea Deceniu al dezvoltării (vezi revista economică nr. 22/1975) s-a oprit și asupra problemelor agriculturii, ale comerțului exterior și ale resurselor financiare pentru dezvoltare.

ȚĂRILE ÎN CURS DE DEZVOLTARE LA JUMĂTATEA DECENIULUI (II)

Evoluții contradictorii

DACĂ, datorită eforturilor intensificate depuse în domeniul industrializării s-au obținut rezultate apropiate de prevederi, nu același lucru se poate spune și în privința agriculturii. În timpul primilor ani ai celui de al doilea Deceniu, țările „lumii a treia” au fost departe de a atinge ritmul de creștere de 4% — considerat în continuare ca realist — prevăzut pentru producția agricolă. Între 1970 și 1973 întreaga producție agricolă cit și cea alimentară, pe ansamblul acestor țări, au crescut cu numai 1,5% pe an (vezi tabelul nr. 3), iar pe un locuitor au avut un ritm negativ (-0,9%). Acest din urmă indicator este inferior celui obținut în primul Deceniu, când a fost de +0,5%, reflectând faptul că — datorită condițiilor climatice nefavorabile, dar și altor factori — în majoritatea țărilor în curs de dezvoltare, creșterea producției agricole și a celei alimentare n-a depășit sporul demografic. Deosebit de afectate de această disproporție au fost regiunea Sahel, unele părți din Africa de Est și de Nord, ca și Asia occidentală, regiuni în care o secetă persistentă a compromis grav recoltele.

Rezultatele mediocre obținute în agricultură în primii ani ai actualului deceniu au dus la accentuarea disparităților dintre țările în curs de dezvoltare, cu atât mai mult cu cât țările cu venituri scăzute depind în măsură mai mare de agricultură decât cele cu venituri ridicate, constata un recent document al ECOSOC („Etude sur l'économie mondiale, 1974”, cap. 1, p. 8).

Statisticile O.N.U. consemnează că în peste o cincime din țările în curs de dezvoltare producția agricolă a scăzut în perioada 1971—1973, iar într-un grup de țări cu o pondere similară ritmul de creștere înregistrat a fost de sub 2% pe an. Nu este mai puțin adevărat că în aproape o treime dintre țările în curs de dezvoltare ritmul de creștere a producției agricole s-a accelerat apreciabil, iar circa o optime au reușit să mențină un ritm de creștere a producției totale agricole superior celui de 2,8% din deceniul precedent. Rămâne însă un fapt că 60% dintre țările nesocialiste în curs de dezvoltare, reprezentând 3/4 din populația totală a „lumii a treia”, nu au reușit să mențină o producție agricolă pe locuitor la nivelul celei din anii '60. Această cu toate că creșterea rapidă a suprafețelor ocupate de varietăți de cereale de mare randament a contribuit la sporirea producției pe unitate de suprafață a unor țări în curs de dezvoltare.

Condițiile atmosferice defavorabile au influențat în mod cert producția agricolă a multor țări în curs de dezvoltare, dar această influență a fost agravată de o serie de factori. Se poate cita în special penuria unor îngrășăminte, survenită după câțiva ani în care consumul de îngrășăminte a sporit în medie cu 13% anual și asociată cu creșterea generală a prețurilor tuturor îngrășămintelor, ca și a materiilor prime intermediare utilizate la fabricarea lor.

Absența sau insuficiența lucrărilor de irigații a făcut ca în unele regiuni necesarul sporit de apă al varietăților cu randament ridicat să mărească vulnerabilitatea agriculturii la condiții climatice nefavorabile.

Pe de altă parte, datorită cererii susținute care s-a manifestat în țările în curs de dezvoltare, ca și inflației mondiale, prețurile majorității produselor alimentare și agricole au crescut brusc. Paralel a avut loc o diminuare a aprovizionării cu produse alimentare, rezervele au scăzut și ele. Drept urmare, s-au redus și programele de ajutor alimentar. Chiar dacă prețurile exporturilor a numeroase țări în curs de dezvoltare au crescut, cheltuielile efectuate pentru importuri au sporit și mai mult, cu consecințe directe asupra modernizării și dezvoltării agriculturii.

La toate acestea se adaugă și faptul că în unele regiuni (Sahel, zonele tropicale) producția suferă de absența tehnologiei potrivite. În alte cazuri, dificultățile din de instituții sociale anacronice sau de dimensiunile proprietăților, împiedică pentru a permite o utilizare optimă a pământului.

Disparități accentuate pe fondul creșterii comerțului

EXPANSIUNII și diversificării exporturilor de produse industriale finite și semifinite ale țărilor în curs de dezvoltare i se atribuie un rol deosebit în cadrul Strategiei internaționale pentru al doilea Deceniu.

În primii ani de după 1970, creșterea exporturilor de bunuri și servicii provenind din țările în curs de dezvoltare s-a accelerat: dacă în 1971 ritmul mediu anual a fost inferior celui al anilor '60, în anii următori el a fost mult mai mare, astfel încât media primilor trei ani, de aproape 8%, a fost superioară obiectivului fixat în Strategie (puțin peste 7% pe an). O accelerație analogă a fost înregistrată și la importurile de bunuri și servicii ale acestor țări, ritmul creșterii lor depășind, de asemenea, obiectivul stabilit.

Totuși, volumul exporturilor țărilor în curs de dezvoltare a sporit mult mai lent decât comerțul mondial. Ca urmare, ponderea țărilor în curs de dezvoltare în exportul mondial a scăzut la circa 17% în primii ani ai deceniului actual (de la 31% în 1950), urcând în 1974 la 26%, datorită valorii simțitor sporite a exporturilor țărilor producătoare de petrol. Dacă se face însă abstracție de acestea din urmă, ponderea țărilor în curs de dezvoltare (neexportatoare de petrol) în exportul mondial a scăzut de la 24% în 1950 la 11,5% în 1970 și 10,5% în 1974, puțind să cunoască o nouă scădere în acest an.

Pe lângă reducerea locului ocupat de țările în curs de dezvoltare în comerțul mondial, asistăm la o creștere a disparităților în interiorul acestui grup. Astfel, în vreme ce 30 de țări, reprezentând un sfert din populația grupului, au depășit obiectivul stabilit pentru importuri, iar 27 de țări, reprezentând o treime din populație, au

avut la exporturi performanțe superioare celor fixate prin Strategie, peste jumătate din populația țărilor în curs de dezvoltare trăiește în țări cu o creștere anuală a volumului importurilor și a puterii de cumpărare a exporturilor de sub 3% pe an sau chiar negativ (vezi tabelul nr. 4). În această din urmă categorie au intrat în special țări cu un venit pe locuitor de sub 250 de dolari, între care multe din Africa.

Din punct de vedere al structurii, produsele primare au reprezentat peste două treimi din încasările din export ale țărilor în curs de dezvoltare nepetroliere, față de o cincime în cazul țărilor capitaliste dezvoltate, al căror export de produse primare este însă de două ori mai mare (88 față de 43 miliarde de dolari).

În același timp, exportul de produse industriale ale țărilor în curs de dezvoltare către țările capitaliste dezvoltate s-a dublat ca volum și aproape s-a triplat ca valoare în 1971—1973. Ca urmare, în ciuda creșterii de prețuri înregistrate în acea perioadă la produsele primare, ponderea produselor industriale în încasările globale din export ale țărilor în curs de dezvoltare a crescut de la mai puțin de 18% în 1970 la peste 20% în 1972 și 1973. După cum constată un document recent al U.N.C.T.A.D. („Tendances et politiques au cours des quatre premières années de la deuxième Décennie pour le développement”, p. 36), structura exporturilor a cunoscut o anumită diversificare. Alături de produsele tradiționale (cheveștea, textile, confecții, încălțăminte etc.), o creștere relativ rapidă s-a înregistrat și la exportul de mașini, utilaje etc., cu deosebire în 1973.

Sub raportul destinației acestor exporturi, statisticele consemnează o creștere a ponderii țărilor capitaliste dezvoltate de la 60% în 1970 la 66% în 1972—1973, realizată pe seama celei a comerțului între țările în curs de dezvoltare, care a scăzut de la 34 la 30%.

Totuși, în ciuda acestei creșteri, ponderea țărilor în curs de dezvoltare continuă să reprezinte o fracțiune minimă din totalul importurilor țărilor capitaliste dezvoltate, chiar dacă în ușoară majorare (de la sub 6% în 1970, la 8,4% în 1973). În plus, trebuie ținut seama că exporturile de produse industriale ale „lumii a treia” sînt foarte concentrate, fiind efectuate în proporție de 90% de 20 de țări în curs de dezvoltare, în proporție de 80% de zece din ele și de peste jumătate de numai trei țări. În 1973, relevă un document al ECOSOC, exporturile de produse industriale nu depășeau 100 milioane de dolari decât în 18 țări în curs de dezvoltare, iar 500 milioane de dolari doar în opt țări.

În ciuda acestei puternice concentrări, un număr crescînd de țări în curs de dezvoltare au început să ia parte la comerțul cu produse industriale. Astfel, țările Africii apar tot mai frecvent pe lista furnizorilor de produse industriale ai țărilor dezvoltate: în 1973 Marocul, Sierra Leone, Tunisia, Liberia, Algeria și Egiptul le-au livrat fiecare articole în valoare de peste 40 de milioane de dolari, iar Nigeria, Kenya

și Gabonul — în valoare de 20—30 milioane dolari. În unele cazuri, lărgirea listei exportatorilor a fost favorizată de preferințele vamale acordate țărilor în curs de dezvoltare la o serie de articole; în alte cazuri ea este rezultatul unor aranjamente bilaterale între societăți mamă din țările dezvoltate și filialele sau firmele asociate lor.

Creșterea volumului comerțului țărilor în curs de dezvoltare a fost însoțită de o îmbunătățire aproape generală a raportului de schimb, a cărei măsură a variat însă mult de la o țară la alta în funcție de structura exporturilor și importurilor. Deși prețul importurilor (în dolari din 1970) a crescut cu aproape 12% în medie pe an în perioada 1971—1973, sporul prețurilor exporturilor a fost și mai mare (de circa 17% în medie pe an), ceea ce a dus la mărirea resurselor de care dispun țările în curs de dezvoltare în ansamblu. După o deteriorare cu circa 1% în 1971, raportul de schimb s-a ameliorat cu aproximativ 2% în 1972 și cu aproape 10% în 1973.

În 1974, după cum apreciază experții UNCTAD, raportul de schimb al unor țări reprezentând 1/3 din populația lumii

liarde dolari în 1973. Este adevărat că numărul țărilor în care balanța comercială a fost excedentară s-a dublat în 1971—1973, iar al celor în care era deficitară s-a diminuat cu un sfert. Cu toate acestea, în 1973, din 85 de țări în curs de dezvoltare 52 au avut un deficit (de 14,1 miliarde dolari) și numai 33 din ele au avut un excedent (de 26 miliarde dolari). Astfel încât, deși pe total s-a realizat un excedent, deficitul era mai mare în 1973 față de 1970 în toate regiunile (pe ansamblu cu 4,5 miliarde dolari), după cum au sporit și excedentele (cu 17,4 miliarde dolari).

Resursele financiare destinate dezvoltării

OBIECTIVELE fixate în Strategie pentru a spori transferul net de resurse către țările în curs de dezvoltare și a majora ponderea ajutorului public în cadrul său au în vedere de a se acorda acestor țări un sprijin care, adăugându-se veniturilor lor din export, să le permită ma-

in curs de dezvoltare, cu excepția unui „nucleu” al celor mai puțin dezvoltate. Transferul net de resurse către țările în curs de dezvoltare nepetroliere și neexportatoare de produse industriale s-a micșorat în 1970—1973 cu 7% în cazul țărilor cu un P.N.B. pe locuitor de sub 250 de dolari anual și cu 26% în cazul celor cu peste 250 de dolari anual.

Ca urmare a acestui fapt, transferul net de rezerve financiare a avut un rol mai redus în finanțarea importurilor de bunuri și servicii ale țărilor în curs de dezvoltare, acoperind în 1973 numai 10% din valoarea acestora, față de 15% în 1970. Doar în cazul grupei țărilor cel mai puțin dezvoltate, ponderea importurilor acoperite de resursele financiare externe a sporit de la 30% în 1970 la 37% în 1973.

Un grad mai ridicat de neîndeplinire s-a consemnat în privința atingerii obiectivului ca ajutorul public pentru dezvoltare (A.P.D.) să reprezinte 0,7% din P.N.B. în prețurile curente. Pe ansamblul țărilor membre ale C.A.D., raportul între A.P.D. și P.N.B. a scăzut de la 0,53% la începutul anilor '60, la circa 0,31 în perioada 1966—1969 și 0,32% în 1970—1973. În a-

Tabelul nr.3.

Producția agricolă și alimentară
(ritmuri medii anuale de creștere, în %)

Ansamblul țărilor ne-socialiste în curs de dezvoltare	din cere: Princi-palele țări ex-porte-toare de petrol	Toate celelalte țări				
		Tot	Țări ex-porte-toare de petrol	Țări în curs de dezvoltare	Țări în curs de dezvoltare	Țări în curs de dezvoltare
1960-1973	2,9	2,4	3,0	5,1	2,9	3,0
1970-1973	1,5	1,5	1,5	4,5	2,2	1,0
Obiectiv 1970-1980	4,0					
1960-1970	3,1	2,3	3,2	5,1	3,4	3,0
1970-1973	1,5	1,0	1,6	4,2	2,5	0,9
Populația (ritmul actual de creștere)	2,5	2,8	2,5	2,8	2,6	2,4

Sursa: UNCTAD, doc.TD/B/530/Add.1, p.34

Tabelul nr.4.

Volumul importurilor și puterea de cumpărare a exporturilor

Anul	Ritmuri medii anuale de creștere (%)					
	1960-1970	1970-1973	1970-1973	1970-1973	1970-1973	1970-1973
Număr de țări	27	21	21	21	21	21
In % din populația totală	12,8	10,4	10,4	10,4	10,4	10,4
1960-1970	36	19	2	1	-	-
1970-1973	36,3	46,6	1,7	0,4	-	-
1970-1973	22	20	6	7	2	2
1970-1973	13,4	42,5	4,7	6,6	4,1	4,1
1960-1970	33	22	1	1	-	-
1970-1973	32,4	52,0	0,4	1,7	-	-
1970-1973	12	15	17	27	3	11
1970-1973	8,6	47,3	1,3	5,6	4,8	4,8

Sursa: UNCTAD, doc.TD/B/530/Add.1, p.15.

a treia” s-a înrăutățit. Într-adevăr, din cele 87 de țări pentru care UNCTAD a dispus de date se estimează că 43 au acuzat anul trecut o deteriorare a raportului lor de schimb, dintre care 23 de țări (cuprinzând 40% din populația „lumii a treia”) au înregistrat o scădere de peste 10%. Dacă prețurile vor evolua în același sens, în 1975 raportul va continua să se înrăutățească pentru țări reprezentând 2/3 din populația acestui grup. „Prelungirea recesiunii în țările dezvoltate ar putea provoca în 1975 o nouă degradare catastrofală a raportului de schimb al țărilor «lumii a treia» care nu exportă petrol. Perspectivele situației comerciale a acestor țări sînt, în medie, departe de a fi încurajante, unele din ele fiind deja într-o situație gravă în 1974” (Rapport du Secrétariat de la CNUCED/TD/B/530/Add. 1, Partie I). După unele previziuni, raportul de schimb al țărilor în curs de dezvoltare neexportatoare de petrol va scădea cu 10% în raport cu media anului 1974, chiar dacă nu va avea loc o nouă scădere a prețurilor la produsele de bază.

Balanța comercială a țărilor în curs de dezvoltare, în ansamblul lor, a fost activă în anii recenți, excedentul depășind 12 mi-

liarde dolari în 1973. Este adevărat că numărul țărilor în care balanța comercială a fost excedentară s-a dublat în 1971—1973, iar al celor în care era deficitară s-a diminuat cu un sfert. Cu toate acestea, în 1973, din 85 de țări în curs de dezvoltare 52 au avut un deficit (de 14,1 miliarde dolari) și numai 33 din ele au avut un excedent (de 26 miliarde dolari). Astfel încât, deși pe total s-a realizat un excedent, deficitul era mai mare în 1973 față de 1970 în toate regiunile (pe ansamblu cu 4,5 miliarde dolari), după cum au sporit și excedentele (cu 17,4 miliarde dolari).

OBIECTIVELE fixate în Strategie pentru a spori transferul net de resurse către țările în curs de dezvoltare și a majora ponderea ajutorului public în cadrul său au în vedere de a se acorda acestor țări un sprijin care, adăugându-se veniturilor lor din export, să le permită ma-

in curs de dezvoltare, cu excepția unui „nucleu” al celor mai puțin dezvoltate. Transferul net de resurse către țările în curs de dezvoltare nepetroliere și neexportatoare de produse industriale s-a micșorat în 1970—1973 cu 7% în cazul țărilor cu un P.N.B. pe locuitor de sub 250 de dolari anual și cu 26% în cazul celor cu peste 250 de dolari anual.

Ca urmare a acestui fapt, transferul net de rezerve financiare în condiții mai oneroase, în special prin credite de export și împrumuturi în eurovalute.

Fornind de la realitatea insuficienței resurselor afectate dezvoltării țărilor „lumii a treia” și de la fenomenele economice semnalate mai înainte, proiecțiile preliminare făcute de către Secretariatul U.N.C.T.A.D. pentru restul Deceniului sugerează că prețurile estimate la export ale produselor acestor țări (fără cele exportatoare de petrol) vor continua să sporească mai lent în raport cu cele plătite la importul din țările dezvoltate, chiar dacă volumul exporturilor lor va crește. Pe această bază se apreciază că în perspectivă capacitatea de finanțare de către țările „lumii a treia” a importurilor necesare atingerii obiectivelor de creștere a P.N.B. nu va fi suficientă, fiind deosebit de stringentă realizarea unui transfer net de resurse financiare din partea țărilor dezvoltate de cel puțin 1% din P.N.B., cât și o creștere a proporției ajutorului public pentru dezvoltare.

PIAȚA MONETARĂ INTERNACIONALĂ

CURSURI

	Curs cen- tral	Curs la 2.VI. 28.XII 1973	6.VI. 1975	6.VI. 1975	Abaterea ¹⁾ în % a cursului ve- lutei în ziua de 6.VI.1975 față de Cursul Nivelul central din 28.XII. 1973	Abaterea ¹⁾ în % a cursului dolarului față de diversele valute în 28.XII. 1973 - 6.VI.1975	
Marca vest-germană	2,66904	2,6990	2,3440	2,3415	+13,99	+15,27	- 13,25
Francul elvețian	3,3855	3,2500	2,5015	2,4960	+35,64	+30,21	- 23,20
Francul francez	4,60414	4,7025	4,0330	4,0075	+14,89	+17,34	- 14,78
Yenul japonez	308,0	280,20	291,10	291,60	+ 5,62	- 3,91	+ 4,07
Florinul olandez	2,78117	2,8260	2,4000	2,4000	+15,88	+17,75	- 15,87
Francul belgian	40,334	41,10	34,97	34,88	+15,66	+17,83	- 15,13
Lira italiană	523,50	607,0	622,10 ⁴⁾	623,00	+15,97	- 2,57	+ 2,64
Lira sterlină ²⁾	2,8952	2,3250	2,3165	2,3260	-19,66	+ 0,043	- 0,042
Prețul aurului la Londra ³⁾	-	103,87	163,25	165,25	-	-	-

1) + revalorizare (apreciere de fapt); - devalorizare (depreciere de fapt); 2) dolari pentru, liră sterlină; 3) prețul aurului în dolari/uncie, primul fixing; 4) în ziua de 3.VI.1975.

ÎN SĂPTĂMÎNA 2-6 iunie a.c. cursurile principalelor valute occidentale au continuat să înregistreze oscilații deși de o amplitudine mai redusă comparativ cu cele înregistrate în ultimele săptămâni.

Ușoara tendință de întărire a cursului dolarului, apărută la finele săptămânii anterioare, a continuat într-o anumită măsură și în perioada analizată. Evoluția dolarului a fost influențată favorabil atât de unii factori legați de balanța comercială și de plăți a S.U.A. cât și de tendința de scădere a dobânzilor în țările vest-europene.

În trimestrul I 1975 balanța de plăți curente a S.U.A. a înregistrat un excedent de circa 1.8 miliarde dolari, iar balanța comercială un excedent de 1.3 miliarde dolari. De menționat că balanța

comercială a S.U.A. a înregistrat și în luna aprilie a.c. un excedent de 556 milioane dolari S.U.A.

Măsurile luate de unele țări occidentale pe linia încurajării scăderii dobânzilor pe piețele monetare naționale în vederea sprijinirii reinviiorării situației economice au determinat reducerea cursului între aceste dobânzi și dobânzile pe piața monetară din S.U.A., fapt ce a influențat — la rindul său — favorabil poziția dolarului.

Lira sterlină a continuat și în perioada analizată să aibă o poziție slabă pe piețele valutare internaționale, consecință a datelor nesatisfăcătoare privind evoluția economiei engleze. Producția industrială a fost în trimestrul I/1975 cu 0,4% sub nivelul trimestrului IV 1974, iar rata inflației, calculată pe bază anuală, a depășit nivelul de 30% în ultimile șase luni, cel mai ridicat nivel în cadrul țărilor dezvoltate din punct de vedere economic. Se apreciază că rezultatele referendumului cu privire la menținerea Angliei în cadrul Pieței Comune vor influența favorabil poziția lirei sterline pe piețele valutare internaționale.

Nivelul orientativ al dobânzilor pe piața eurovalute-lor în perioada 2-6 VI 1975 (nivel minim și maxim)

VALUTA	Termen	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
DOLARUL S.U.A.	1 LUNA				5,375	5,875					
	3 LUNI				6,00	6,375					
	6 LUNI				6,8125	7,25					
FRANCU ELVEȚIAN	1 LUNA		3,125	3,875							
	3 LUNI		3,75	4,125							
	6 LUNI		4,8125	5,125							
MARCA R.F.G.	1 LUNA		4,125	5,125							
	3 LUNI		4,375	5,125							
	6 LUNI		4,75	5,375							

Prețul aurului a manifestat în ultimele două săptămâni o tendință de scădere ca urmare a anunțării hotărârii autorităților americane de a efectua la 30 iunie a.c. o nouă vânzare la licitație de aur din rezervele oficiale. (Reamintim că prima vânzare a avut loc la începutul acestui an, cu care ocazia S.U.A. au vândut o cantitate de 750 000 unci de aur).

Rate oficiale a scontului în unele țări capitaliste la data de 7 iunie 1975

Anglia ²⁾	10,0 %	Italia	7,0 %
Austria	6,0 %	Japonia	8,50 %
Belgia	6,50 %	Luxemburg	6,50 %
Canada	8,25 %	Norvegia	5,50 %
Danemarca	8,0 %	Olanda	6,0 %
Elveția	4,50 %	Suedia	7,0 %
Finlanda	9,25 %	S.U.A.	6,0 %
Franța	9,50 %		
R.F.Germania	4,50 %		
Israel	6,0 %		

x) Dobânda minimă de împrumut (Minimum Lending Rate)

În cercurile de specialitate occidentale se apreciază că Republica Sud-Africană, cel mai mare producător de aur din lumea capitalistă, ar intenționa să acționeze pentru stabilizarea prețului aurului.

Teodor GIURGIU

STATISTICĂ INTERNAȚIONALĂ

Tonajul comerțului internațional maritim

ÎN TRE 1950 și 1973 tonajul mărfurilor transportate pe mare în cadrul schimburilor comerciale internaționale a crescut în întreaga lume de 5,8 ori. Elemente semnificative se pot desprinde din examinarea unor evoluții în structura pe mărfuri și pe grupuri de țări a tonajului.

În exportul pe mare al țărilor capitaliste dezvoltate (mărfuri încărcate) tonajul total a crescut din 1950 până în 1973 de 4,5 ori. Dar în cadrul lui a sporit mai repede — aproape de 10 ori — tonajul mărfurilor lichide (și produse petroliere), despre care se poate presupune cu deplin temei, în lumina faptelor notorii, că au fost reprezentate în cadrul acestor țări de produse ale rafinării țițeiului. Mai repede încă decît tonajul exportului produselor petroliere crește în țările capitaliste dezvoltate tonajul importului de petrol (mărfuri lichide descărcate) — și anume de 11 ori — despre care se poate presupune la fel de întemciat că reprezintă petrol brut.

În ceea ce privește mărfurile solide, atât exportul cit și la importul țărilor dezvoltate, to-

najul lor crește practic în pas cu evoluția pe plan mondial, fapt reflectînd între altele ponderea mare a acestui grup de țări în totalul mondial (în 1973 : peste 60% la export și circa 77% la import). Pe ansamblul țărilor capitaliste dezvoltate, importul este de-a lungul anilor de circa 2,5 ori mai mare decît exportul. Dar aceasta este rezultatul unor situații foarte diferite, cum sînt cele ale S.U.A. și Japoniei (vezi tabelul). În S.U.A. exportul de mărfuri solide pe cale maritimă este în 1973 cu peste 70% mai mare decît importul, pe cînd în Japonia tonajul importului este în același an aproape de 6 ori superior celui al exportului. În lumina faptului îndeobște cunoscut că Japonia este mare importatoare de materii prime, este logic să se interpreteze în cazul S.U.A. raportul examinat mai sus ca o ilustrație a dependenței mai mici a economiei americane, decît a altor economii capitaliste dezvoltate, față de importul de materii prime.

În măsura în care datele privind tonajul comerțului maritim pot servi la ilustrarea unor caracteristici ale actualei diviziuni internaționale a muncii din lumea nesocialistă, aceasta este evident valabil și pentru țările în curs de dezvoltare. O certă înrăutățire a poziției acestor țări de-a lungul anilor poate fi

dedusă din faptul că în timp ce ponderea lor în tonajul exportului mondial a crescut de la 56% în 1950 la 64% în 1973 — știindu-se că exportul lor constă precumpanitor din materii prime — ponderea lor în tonajul importului a scăzut de la 28% la 18% în același interval de timp.

Extreme ale ogîndirii subdezvoltării în tonajul comerțului internațional maritim le oferă continentul african și zona Orientului Mijlociu. Africa exportă în 1973 pe cale maritimă 5 tone de mărfuri pentru fiecare tonă importată; pe ansamblul țărilor în curs de dezvoltare raportul era de 3,7 : 1. La rîndul lor, țările Orientului Mijlociu exportă în cvasi-exclusivitate petrol, și creșterea rapidă a cantității acestuia nu a însemnat pînă în 1973 neapărat și o creștere corespunzătoare a puterii sale de cumpărare. Confruntarea tonajelor la export și import furnizează dimpotrivă indicii că adevărat este contrariul. În 1950 țările din zonă exportau 25 tone de petrol pentru fiecare tonă de mărfuri solide importate; în 1973 raportul ajunsese să fie de 34 : 1.

Structurile tonajului mărfurilor în comerțul maritim internațional dezvoltate între altele că dezvoltarea industrială proprie este o premisă esențială a participării mai echitabile a țărilor

Mărfuri transportate pe mare, în cadrul comerțului exterior, în milioane tone

	Anul	Mărfuri încărcate		Mărfuri descărcate	
		total din care:	total din care:	total din care:	total din care:
		II	III	III	III
		chide ^{b)}	chide ^{b)}	chide ^{b)}	chide ^{b)}
Total mondial	1937	494	105	389	496
	1950	550	225	325	549
	1973	3190	1841	1349	3182
Țări nesocialiste dezvoltate	1937	279	21	258	378
	1950	215	16	199	380
	1973	973	156	817	2518
din care:					
Europa	1937	187	2	185	275
	1950	124	7	117	226
	1973	372	124	248	1353
S.U.A.	1937	55	19	36	43
	1950	57	9	48	88
	1973	250	3	247	422
Japonia	1937	13	-	13	37
	1950	4	-	4	12
	1973	56	1	55	588
Țări nesocialiste dezvoltate	1937	190	78	112	102
	1950	308	208	100	154
	1973	2051	1611	440	558
din care:					
Africa	1937	29	-	29	20
	1950	35	-	35	24
	1973	396	286	116	79
Orientul Mijlociu	1937	17	14	3	4
	1950	78	75	3	6
	1973	1018	1008	10	44

a Petrol și produse petroliere
b Inclusive unele lichide altele decît petrolul.
Sursa: U.N. Monthly Bulletin of Statistics, January Special Table D.

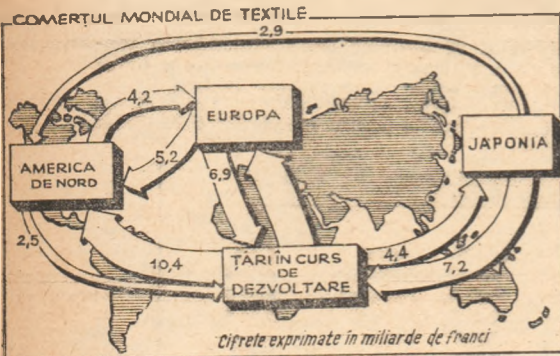
rămase în urmă la comerțul internațional, a instaurării unui noi ordinii economice și politice în lume.

I. P.

Microcosmosul industriei textile

INDUSTRIA textilă, scria recent „L'Express”, este adeseori considerată ca un „microcosmos” în care se reflectă situația reală a unei țări aflate în criză. În Franța de pildă industria textilă este teatrul unor

frământări deosebite în contextul unei concurențe internaționale în toate subramurile producției textile. Comerțul de fibre textile și de îmbrăcăminte al Franței reprezintă 4,5% din totalul mondial. În ansamblu, Europa occidentală este primul exportator de textile din lume. Dar dacă schimburile la aceste sortimente sînt excedentare cu America de Nord, ele rămîn deficitare cu țările asiatice nesocialiste (vezi graficul).

Comerțul și recesiunea

RECESIUNEA economică în Statele Unite s-a propagat și în domeniul comerțului, afectînd îndeosebi marile rețele de desfacere. Astfel, de pildă, Sears-Roebuck, cea mai importantă rețea de mari magazine și de vânzare prin corespondență a anunțat că în anul fiscal 1974 profiturile sale au scăzut cu 25% față de anul precedent; aceasta reprezintă prima scădere a profiturilor societății din ultimul deceniu. Evoluții similare au avut loc în majoritatea celorlalte rețele de mari magazine.

Unele societăți au înregistrat chiar pierderi considerabile și caută să-și soluționeze dificultățile financiare pe calea închiderii a numeroase magazine. O anchetă a evidențiat că societatea W.T. Grant intenționează să închidă în cursul următorilor doi ani un sfert din cele circa 1 200 de magazine de tipul „Variety Stores” pe care le posedă, că societatea californiană Daylin s-a declarat în stare de insolvențabilitate și urmează să închidă între 100 și 200 dintre magazinele sale de tipul „discount”, exemplul lor fiind urmat de o serie de alte societăți comerciale.

U.R.S.S.: resursele forestiere

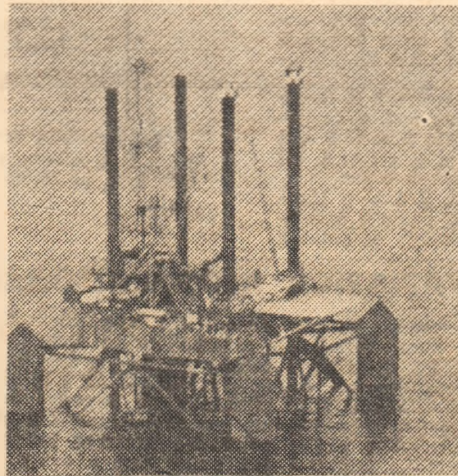
SUPRAFĂȚA totală ocupată de păduri naturale și plantații forestiere în Uniunea

Sovietică ajunge la 1,2 miliarde de hectare, ceea ce reprezintă aproximativ o treime din suprafața mondială a acestora. Pe teritoriul țării cresc circa 1 500 specii de arbori și arbuști — înfărmăază „Atlasul pădurilor”, apărut nu demult la Moscova.

Printre bogățiile pădurilor se numără — alături de lemn — vinatul, diverse fructe de pădure, plantele medicinale, ciupercile s.a. După evaluarea specialiștilor, pădurile Uniunii Sovietice „produc” anual 50 000 tone de zmeură, 1 500 tone de alune, circa 500 000 tone de ciuperci etc.

Eforturi concentrate

PENTRU A STIMULA și accelera procesul de valorificare a rezervelor de petrol din apele teritoriale și platforma continentală, în R.F. Germania toate activitățile de producție referitoare la tehnicile „de forare în larg” au fost regrupate în cadrul unei organizații unice „Wirtschaftsvereinigung industrielle Meerestechnik” (Asociația economică pentru tehnică industrială marină). Cifra de afaceri a acestei ramuri este apreciată la 1 miliard mărci vest-germane. Studiile se orientează în prezent spre următoarele sectoare: fabricarea unor elemente de platforme gigantice, punerea la punct a unei nave speciale pentru forări submarine la mare adîncime (peste 500 metri) și a unor platforme de extracție corespunzătoare, construcția unor instalații flotante pentru lichifierea gazelor la locul

de amplasare a zăcămintelor de mică importanță și realizarea unei nave speciale pentru controlul conductelor submarine.

Ungaria: productivitate merinos

ȘEPTELUL de ovine din Ungaria aparține în totalitate rasei merinos, care furnizează concomitent producții superioare de carne și lînă (în medie, fiecare oaie furnizează 4,6—4,7 kg lînă pe an, randament care situează Ungaria pe locul doi în lume). Pe de altă parte, după cum informează agenția „Budapress”, consumul intern de carne de oaie este foarte scăzut (de 0,6 kg pe an și locuitor, față de 13—20 kg în țările vecine), producția respectivă fiind destinată în proporție de 92% exportului; ca urmare, deși creșterea ovinelor contribuie doar cu 3% la valoarea globală a producției zootehnice, ponderea ei în exportul ungar de produse animaliere reprezintă 12—14%.

În prezent, șeptelul de ovine din Ungaria numără 2,5 milioane de capete. În viitorul apropiat nu se urmărește sporirea șeptelului, ci ridicarea productivității lînă și carne și lînă, prin aplicarea metodelor intensive de creștere.

Ziare... în deficit

ANALIZÎND situația presei din Europa occidentală, revista americană „Time” publică o serie de date ilustrînd situația economică deficitară a acesteia datorită creșterii masive a prețului hîrtiei, a reducerii publicității și a reclamei, precum și datorită concurenței televiziunii.

În Marea Britanie, de exemplu, se așteaptă ca în acest an cotidianul „Guardian” să piardă 2,4 milioane dolari, iar

THE TIMES

„Times” — 3,6 milioane dolari. „Daily Telegraph” și „Sunday Telegraph” au pierdut anul trecut 2,4 milioane dolari. Se apreciază că presa engleză va pierde în 1975 aproximativ 9 milioane dolari.

În Italia, anul trecut ziarul „Corriere della Sera” a înregistrat pierderi în valoare de 20 milioane dolari... Cotidianul „Il Giorno”, aparținînd de E.N.I. — trustul de stat al petrolului — nu a adus nici un profit de 20 de ani. „La Stampa”, publicație a companiei „Fiat”, a pierdut anul trecut 6 milioane dolari. Se așteaptă că guvernul italian să aloce pentru presa subvenții în valoare de 63 milioane dolari, sumă considerată totuși insuficientă pentru a acoperi deficitul global al presei considerat a fi de 150 milioane dolari.

În Franța... „cu toate că guvernul a acordat presei înlesniri la impozite, 25% din ziarele centrale sînt în deficit. Alături de „Paris Match” cit și „Figaro” sînt în difi-

cultate... Singura excepție... o constituie cotidianul „Le Monde”, al cărui tiraj a crescut de la 260 000 (1964) la 432 000. La fel prosperă și săptămînalul satiric „Le Canard enchaîné...”.

În Germania occidentală „statisticile întocmite în sprijinul apelului editorilor” la o subvenție guvernamentală, dezvăluie că, dacă în 1973 erau rentabile 88,6% din cele 173 publicații în cauză, la sfîrșitul anului 1974 au ajuns deficitare 55,2%. Cele mai afectate au fost ziarele de mare tiraj. Din cele 25 de publicații cu un tiraj de peste 125 000 exemplare — toate rentabile în 1973 — la sfîrșitul anului trecut 16 au devenit deficitare... Au fost afectate chiar și ziarele al căror tiraj a crescut. Cotidianul „Die Welt”, a pierdut în 1973 11 milioane dolari și se pare că a pierdut aceeași sumă și în 1974”.

LEUL-VALUTĂ

● **Dumitru Zahiu, Bozau** — Termenul de leu-valută a apărut în vocabularul nostru economic după cel de-al doilea război mondial, ca urmare a condițiilor specifice în care se desfășoară relațiile valutare internaționale. El are un caracter istoric, utilizarea lui fiind legată de existența acestor condiții.

Este știut că, de regulă generală, fiecare țară stabilește pentru moneda națională o cantitate definită de aur. Rațiunea acestei măsuri este crearea unei posibilități de comparare legală a valorii unei monede în raport cu alta. Astfel, dolarul S.U.A. are în prezent un conținut de aur calculat de 736.662 mg. Leul nostru, prin Hotărârea Consiliului de Miniștri nr. 127 din 31 ianuarie 1954, a fost definit printr-un conținut de 148,112 mg aur fin. Raportul valoric între leu și dolarul S.U.A. așa cum rezultă din legile monetare respective, este deci :

$$1 \text{ dolar S.U.A.} = \frac{736662}{148112} = 4,97 \text{ lei}$$

Mai precis, 1 dolar S.U.A. este egal cu 4,97 lei-valută. Această precizare este necesară deoarece raportul valoric dintre două monede, definit prin cantitățile de aur respective, nu este același cu raportul puterilor de cumpărare dintre aceste monede. Deosebirea rezidă în faptul că raportul valoric bazat pe aur, adică paritatea metalică, se modifică foarte rar, pentru aceasta fiind necesară modificarea legii monetare, în timp ce puterea de cumpărare se modifică în permanență, ea exprimând evoluția prețurilor și tarifelor din fiecare țară. Este firesc ca, în aceste condiții, paritățile metalice să exprime altceva decât raportul real al puterilor de cumpărare.

Un exemplu tipic pentru această situație îl oferă însuși dolarul S.U.A. În 1938, dolarul avea un conținut legal de 888.671 mg aur, iar astăzi el este, așa cum am văzut, de 736.662 mg. În schimb, după datele din buletinul american *Pick*, puterea de cumpărare actuală a dolarului nu mai reprezintă decât circa 20% din aceea pe care el o avea în 1938. Intre dolarul „valută” și dolarul real s-a creat deci cu timpul un mare decalaj care, bineînțeles, se reflectă și în raporturile valorice ale dolarului cu celelalte monede.

Dacă lucrurile stau astfel, la ce servește leul-valută ?

O primă rațiune este aceea a aducerii la același număr oficial a diferitelor monede cu care se lucrează în schimburile economice cu străinătatea. Astfel, dacă dintr-o serie de tranzacții au rezultat monede în diferite monede, fiecare din acestea se transformă în lei valută pe baza parității și se însumează, totul exprimându-se în lei valută, deci într-o singură unitate de cont. De fapt, leul-valută este generat în acest sens de utilizarea aurului ca număr comun.

O altă rațiune a utilizării leului-valută este aceea a evidențierii relațiilor noastre de schimb, ca și a planificării acestor relații, prin transformarea în bani de calcul a monedelor străine care se obțin sau care sînt necesare pentru plată în tranzacțiile internaționale ale României.

De asemenea, prin folosirea leului-valută se pot aduce la același număr prețurile, tarifele etc. existente în două sau mai multe țări, putîndu-se astfel face însumări, comparații, corclări etc. ale acestor mărimi.

În sfîrșit, leul-valută mai poate servi la determinarea eficienței economice a comerțului cu străinătatea. La export, prețul extern obținut, transformat în lei-valută, este comparat cu prețul intern al mărfii exportate, stabilîndu-se suma în lei interni care trebuie cheltuită pentru obținerea unui leu-valută („cursul de revenire”). Astfel, dacă o marfă exportată din România, pentru care au fost obținuți 1000 dolari S.U.A., adică 4970 lei-valută, a costat 9940 lei interni, înseamnă că la această tranzacție cursul de revenire a fost 2, sau că pentru 1 dolar a trebuit să cheltuim 9,94 lei interni. Eficiența exportului este invers proporțională cu această sumă. La import, suma în valută cheltuită pentru marfa importată, transformată în lei-valută, este comparată cu prețul intern la care se vinde această marfă.

Atunci cînd se va ajunge ca paritățile și cursurile valutare să fie reale, fundamentate din punct de vedere economic, leul-valută nu va mai fi necesar. În discuțiile privitoare la reforma sistemului monetar internațional, precum și în cadrul C.A.E.R., paritățile și cursurile constituie una din probleme cheie ale viitorului reglementării a relațiilor monetare internaționale.

dr. Costin Kirîțescu

Datoria țărilor în curs de dezvoltare

Marcela Moldovan, Focșani. — Conform studiilor UNCTAD, datoria publică a 86 țări în curs de dezvoltare se ridica la sfîrșitul anului 1973 la 117 miliarde dolari, în comparație cu 38,1 miliarde dolari în 1965. Serviciul datoriei a costat țările în curs de dezvoltare 9,5 miliarde dolari în 1973, față de 3,2 miliarde dolari în 1965.

A. I. E. A.

Emanuel Călinescu, București — Agenția Internațională pentru Energia Atomică (A.I.E.A.) este un organism interguvernamental specializat, din sistemul Națiunilor Unite, avînd sediul la Viena. Scopul A.I.E.A. — care a fost constituită juridic în anul 1957 în urma unei hotărîri a Adunării Generale a O.N.U. din toamna anului precedent — constă în promovarea folosirii în scopuri pașnice a energiei nucleare, utilizarea radioizotopilor în medicină și economie, acordarea de asistență tehnică statelor membre (printre care se numără și România), studierea aspectelor juridice ale riscurilor nucleare etc.

Bauxită

Stefan Papp, Radna — Printre măsurile de apărare în fața forței monopolurilor internaționale care le exploatează bogățiile, adoptate de statele producătoare de bauxită din zona Caraibilor, se inserie și crearea Asociației internaționale a producătorilor de bauxită (din care fac parte Jamaica, Guyana, Surinam, Republica Dominicană, Haiti, Guineea s.a.), ca și crearea unor întreprinderi multinaționale ale țărilor respective. Astfel, după cum relatează **Comercio exterior de Mexico**, Jamaica, Trinidad-Tobago și Guyana au încheiat în iunie 1974 un acord privind construirea a două mari topitorii de aluminiu, cu o capacitate de 200 000 t fiecare. Prima urmează să fie construită în Trinidad (acesta urmind să dețină 34% din proprietate, iar Jamaica și Guyana cite 33%), iar a doua în Guyana (care va deține 52%, restul de 48% revenind în proporții egale celorlalte două țări). Țara în care se află instalată uzina va asigura energia electrică necesară, în vreme ce țările partenere vor furniza alumina în proporții egale, pe termen lung. Un alt proiect comun, de data aceasta jamaicano-mexican, prevede construirea unei uzine în fiecare din cele două țări, tehnologia fiind furnizată de cîteva corporații americane, care vor avea și o participare de 20% față de 51% țara în care se află uzina și 29% țara asociată.

Alianța cooperatistă internațională

Ilie Becheru, Otopeni — Alianța Cooperatistă Internațională este o uniune a cooperației de consum, constituită la 19 august 1895. În prezent sînt afiliate la A.C.I. peste 600 000 de cooperative și

uniuni cooperatiste din peste 60 de țări, printre care și România (reprezentată de Centrocoop). Statutul acestei uniuni, adoptat în 1948, stipulează ca obiective principale : lărgirea legăturilor de prietenie între organizațiile cooperatiste de toate tipurile, sporirea aportului cooperației la consolidarea securității în lume, lupta împotriva uniunilor monopoliste, lărgirea comerțului internațional etc.

La unitățile de difuzare a presei și prin comenzi la Cărlia prin poștă puteți primi la prețul de 20 lei — lucrarea :

Din cuprinsul lucrării : Funcția financiară — conceptul de activitate financiară, de control și de expertiză contabilă ; fondurile și planul financiar ; regimul prețurilor ; operațiuni de decontare și calculul retribuiției ; analiza activității financiare ; controlul de parită și de stat, preventiv, concomitent și financiar intern ; răspunderea organelor financiare și jurisdicției speciale ; expertiza contabilă ; procedura de recuperare a pagubelor.

CONSTRUCȚIILE DE MAȘINI

(Urmare din pag. 10)

de sarcinile viitoare — măsurile ce se vor aplica, astfel încât construcțiile de mașini și electrotehnica să fie, plastic zis, „principalele motoare“ în propulsarea pe calea progresului tehnic a întregii economii. Iată câteva din principalele acțiuni :

— planurile tehnice, cuprinzând preocupări de lungă durată la nivel de ministere, centrale și întreprinderi vor fi completate, an de an, în funcție de noile cerințe impuse de dezvoltarea ramurii cit și a economiei naționale ;

— amplificarea acțiunii de valorificare a experienței acumulate prin autodotare și organizarea de întreprinderi specializate pentru realizarea unor produse, acoperindu-se astfel nu numai nevoile ramurii și ale economiei, ci creindu-se și rezerve pentru export ;

— organizarea de secții în marile întreprinderi cu producții de serie mică și unicate, având indicatori de plan cuprinzători. Prin aceasta se urmărește realizarea în timp cât mai scurt a unor nevoi specifice construcțiilor de mașini, cit și pentru economie, reducerea importurilor. Această idee deosebit de valoroasă, odată înfăptuită, va determina desconggestionarea unor sectoare de producție, permițând economiei o mai mare mobilitate și elasticitate în realizarea optimă a tuturor cerințelor sale ;

— intensificarea activității de cercetare și proiectare. Având în vedere că cele două ministere dispun de 12 institute specializate cit și de nuclee de cercetare-proiectare în marile întreprinderi, pentru a mări aportul acestora în autodotare, cit și în asigurarea cu documentații complete, acestea urmează a realiza începând din 1976 și o microproducție în proporție de 20—30% din volumul sarcinilor anuale. Este o măsură binevenită,

prin aceea că, cei ce cercetează și proiectează diferite tipuri de mașini și utilaje realizează și prototipurile (în unele cazuri chiar și produse în serie mică) creșterea astfel condiții mult ușurate pentru producția de mare serie ;

— repartizarea, în continuare, a unui important volum din fondurile de investiții pentru dezvoltarea unor capacități de producție deficitare, în special pentru sculării, secții de prototipuri, dotarea cu bancuri de probă și aparatură de măsură și control etc. ;

— extinderea și modernizarea tehnologiilor moderne care, alături de dotarea tehnică înaintată, să-și aducă mai din plin aportul la valorificarea superioară a materiilor prime și diminuarea consumului de energie și combustibili ;

— executarea în atelierele de sculării numai a producției de S.D.V.-uri. În ce privește facilitarea execuției de S.D.V.-uri pentru întreprinderile noi, la nivelul MICMUE s-au luat măsuri de a se repartiza sarcini pentru proiectarea și execuția acestora atît de către întreprinderile specializate, cit și de cele cu mai mare experiență. Ar trebui reanalizat, în special de către centralele industriale, numărul de ore planificate pentru proiectare de S.D.V.-uri afectate fiecărui produs nou de asimilat, pentru a se pune astfel mai bine în concordanță numărul acestor ore cu cerințele reale ;

— o mai activă colaborare și cooperare cu celelalte ministere furnizoare de materii prime și materiale, în așa fel încît prevederile contractuale să fie îndeplinite la termenele stabilite în cele mai bune condiții calitative.

Desigur, aceste măsuri, cit și altele, completate în funcție de cerințele specifice fiecărei centrale și întreprinderi, se cer a fi urmărite și sprijinite de cele două ministere pentru a fi traduse în viață. Este, totodată, necesar să se exercite un control permanent, să se analizeze operativ diferitele situații, astfel încît să se întreprindă o disciplină severă în realizarea fiecărui obiectiv, iar termenele și nivelele calitative stabilite să fie într-un totu respectate.

curier

Indemnizație

MARIN STĂNESCU, București — Drepturile persoanelor care urmează cursurile de calificare organizate în condițiile prevăzute de H.C.M. nr. 2105/1969, sînt diferențiate după cum, înainte de înscrierea la aceste cursuri, acestea au avut calitatea de persoane încadrate în muncă. Pentru a beneficia de indemnizația egală cu media retribuțiilor din ultimele trei luni, persoana în cauză trebuie să fi fost încadrată, în condițiile prevăzute de legea nr. 1/1970 și de Codul Muncii, la data înscrierii la cursuri și să aibă o vechime de cel puțin trei luni în această muncă.

Cei care au avut, în trecut, o activitate retribuită dar care, la data înscrierii la cursuri, nu au calitatea de persoane încadrate cu contracte de muncă, primesc o indemnizație fixă.

Condiții de acordare a retribuției

M. DAN, Orăștie, Hunedoara — Față de prevederile exprese ale legii retribuției după cantitatea și calitatea muncii (art. 41, alin. 3), pentru personalul din activități cu sarcini specifice, astfel cum este cazul personalului Oficiilor juridice, retribuția tarifară se acordă în funcție de realizarea indicatorilor și sarcinilor specifice, care trebuie să reflecte rezultatele activității acestor compartimente, în ce privește respectarea strictă a reglementărilor din domeniul lor de activitate.

Prevederile legii nr. 57/1974 intrînd în vigoare de la 1 februarie 1975, aplicarea lor este obligatorie, de la această dată, inclusiv a prevederilor art. 41, alin. 3, la care vă referiți.

V-ați asigurat primirea revistei noastre pe semestrul II 1975 ?

NUMAI PÎNĂ LA 20 Iunie a.c. mai puteți încheia abonamente pentru viitorul semestru la

„revista
economică“

Costul unui abonament pe 6 luni este de 130 lei.

ADRESAȚI-VĂ NEINTÎRZIAT OFICIULUI POȘTAL DIN LOCALITATEA DV. !

revista
economică

editată de

CONSILIUL SUPREM
AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE
ȘI SOCIALE

Institutul Central de Cercetări
Economice

Sumarul numărului 24 din 13 iunie 1975

O nouă misiune de pace, prietenie, înțelegere și colaborare internațională (Nicolae Ionescu) 1

Documentele Congresului al XI-lea — ghid în acțiune: Creșterea aportului științelor agricole la intensificarea și modernizarea agriculturii (prof. univ. Nicolae Giosan). 2

ECONOMIE NAȚIONALĂ.

Ancheta „R.E.“: Productivitatea muncii în procesul creșterii economice (III) (Stere Gioga, Bogdan Pădure) 5

Construcțiile de mașini promoatoare ale progresului tehnic (V. Boescu, L. Țintea) 8

Ecouri la materialele publicate în „R.E.“ 11

Cum se înfăptuiește programul național de dezvoltare a zootehniei? Direcții de intensificare a creșterii ovinelor (conf. dr. V. Taftă) 12

CONDUCERE — ORGANIZARE.

Ancheta „R.E.“: Democrația economică muncitorească în acțiune (I), (conf. dr. Nicolae Nichita) 15

Tribuna economiei: De ce este oportuna abordarea platformelor industriale ca un sistem economico-social (I. Dumbravă) 16

Recenzii: Un instrument util pentru studenți, cadre de conducere, specialiști din practică (Corneliu Russu) 16

TEORII — IDEI

Principiile marxism-leninismului, baza obiectivă și trainică a colaborării economice între țările socialiste (prof. dr. Gh. Crețoiu) 18

Documentar economic. În sprijinul participanților la învățămîntul politico-ideologic și economic de masă și la cursurile de reciclare. Perspective ale dezvoltării relațiilor economice internaționale (prof. dr. Alexandru Puui) 20

Școli ● curente ● economiști: Considerații critice asupra teoriilor „societății postindustriale“ (II) (Ivanciu Nicolae-Văleanu) 22

ECONOMIE MONDIALĂ

În actualitate. Portugalia: Mesajul politic al măsurilor economice (Rodica Dumitrescu) 25

Tendențe-conjuncturi 26

Argumente pentru o nouă ordine economică internațională: Țările în curs de dezvoltare la jumătatea deceniului (II). (G. Popescu) 27

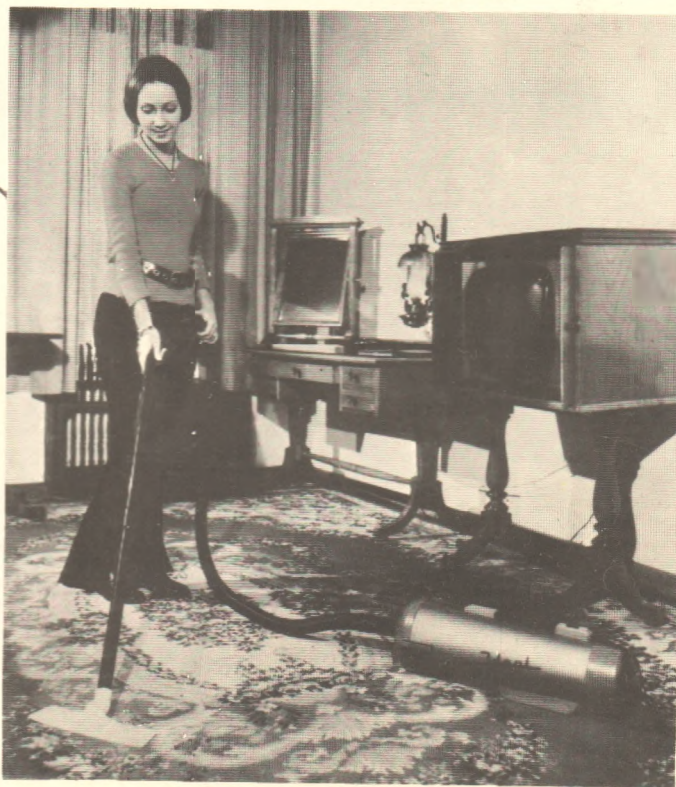
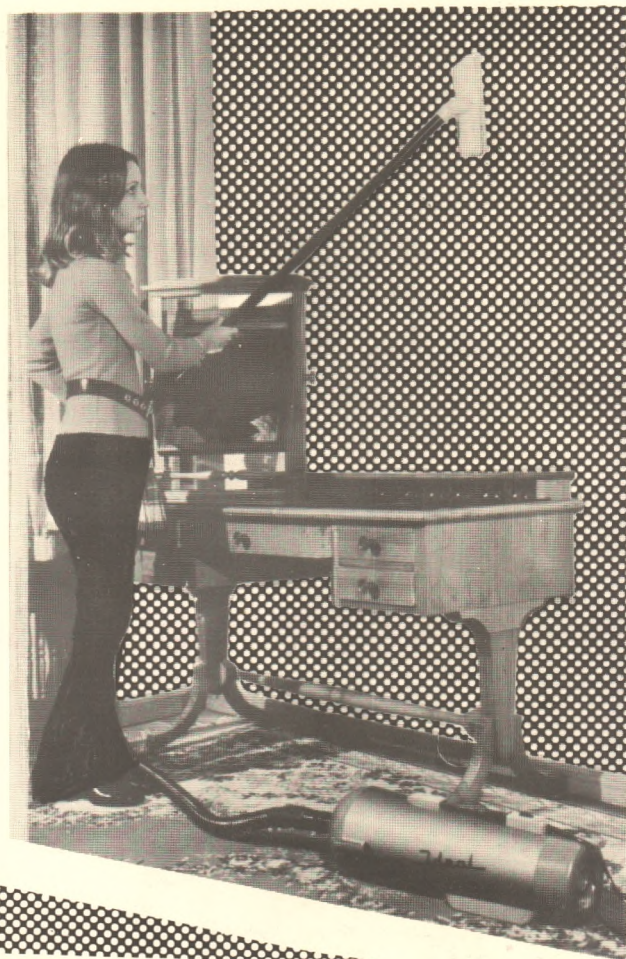
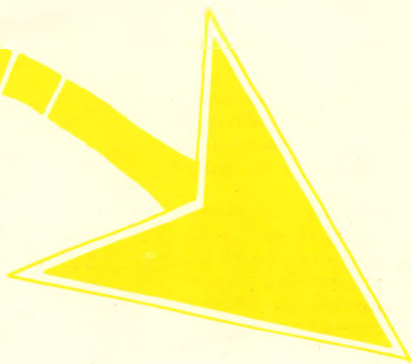
Piața monetară internațională 29

Mondoramo 30

COLEGIUL DE REDACȚIE :

Virgiliu Anghelescu (secretar general de redacție), Stere Gioga, Ioniță Olteanu (redactor șef adjunct), Maria D. Popescu, Ilie Șalapa (redactor șef).

Redacția și administrația: Calea Dorobanților nr. 11—25, București 22, Sectorul 1, telefon 12.13.69
Cont I.S.I.A.P. nr. 64.03.01.53 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București

● Aspiratorul de praf IDEAL vă scutește de efort și vă economisește timpul. Cu IDEAL se pot curăța : dușumelele, pereții, mobila, covoarele, hainele, tapițeria, radiatoarele și locurile mai greu accesibile.

● IDEAL poate fi utilizat și pentru pulverizarea lichidelor neinflamabile.

● IDEAL are un consum redus de energie electrică (15 bani pe oră)

Prețul de vânzare : 800 lei

SE VÂND ȘI CU PLATA ÎN RATE LUNARE PRIN TOATE MAGAZINELE ȘI RAIOANELE DE SPECIALITATE DIN SISTEMUL MINISTERULUI COMERTULUI INTERIOR.

Rafinamentul modei actuale impune utilizarea, pentru confecționarea rochiilor de după amiază, de vizită, cit și a toaletelor de seară, a țesăturilor din mătase naturală și în amestec cu

alte fibre, ușoare și suple tip crêpe de Chine, crêpe George surah, imprimate într-o varietate mare de desene florale, geometrice, desene cu influențe picturale impresioniste, poantiliste

Pentru această categorie de confecții se mai recomandă și voalurile ușoare și transparente: Elvira, Talia, Otilia cit și triplul voal Brindușa și Zoe uni și imprimat.

Din țesăturile uni și imprimat se mai pot realiza bluze elegante, taioare, garnituri de manșete și gulerașe cu sau fără broderie, funde și eșarfe care conferă distincție.

Magazinele: „Borangieul” — str. Lipsani 38, „Curcubeul” — Str. Lipsani 65, „Noutăților” — Calea Victoriei 23, „Caleidoscopul” — Bd. Magheru 1-3, „Ruxandra” — Calea Victoriei 114, „Someșana” — Bd. Gh. Gheorghiu-Dej 7, „Cireșica” — Bd. Gh. Gheorghiu-Dej 43, precum și magazinele specializate din țară, au selecționat pentru dv., un sortiment bogat de țesături, baticuri și eșarfe (imprimat și uni) din mătase naturală, într-o mare varietate de desene și culori.